

מדינת ישראל

מועצת המדינה הזמנית

הישיבה החמישית

סדר-היום:

האניה 'אלטלנה'

הישיבה החמישית של מועצת-המדינה הזמנית

תל-אביב, ט"ז סיוון תשי"ח. (23 יוני 1948)

תוכן הדיונים

האניה "אלטלנה".

חברי-המועצה המשתתפים בישיבה

מר דוד בן-גוריון	— ראש-המשלה	מר צבי לוריא	— (במקום מר דוד-מאיר לוונשטיין)
ד"ר אברהם גרנובסקי	— חבר נשיאות המועצה	מר יעקב לנדוי	
מר נחום ניר-רמאלקס	— חבר נשיאות המועצה	מר ברוך מינץ	
גב' בבה אידלסון	— (במקום מר אליהו דובקין)	מר צבי סגל	
מר מרדכי בנטוב	— שר-העבודה והבינוי	ד"ר אברהם סטום	— (במקום מר דניאל אוסטר)
מר יצחק בן-צבי		הרב יהודה-ליב פישמן	— שר הרוח ונפגעי-המלחמה
מר אליהו ברלין		מר דוד-צבי פנקס	
הרב מאיר ברלין	— (במקום הרב חלף גולד)	מר אהרן ציולינג	— שר-החקלאות
מר פ. ברנשטיין	— שר המסחר, התעשייה והאספקה	מר אהרן קולודני	
מר מאיר גרנובסקי		מר יונה קוסוי	— (במקום מר זוד רמז)
מר יצחק גרינבוים	— שר-הפנים	מר אליעזר קפלן	— שר-האוצר
מר מאיר זילנר	— (במקום מר שמואל מיקוניס)	ד"ר אברהם קצנלסון	
מר אסף וילקומיץ	— (במקום הגב' גולדה מאירסון)	מר יעקב רובין	— (במקום הד"ר אריה אלטמן)
מר ברוך וינשטיין		מר פ. רוזנבליט	— שר-המשפטים
מר זרח ורהפטיג		מר ברל רפטור	
גב' רחל כהן		מר מרדכי שטנר	
מר סעדיה כובאשי		מר בכור שיטרית	— שר-המשרות והמיעוטים
הרב יצחק-מאיר לוי	— שר-הסעד	מר משה שפירא	— שר-העלייה והבריאות
		מר משה שרתוק	— שר-החוץ

פ ת י ח ה

ראש-הממשלה ד. בן-גוריון פותח את הישיבה החמישית של מועצת-המדינה הזמנית.

החלטה בדבר ממלאי-מקום

בהתאם לפקודת סדרי השלטון והמשפט (תיקון) לשנת תש"ח—1948, סעיף 1 (ד'), מחליטה מועצת-המדינה הזמנית בישיבתה מיום ט"ז סיוון תש"ח (23 יוני 1948) לבחור לישיבה זו את ה"ה: בבה אידלסון, הרב מאיר ברלין, מאיר וילנר, אסף וילקומיץ, יעקב לנדוי, ד"ר א. סטופ, יונה קוסוי, יעקב רובין כממלאי מקום לה"ה: אליהו דובקין, הרב חלף גולד, שמואל מיקוניס, גבי גולדה מאירסון, דוד מאיר לוונשטיין, דניאל אוסטר, דוד רמו, אריה אלטמן, הנעדרים מהישיבה עקב מצב החירום.

סדר-היום:

האניה „אלטלנה“

קמת אחד השירותים הממלכתיים, אלא צו חיים ומוות לקיומו של הישוב, לקיומה של המדינה, לקיומה של תחלת ישראל. כי עוד לפני הקמת המדינה הותקפנו התקפה זדונית ע"י צוררים אכזרים; ועם הקמת המדינה הועמדנו בפני פלישה כוללת של צבאות-ערב המזויינים; וההתגוננות בפני הפלישה עמדה — ועדיין עומדת — במרכז חיינו וקיומנו.

הסעיף הרביעי של הפקודה הוא נגד הקמתו וקיומו של כל כוח מזויין מחוץ לצבא-ההגנה לישראל. ושוב: זה לא היה סעיף המכוון רק לסדר ממלכתי תקין — אם כי גם זה חשיבותו גדולה ומכרעת — אלא צורך ותנאי חיוני להתגוננותנו: נגד אויב חיצוני אפשר לעמוד רק בכוח צבא אחיד, המצוית לממשלה אחת ולפיקוד עליון אחד.

ראש-הממשלה ד. בן-גוריון: רבותי, היום נקראה המועצה לרגל אסון כבד וחמור שהתרגש עלינו — נסיון התנקשות בידי אירגון הידוע בשם „אצ"ל“, באחדות המדינה וריבונותה, ביכלתה הצבאית של מדינת-ישראל ובמעמדה הבינלאומי.

הפרשה המרה של מעשי-אלמות ממושכים בידי אלה, המכונים בשם „פורשים“, ידועה ואין צורך לעמוד עליה. עם הקמת המדינה היהודית רצינו וראינו צורך לשכוח את העבר ולאפשר לכל בני-הישוב, בלי יוצא-מן-הכלל, לפתוח פרק חדש — פרק של השתתפות שווה בזכויות ובחובות בבנין המדינה ובהגנתה. ב-26 למאי הוצאנו פקודה על הקמת צבא-הגנה לישראל. זו לא היתה פקודה רגילה לה-

האירגון הצבאי ומפקדתו לא חדלו מלפעול ולהתקיים, פעולות-הרכישה הנפרדות של נשק וציוד מלחמתי לא נפסקו, וקשרי האצ"ל בעני-ינים אלה לא נמסרו לרשות צבא-ההגנה, ועל רקע הפרת ההתחייבויות האלה — בעוד המדינה והמולדת נתונות בשעת-חירום מסוכנת — אירעו בשלושת הימים האחרונים הדברים המ-עציבים שבכפר-ויתקין ובתל-אביב.

תוך הפרת חוקי המדינה והתחייבויותיה, לפי הצהרתו מתוך החלטתו החפשית, הביא אצ"ל לארץ אניה עם נשק, גם אילו לא היתה הפוגה מטעם האו"ם, היה הענין הזה חמור למדי, כי אין שום מדינה יכולה לסבול, שאנשים פרטיים או אירגון פרטי יכניסו לארץ בלי רשות הממ-שלה אפילו את הכמות הקטנה ביותר של נשק, ועל-אחת-כמה-יזכמה כמויות גדולות של רובים, מקלעים — כפי שהביאו הפעם אנשי אצ"ל, לפי דבריהם-הם.

הבאת נשק ע"י אירגון צבאי לאומי, שהפר את התחייבויותיו כלפי המדינה ואינו מקבל את דינה, היא סכנה חמורה עוד יותר, כי הוא מע-מיד בסכנה את המדינה ומכשיר את הקרקע למלחמת-אזרחים בקנה-מידה רחב. נוסף על כך נעשה דבר שיש בו הפרת סידור בינלאומי של או"ם, שמדינת-ישראל קיבלה על עצמה.

משנודע הדבר למשרד-הבטחון, ניתנו הוראות לדרוש מאצ"ל להעמיד את האניה לרשות הממ-שלה. אצ"ל סירב לעשות זאת והציג לממשלה תנאים, ושוב פעלה הממשלה לפנים משורת-הדין — והפעם אולי יתר על המידה (ואם זה כך — מוטלת כל האחריות עלי) — ולא הקפידה בענינים פורמאליים לא בלתי-חשובים, ובל-בד להסדיר את העיקר: העמדת האניה לרשות הממשלה בלי תנאי ומניעת פריקת הנשק ע"י אצ"ל. כשאצ"ל סירב לעשות זאת וחובתי היתה ברורה לפני: לשמור על בטחון המדינה ולבצע את החוק — וידעתי שזה לא ייתכן אלא בכוח — הבאתי בכל זאת את הענין לדיון בפני הממ-שלה במלואה; ואחרי בירור מלא ודיון ממצה הוחלט לרכו במקום המעשה את הכוח הצבאי הדרוש, למנוע מאצ"ל את פריקת הנשק מה-אניה ולהעמיד את האניה לרשות הממשלה.

בתוקף החוק והמציאות האכזרית היינו צריכים וגם יכולים לפרק בלי כל שהיות את אירגוני-הפורשים המזויינים, אולם נהגנו לפנים משורת הדין, כדי להקל עליהם את חיסול אירגונם המ-זויין וליצור אווירה נוחה להצטרפותם לצבא-המדינה. אירגון אחד — לח"י — כאילו החליט על דעת-עצמו להתפרק, וחבריו נכנסו לצבא בלי כל מו"מ מיוחד, ואילו אצ"ל — שלפי הח-לטת הועד הפועל הציוני, שקדמה להקמת המ-דינה, נקבע אתו הסדר ידוע — לא הלך בעק-בות לח"י, אלא העמיד כמה תנאים לציותו לחוק המדינה, ולא קיים את התחייבותו, שנתן לוועד-הפועל הציוני, שעם הקמת המדינה יתפרק מאילו. הממשלה לא החמירה בענינים פורמא-ליים, וכשנראה לה, שהמטרה העיקרית — פירוקו של אירגון מזויין והצטרפות חבריו חייבי-הגיוס לצבא — הושגה למעשה, עשתה לאצ"ל שורה של הנחות, וביום ה-1 ביוני ש. ז. חתם ראש "אצ"ל" על התחייבויות, הכוללות בין השאר את הסעיפים האלה:

1. חברי האירגון הצבאי הלאומי יתגייסו לצבא-ההגנה לישראל בהתאם לצווה-הגיוס של ממשלת-ישראל, וישיבעו את שבועות-הא-מונים הנהוגה בצבא.
2. הנשק והציוד המלחמתי שבידי האירגון הצבאי הלאומי יימסרו לצבא-ההגנה לישראל, לרשות הפיקוד העליון.
3. מתוך החלטתם החפשית והמוצהרת חדלים האירגון הצבאי הלאומי ומפקדתו לפעול ולהתקיים כחטיבה צבאית במדינת-ישראל ובתחום ממשלת-ישראל.
4. כל פעולות-רכישה נפרדות של נשק וציוד מלחמתי מטעם האצ"ל ייפסקו, והקשרים יימסרו לרשות צבא-ההגנה לתועלת המל-חמה.

התחייבויותיו אלה של אצ"ל נתמלאו רק בחלקן; למעלה מאלף חבריו התגייסו לצבא בגרודים מיוחדים. ההתחייבות למסור את הנשק והציוד המלחמתי שבידו, נתקיימה רק במידה זעומה, ושתי ההתחייבויות העיקריות לא בוצעו כלל:

בוה כאילו נגמרה האפיזודה של התמרדות אנשי אצ"ל — חיילים ולא-חיילים — בכפר-ויתקין. אולם באותו זמן עצמו התחמקה האניה מכפר-ויתקין, לאחר שהורדו העולים בעזרת אנשי המקום. האניה הגיעה לתל-אביב ולא צייתה לתביעת אגיות-המלחמה של ישראל, שתעזוב את תל-אביב ותעמיד עצמה לרשות המדינה.

ושוב נקראה ישיבה מיוחדת של הממשלה לדון במצב; ובעוד אנו יושבים, נתקבלו ידיעות שהמרד בכפר-ויתקין נסתיים בכניעת אנשי אצ"ל במקום, אך המרד הימי נמשך באניה, שהגיעה לתל-אביב. הממשלה החליטה שהאניה תימסר לרשות ממשלת-ישראל על נשקה, אחרת יופעל נגדה כוח צבאי. האניה סירבה לע" שות זאת — ואתם יודעים במה נגמר הענין: אחד התותחים של צבא-ישראל פגע באניה שהתחילה לבעור ואנשי אצ"ל ביקשו מהצבא שלנו שיבוא לעזור להם בהוצאת הפצועים. חיי-לינו נענו מיד ועזרו להם בהוצאת הפצועים וגם בהצלת יתר האנשים — והאניה עודנה עשנה בחוף תל-אביב.

אחרי מבחן-הדמים האיום שהטילו עלינו צב-אות-ערב לפני היות המדינה ולאחר הקמתה — זהו מבחן-הדמים המר ביותר שבא על המדינה. הסכנה אינה פחות גדולה כשהיא באה מבסנים.

ייתכן שהאינדינט הנוכחי נסתיים. אך הסכנה לא נסתיימה. אמנם כוח הצבא מספיק כדי לדכא כל התנקשות מזויינת נגד המדינה, נגד הצבא. אך בכוח הצבא בלבד לא יעקר הרע. תעלולי הפורשים יונקים לא מעט מתמיכה, שניתנה להם מצדדים שונים, מתוך כל מיני נימוקים. בשעתו — אולי אפשר היה להסביר את התמיכה הזאת, אם כי קשה היה להצדיק אותה, עכשיו קשה גם ההסברה. אנו נתונים בתוך מערכה לחיים ולמוות. יש עכשיו הפוגה, אבל המלחמה לא נסתיימה. הצבאות הערביים נמ-צאים בתחומי ארצנו, וירושלים מוקפת בידי הלגיון הערבי ותותחיו; כביש הנגב תפוס ע"י כוח מצרי גדול, משמר-הירדן כבושה בידי הצ-בא הסורי; הצבאות הפולשים חונים בארץ

אני מצטער, שכמה מחילי אצ"ל המשרתים בצבא ברחו מגדודיהם ויצאו לכפר-ויתקין, להשתתף במרד נגד הממשלה. אמנם המרד נכ" של מהר — כשאנשי אצ"ל נהדפו על-ידי צבאנו. הם נכנעו, מסרו את נשקם וציודם הצ-באי והתחייבו בכתב, להיענות לתביעת הממ-שלה.

אני רוצה לציין את הדרך היעילה והנבונה, שנקט המפקד שלנו בחבל התיכון — הנקרא אלכסנדרוני — וביצע את המשימה שהוטלה עליו ע"י הממשלה ביעילות מאכסימאלית וב-מינימום של קרבנות.

תנאי הכניעה של אצ"ל בכפר-ויתקין היו:

(א) כוחות אצ"ל במקום מפסיקים מיד כל פעולה אויבת.

(ב) כל הנשק, התחמושת והציוד הצבאי, הנמ-צא כרגע בידי כוחות אצ"ל באיזור כפר-ויתקין — יימסר במלואו ובשלמותו לידי מפקד כוחות צבא-ההגנה לישראל במקום.

(ג) כל הקצינים והחיילים של אצ"ל ימסרו את שמותיהם, כתובותיהם וכל הפרטים שיידרשו ביחס אליהם והרשימה תימסר לממשלת-ישראל.

(ד) אחרי זה יהיו הקצינים והחיילים של אצ"ל רשאים לעזוב את שטח הפעולות באיזור כפר-ויתקין ולחזור למקומותיהם.

(ה) הקצינים והחיילים של אצ"ל, הכלולים ברשימה, מצהירים, שימלאו אחרי פקודת התייצבות במקרה שממשלת-ישראל תדרוש זאת מהם.

(ו) כלי-הרכב המוטענים כרגע ציוד צבאי, יוחזרו לבעליהם לאחר פריקת המטען. כלי-הרכב הפרטיים צריכים לחזור עם כוחות אצ"ל.

(ז) השבויים הנמצאים ברשות כוחות צבא-ההגנה לישראל — ישוחררו באותם הת-נאים עצמם. השבויים, הנמצאים ברשותם של כוחות אצ"ל באיזור כפר-ויתקין, יוח-זרו לרשות צבא-ההגנה לישראל.

אבל פה נפל הפעם בחלקי לדבר לא על ירו-
 שלים במצור, כי אם על מה שהולך ונעשה
 בימים האחרונים, בשעות האחרונות ומה שחז-
 ששים שעוד יתהווה הלילה בשעות הבאות
 במדינתנו כולה. והפעם אני מדבר בשם חברי,
 שהם שרי המדינה וחברי מועצת-המדינה.

ראש-הממשלה חגיד פה בדבריו הקצרים וה-
 חותכים: "האינצידנט נגמר, אך הסכנה לפ-
 גינו". אילו היה באמת כך, שהאינצידנט נג-
 מר — כי אז לא היתה הסכנה גדולה כל כך.
 אך חוששני, שהאינצידנט עדיין לא נגמר,
 ומתוך כך עדיין הסכנה מרחפת על ראשנו.

אין ספק, שאילו יכולנו לדון רק על העובדה
 כשהיא לעצמה, שהיא מרידה (ועל דעת איש
 מאתנו לא יעלה, שאפשר לקרוא למה שקרה
 בשם אחר מאשר מרידה, מרידה בממשלת-
 ישראל), אילו היינו יוצאים רק מתוך נקודה זו,
 כי אז היו הדברים פשוטים עד מאד: ממשלה
 אינה רק זכאית, אלא גם מחוייבת לדכא מרידה
 בכל כוח ובכל תוקף.

אך לא על אלה שמרדו צריכים אנו לדון הפעם.
 ואפילו לא על אלה העומדים מאחוריהם, יהא
 מספרם כמה שיהיה — כי אם על תוצאות
 הדברים בכל שטחי המדינה. כי כל נפש יהודי
 במדינת-ישראל (ובזה ודאי שאני כולל גם את
 אנשי ירושלים) — סוערת עד מאד. והיא סו-
 ערת לא מתוך דיון ועיון, מי צודק ומי אינו
 צודק, אלא מתוך הירהור: מה יהיה מצבנו
 אחרי מקרה נורא זה? והמקרה סוף-סוף הוא
 לא רק בעובדה, שהביאו אניה מלאה נשק, כי
 אם גם שנהרגו יהודים בידי יהודים, שדמים
 בדמים נוגעים ונשפכים; ועדיין נגרים הם
 ונוזלים ומי יודע, מה נעשה ברגע זה ומה
 ייעשה ברגעים הבאים באיזה חלק ממדינתנו.

בעתונות של אתמול ושל היום נתפרסם הנאום
 של שר-החוץ שלנו שאמר, ובמידה ידועה בצי-
 דק, שלא ענין ההפוגה היה העיקר באמצעים
 החמורים שנקטה הממשלה. אלא ענין המרידה
 במלכות-ישראל, בממשלת-ישראל. ואני הן
 קנאתי בו בשר-החוץ שלנו, חשבתי שהוא
 יהודי טוב ממני. אני מודה ואומר: שפיכות-

במלוא כוחם. כמו לפני ההפוגה, וכוחות גדו-
 לים עומדים בחוץ-לארץ.

התנשאות כנופיות מזויינות בפנים הוזה ברגע
 כזה סכנה חמורה ביותר לדבר המרכזי, החשוב
 אולי גם מקיום המדינה עצמו: ליכולת
 ההתגוננות של יהודי ארץ-ישראל
 למען עתידם ועתיד עמם. סכנה זו לא
 תחלוף בלי שתהא בקרב כל תושבי המדינה,
 וגם בתוך כל חוגי העם היהודי בעולם, הכרה
 מלאה של האסון הגדול שיש בעצם קיומם של
 אירגונים כאלה, שיש בכל מתן תמיכה מוסרית
 או חמרית לאירגונים אלה — כמו שעושים
 זאת כמה אירגונים ציונים, שאוספים כסף בש-
 ביל האירגון הצבאי, שברגע שאנשיו נכנסו
 לצבא, קיבלו ציוד מלא מן הצבא כמו כל חייל
 אחר, לא פחות ולא יותר. אם כל חוגי העם
 היהודי בעולם וכל החוגים בישוב לא יכירו
 בסכנה שיש בכל תמיכה שהיא, מוסרית או
 חמרית, לאירגונים אלה — לא נעקור את
 הרע משרשיו.

ואל תסמכו על הצבא בלבד. כל העם נקרא
 לבער את הרע מקרבנו.

זהו הדבר היחיד בסדר-היום של ישיבתנו
 היום. ועד שלא תבוא החלטה מיוחדת, לא
 תהיה שום הגבלה בדיבור בענין זה.

הרב מ. ברלין: כבוד ראש הממשלה, מועצת-
 (המזרח) המדינה! באתי מן המיצר

ומן המצור שבירושלים וקיווייתי לתת משהו,
 שיפרק מעלי את ימי-היגון שעברו עלינו בעיר
 ירושלים. חשבתי שיהא ביכלתי להרצות פה,
 אם מעט ואם הרבה, על כל מה שמרגישים
 מאה ועשרת אלפים יהודים, יושבי עיר-הבירה
 שלנו (בעינינו ובנפשנו היא עיר-הבירה) בימים
 הקשים, ומה הן מחשבותיהם על העתיד הקרוב.
 קיווייתי לדבר משהו, לא בשמי ואף לא בשם
 המפלגה שאני שייך אליה, כי אם בשם חלק
 גדול מאד של הישוב הירושלמי — נוסף על
 מה שקיווייתי ועדיין אני מקווה לדבר מפה-
 לאון עם ראש ממשלת-ישראל, שאני מקווה
 שיטה ארון לדברי.

הראשונות לירושלים ועדיין לא היה ידוע כל מה שקרה במשך כל יום-שלשום, חרדו כל אלה שקראו את הידיעות והיתה תקוה וציפייה, שהממשלה תתגבר על עצמה — כי הרי מוטב שהממשלה תהא נראית חלשה, אך המדינה תהא נראית חזקה, מאשר להיפך. מה תועלת לנו, אם הממשלה תראה את כוחה, ולו גם תנצח — (מה שקשה עדיין לנבא) — אם יאמרו: מדינת-ישׁ ראל היתה ליוון! בו בזמן שיוון סוף-סוף קיימת לכל הדעות, ומדינת-ישראל עדיין אינה קיימת אליבא דהרבה והרבה דעות; לא על שפיכות-דמים צריכים לדון פה, כי אם על הסכנה לקיום המדינה לרגל מעשים שכאלה, לא חשוב, מי יצדיק את מי, אך הכל יידעו, שבין אם צד זה צודק ובין אם צד זה צודק, הרי שני הצדדים קיימים במדינה, אך מה יהא עלינו אם במדינה קטנה כל-כך, במדינה צעירה כל-כך, במדינה שעדיין אינה מחוזקת ואינה מגובשת — כבר יש מלחמת-דמים בשעריה בצורה חמורה שכזאת?

חוששני, שגם ראש-הממשלה בתור שר-הבטחון לא יוכל להיות ערב לכך ולומר מה יהיה במשך השעות הבאות, בלילה הבא ובימים הבאים; האם, חס-וחלילה, נראה מחר או מחרתיים בע-תונים שלנו רשימה של הרוגים ופצועים, לא בידי פולשים ולא בידי אויבים ולא בידי שונ-אים, אלא בידי יהודים כמונו — יהודים בידי יהודים? ומי יודע, כמה זמן זה יוכל להימשך? והסכנה היא חמורה עד מאד, סכנה לקיומה של המדינה.

ויורשה לי להגיד, שכל זה בא מתוך תקיפות יתירה, יסלח לי שר-הבטחון אם אומר זאת בפניו: תקיפות יתירה של שר-הבטחון הנוטל את הכל, הכל בשטח בטחונה של המדינה — ולא הכל הוא לשם בטחונה של המדינה, זה רק לשבר את האוזן — הוא נוטל את הכל על אחריותו הוא ועל דעת עצמו — כמו שעשה בימים פחות חמורים ובמעשים פחות חשובים פי-כמה, שום איש, גם הטוב שבטובים וגם הגדול שבגדולים, לא יוכל תמיד להיות צודק בהחלט כשהוא השוקל והוא הפוסק והוא האח-ראי והוא המחייב והוא המכריע והוא המבצע —

דמים נעשתה אצלנו דבר שהתרגלנו בו, אוי ואבוי לנו, שהגענו לידי-כך, אבל הגענו, ולא סתם דמים נשפכים, אלא שלרגל ההפוגה ול-רגל מה שהיה לפני ההפוגה ואולי גם לאחר ההפוגה, נשפכים דמי הממשלה, שאך זה זכינו להקימה.

הדברים האלה לא ייתכן שלא ישפיעו על גור-לנו המדיני, ומתוך שאנו חיים בתקופה של הפוגה, המצב חמור יותר וגם המרידה חמורה יותר ולפיכך גם שיקול-הדעת שלנו על יחסנו אל המרידה צריך להיות אחר לגמרי.

אין ספק, שהעובדה כשהיא לעצמה, בלי להיכנס במה שהיה בכפר-ויתקין ולפני כפר-ויתקין, כשקנה הנשק, העובדה כשהיא לעצמה: שדמי יהודים נגרים במדינתנו ע"י יהודים ושספינה, שבתוכה יהודים ושהיא מלאה חומר כל כך יקר עכשיו בעינינו, נשרף לצערנו הגדול ואניה נהבלת ואנשים נהרגים ע"י תותח של מדינת-ישראל, ניש מי שאומר ויש מי שכותב שירו אפילו באלה שהרימו דגל לבן — ואנו מרגי-שים עכשיו את קדושת הדגל הלבן יותר מא-חרים, — כל זה לא יעבור בלי השפעה על מלחמתנו, לא רק על אלה שראש-הממשלה הזכיר אותם, אלא גם על העולם הגדול, שעדיין לחסדו אנו צריכים, אין ספק שיאמרו: ממשלה שאינה עומדת על נפשה חלשה היא ומתוך כך צודקת השיטה שצריכים לדכא את המרד בכל כוח ולאחוז בכל האמצעים, כדי להראות שה-ממשלה היא תקיפה ויש בידיה לדכא.

אלא שלא רק זאת יאמרו, יאמרו שהמדינה חל-שה היא ואיננה יכולה להתקיים, ואם אומרים זאת על המדינה, הרי זה חמור הרבה יותר משאומרים זאת על הממשלה, ממשלה יוצאת וממשלה נכנסת, ממשלה יורדת וממשלה עולה, אבל כשרואים מעשים כאלה במדינה ומטילים ספק בכוחה להתקיים, הרי מי יודע, מה יהא על מדינתנו הצעירה וקיומה?

והספק הזה ביכלתנו להשתלט על עצמנו (לא יכולת של כשרון-הממשלה, אלא יכולת של קיום-המדינה), הולך ואוכל כעש בלב כל איש ברחוב, — אתמול בבוקר, כשהגיעו הידיעות

בנין הארץ ולא לשם הקמת המדינה, כי אם שפיכות-דמים שיש בה יותר מאשר ספק של חורבן המדינה ושל הרס הארץ ושל גולה נוספת על גלויותינו עד כה. והאם יכולים אתם לשאת באחריות שכזאת?

ודאי, המצב הוא קשה. ואין דרך אחרת לממשלה מאשר להגיד: אנו הצודקים ויש בידינו לדכא. אך סערת-הרוחות גדולה יותר מדי, ואנו לא שאיננו מוכשרים, אלא איננו רוצים להגדיל את סערת-הרוחות ואת הסכנה, כי מי יודע אם מחר או מחרתיים לא נצטרך שוב לשלוף את החרב נגד השונאים, במקום להרים אותה על אחינו, שסוף-סוף אורחי המדינה שלנו הם. על הממשלה מוטל הפעם לומר, ולו רק מתוך פשרנות, רק מתוך תרנות בלבד, שמועצת-המדינה תבחר ועדה — אין בזה הליך לה כניעה כל-שהיא, או בזיון כל שהוא. להיפך זוהי גבורה של כיבוש-היצר, גבורה של אנשים מדינאים, אנשי ממשלה — המועצה הזאת תבחר ועדה, שתלמד את הפרשה הזאת מראשיתה ועד סופה, ואחרי הדין-וחשבון של הוועדה נשב ונשמע וניוועץ ונדון. ועד שתבחר הוועדה הזאת, מדוע לא נעשה כלפי מורדינו מבפנים מה שאנו עושים כלפי שונאינו מבחוץ: נכריז על הפוגה! הפוגה של זמן מסויים או בלתי מסויים, עד שהוועדה תוציא את משפטה. והפוגה — אי ויבוי אם אנחנו צריכים להשתמש גם במונח זה של הפסקת-אש — פירושה לא לעשות שום מעשה ואלה היושבים אסורים — ומסביבם יש הרבה אנשים הרואים במאסר זה אי-אפשרות להפסקת-האש. — מה הסכנה אם אסורים אלה ישוחררו? הם לא יברחו עכשיו מאתנו, נתפוס אותם, והממשלה תראה להם את כוחה; אך ברגע זה מוטב שבני-יורק, בלונדון וברחובות לייקס-אכסס יאמרו, שמועצת-המדינה הושיבה ועדה לדון בדבר, ואנו שוב מאוחדים כולנו במלחמה בפולשים, משיאמרו, שבמדינת-ישראל שורר תהו-ובוהו, נעשים מעשי-חבלה, ושופכים דם — ובזה ניתן אות לפולשים לבוא עלינו מכל הצדדים.

אני מצטער להודיעכם, ששרי-המדינה מייצגי „המזרחי“, הרב פישמן ומר שפירא, מצאו לנכון

ואחרי-כך מעמיד את הדברים כעובדות קיימות, ואין מי שיכול שוב לתקן את המעוות, וגם אין רוצים לתקן, כי אין איש הרוצה חלילה להקטיף את ערכה של הממשלה ושל השרים שלה, ומה גם כשהשר הוא ראש-הממשלה. על רבונות-של-עולם עצמו, שאנו אומרים שהוא חלק מכבודו לבשר ודם — גם עליו נאמר, כאילו כבד יכול הוא עצמו נמלך במעשיו במלאכי-השרת. אי-אפשר בימים קשים שכאלה לא להימלך „במלאכי-השרת“. לא רק בענינים פרינציפליים, אלא גם בדברים המתרחשים רגע-רגע ושעה-שעה. בענינים שצריכים להיות נחתכים ונבדקים תיכף, ואין מלאכי-השרת, ואין עוד אנשים, אך יש — אדם אחד ויחיד, והכל על פי דעתו-הוא.

ועכשיו הגיע הדבר לממדים כאלה, שאינני יודע, אם גם מתוך נקודת ההפוגה הדבר הוא קל כל-כך, אנחנו כולנו יודעים שההפוגה היא כלי-כך לא לרצוננו וכלי-כך לא לטובתנו, אבל החרב היתה מונחת על צווארינו, יושבים פה אנשי-ירושלים והם יספרו לכם, שבשביל ירושלים באה ההפוגה בשעה השתי-עשרה, שהכל משתוקקים בה למנוחה, וצריכים לאגור לא רק מזון, אלא גם כוח. ומי יודע אם הדברים האלה לא יביאו, חס ושלום, להפרת ההפוגה? — מי יודע אם גם מדינות ונציגיהן לא יגידו: במצב כזה אין לדבר על הכרה במדינת-ישראל? אנו הבטנו בעין רעה על שונאינו שאמרו: מדינת-ישראל אינה ראויה להכרה מפני שגבולותיה אינם מסויימים, ועכשיו הלא יאמרו: איזה מין מדינה היא זו, שבשעריה נשפכים וניגרים דמים, וחרב איש ברעהו? אמנם הממשלה תקיפה, אבל המדינה עצמה אינה ראויה לשמה כלל. ואנו יודעים, שעבירה גוררת עבירה, ופשעים רודפים פשעים, ומרידה מביאה לידי מרידה. המצב הזה הוא לבלתי-נשוא.

ולא ייפלא הדבר, אם האחריות הקשה הזאת מוטלת על חברי היושבים פה ועל כל אחד מהשרים שלנו, שהרי מעריכים אותם כמבחר הכוחות הרוחניים והתרבותיים שביהדות, והאחריות שאתם נושאים עכשיו, היא אחריות על שפיכות-דמים, ולא לשם מלחמה, לא לשם

צ. לוריא: אינני סבור, שביומיים האחרונים (מפ"ם) הועמדנו מול אינצידנט שאפשר לחסלו ע"י ועדת-חקירה; אינני בדעה, שה-פרובוקציה שהועמדנו בפניה בימים האחרונים, אפשר לחסלה בסיטונות ע"י אמנסטיה ובדיקת רשימת העצורים.

רבותי, אלה היו ימים של זוועת-מרידה, ומרידה זו פרצה לעיני כל העולם. היא פרצה בזמן שאנו עומדים במערכה מול שבע מדינות, ומול תככים בריטיים; תוך המערכה הכבדה ביותר בתולדות ישראל: בשבועות הראשונים להקמת מדינה צעירה זו; זה היה פוטש! אין הוא מת-חיל מעכשיו ואין זה סתם אינצידנט. זה הסכם וזה פריז! זה טיפוחם של הכוחות האלה ע"י חוגים שונים בציבור ובישוב מזמן — וזה שכרו! לא רק ליל-סיוון זה של אניית ז'בוטינ-סקי — הנושאת נשק ומטרת הנשק הזה סתומה מאד — יהיה שמור בזכרונו. שמור אתנו גם ליל-סיוון אחר, לפני 15 שנה — ליל רצח חיים ארלוזורוב, או היתה התנקשות בריבונותה של התנועה הציונית, והיום — התנקשות ונסיון של התנקשות בריבונותה של מדינת-ישראל!

לא עת-חשבונות עתה, רבותי, אך אלה, שבמשך שנים טופחו והועלו לדרגה של פארטנר פוי-ליטי שמנהלים אתו מו"מ כמו עם שווה-זכויות שאפשר לשבת ולדיין אתו ולעשות עמו הס-כמים, — מה לא נוצל לצורך צידוקם של כוחות אלה, הרב ברלין?! במשך שנים גוייסו כל הסנטימנטים הטוריים של עם-ישראל, כל הרח-מנות היהודית, כמו „כל ישראל ערבים זה לזה“ ועוד, והם שסללו את הדרך למעשה זה, שכתוצאה ממנו עולה העשן עתה בחוף תל-אביב; ולא רק בשטח הפוליטי גוייסו הסנטי-מנטים, אלא גם ע"י ז'ורנאליסטיקה „נייטרא-לית“ שהטיפה כביכול, נגד מלחמת-אחים ול-מעשה — סללה את הדרך להשתלטותה של כת זו, בשבילה היה נחוץ נשק נפרד, בשבילה היו נחוצים גדודים נפרדים! הרב ברלין אמר, שהורגלנו לשפיכות-דמים, ואני מעריך את מחד-אתו זאת, אך אני שואל את הרב ברלין: מי הקים במשך שנים משפטי-סתר נגד אנשי הישוב הזה? מי רצח מן המארב? ומי עשה

להתפטר מתוך אחריותם הגדולה לא רק כלפי אלה, ששלחו אותם, ולא רק בשעה זו שאנו חיים בה, אלא מתוך אחריותם לעם ישראל כולו ולעתיד הגדול שכולנו מייחלים לו.

הרב פישמן ומר שפירא מילאו את ידי וידי „המזרחי“ כולה, ובכללו הפועל-המזרחי, להודיע, שהם מתפטרים מנטל האחריות של הנהלת המ-דינה, והצעתנו היא להקים ועדת-בטחון מתוך חברי-הממשלה. ייתכן שזה אינו שייך לישיבה זו, אך בינתיים נכריז על הפוגה, ועל שיחרור — לא שיחרור גמור במובן אמנסטיה; כי מאימתי נותנים אמנסטיה בטרם דנו בדבר? אלא כדי להרגיע את הרוחות, לבוא לידי מעט יישוב-הדעת. מעט אחריות של הציבור הזה כולו ולא רק של אחד מהם.

אדוני ראש-הממשלה, אני מודיע על התפטרותם של שני שרי-המדינה, ומבקש להעמיד להצ-בעה שתי הצעותי אלה בישיבה זו: א) הצעת הפוגה עם שיחרור, ב) בחירת ועדה לביורר הענין. אין אני קובע אם זה צריך להיעשות בזמן מסויים או לא, ומשאיר לי את הזכות להעמיד להצבעה באחת הישיבות הבאות הצעה בענין סידור עניני הבטחון בארץ.

ראש-הממשלה ד. בן-גוריון: אני מצט-ער שהח-

סרתי שתי הודעות מטעם הממשלה:

א) הממשלה החליטה למנות שופט-חוקר, שיב-דוק את רשימת העצורים, ובמקרה שימצא כי בין העצורים ישנם עולים — ישחררו אותם; אם ישנם עצורים שאינם נושאים נשק ולא עשו מעשה פשע — ישחררו אותם, ואשמת כל שאר העצורים תתברר גם היא.

ב) הממשלה החליטה להקים ועדה של שלושה שרים שלאחר בירורים תציע לממשלה סידור, שימנע כל פרישה של כל כוח מזויין נפרד, כל אי-ציות לחוקי המדינה, כל רכישת-נשק נפר-דת, ויחד עם זה אמנסטיה על כל הפשעים, שנעשו בשטח זה עד היום הזה.

זה הוטל על שר-הבטחון, שר-המשפטים ושר-הפנים.

קאטיבי עירער האצ"ל את שארית האמון בנכור-
 נותו לקבל את מרותו ומשמעתו של צבא-ההגנה
 של העם.

במצב זה הכרחי לפרוק את הנשק מהאצ"ל,
 לבטל את קיום הגדודים המיוחדים שלו בצבא
 ולהעניש את כל האשמים בחתירה תחת מרות
 צבא-ההגנה העברי.

מ. קולודני: למועצה זו בוועד היום תפקיד
 (העובד-הציוני) חשוב אם היא תדע להת-
 אחד בתמיכה מלאה בממשלה ובהחלטותיה.
 אחדות זאת אם תושג, יהיה לה ערך לגבי
 אצ"ל כדי שידע, כי כל המועצה, כל הישוב
 וכל העם תומכים בממשלה ואין מקום אצלנו
 לאירגונים נפרדים בצבא-ישראל ובמדינת-
 ישראל.

אין המצב כיום כפי שהיה אתמול, בזמן שהיו
 בריטים בארץ. כשהיה כאן השלטון הבריטי,
 רצינו בהסכם כדי שלא לגרום לפרובוקאציות
 וכדי שנוכל להגיע למדינת-ישראל. תמכתי
 בוועד-הפועל הציוני בהסדר עם אצ"ל ואיני
 מצטער על כך. כיום יש לנו מדינה, שפירושה
 ריבונות מלאה ולא פשרות. ישנם דברים שב-
 הם אין פשרות, שאסור להתפשר בהם. בעם
 אינם יכולים להיות כמה צבאות. אינה יכולה
 להיות שום חלוקה בסמכויות כאלה. הדבר צריך
 להיות ברור. גם אני התהלכתי אתמול ברחו-
 בות ונוכחתי, כי רצון הישוב הוא שהענין ייפ-
 סק, שהישוב תומך בממשלה בעומק לבו. ואני
 מלא דאגה מהודעת הרב ברלין על התפטרותם
 של נציגי המזרחי בממשלה, כי זו היא פירצה
 באחדות, שכולנו מצווים עליה. אנו צריכים
 להתרגל למושגים חדשים כשיש לנו מדינה
 משלנו. ואנו חייבים לשמור עליה מכל משמר,
 ואני פונה למזרחי ולשרי המזרחי ולרב ברלין,
 שיימלכו בדעתם מחדש ויחזרו בהם מהודעתם.
 ולחבר המועצה צבי לוריא אני רוצה להגיד,
 שאם תומכים בממשלה — צריך לתמוך בכל
 החלטותיה ולא רק במחציתן.

לאחר ההחלטות ששר-הבטחון קרא לפנינו עכ-
 שיו, שבהן נאמר כי על-אף כל מה שקרה אין
 אנו מעוניינים ללבות את האש. אנו מעוניינים

הפוגה? — הישוב או הם? מי הבליג? מי נתן
 אמנסטיה כל הזמן?

בין הנוכחים כאן ישנו חלק, שהתנגד בזמנו
 להסכם. איני מדבר עתה בשמי הפרטי בלבד
 כשאני אומר, שכוחות רציניים בישוב ראו במ-
 עשה זה רק שינוי-צורה להמשך הקיום של הכת
 הזאת ולליגאליזאציה שלהם בתוך המדינה. נש-
 קה של כת זו לא נמסר אלא בחלקו הזעום. זה
 נאמר כאן מפי שר-הבטחון. לשם מה נשמר
 חלקו השני הגדול של הנשק הזה? לחזית ירו-
 שלים? למה לא נמסר הנשק הזה עד היום?
 אתמול שמעתי בנאום אחד ברמקולים על "צי-
 דוק-הדין". "השקר הקדוש" הזה נאמר לא רק
 כלפי ברנאדוט. הוא נאמר כאן נגד מדינת-יש-
 ראל ונגד הממשלה ונגד צבא-ההגנה לישראל.
 אילו "השקר הקדוש" לא היה מופנה גם נגדנו,
 היה הנשק נמסר ליידינו. אני רוצה לשאול כאן
 שאלה ולקבל עליה תשובה. שואל אני את מי
 שמצדיק את ההסכמים גם בזמן שמתנקשים
 בעיקרי חיינו ובעמידתנו בחפירות: מדוע לא
 נמסר הנשק מיד ומדוע לא ימסר מיד? מדוע
 צריך לבוא לידי הסכם נוסף, ומדוע צריך
 להימשך מו"מ נוסף, אם הוא מכוון נגד אויב
 משותף? מדוע צריך היה לערוק ולעזוב עמ-
 דות-קרוב הנמצאות מול צבא-עיראק ולחשוף
 את החזית? מידי מי רצו להציל את הנשק
 הזה? — מידי צבא-ההגנה! אני סבור, שיש
 לשבח את הממשלה ואת שר-הבטחון על תקי-
 פותם ועל עמידה נכונה ואיתנה זו, ואני סבור
 שעמידה זו תיתמך על-ידי כל העם ועל-ידי
 המגינים כולם, שיעמדו בשער.

אני רוצה להציע את ההצעות הבאות:

"מועצת-המדינה מאשרת את פעולת הממשלה
 נגד אצ"ל, שהתנקש בריבונות מדינת-ישראל
 ובסמכות צבא-ישראל, הפר את ההסכם וניסה
 להביא נשק לא לשם מערכה נגד האויב, אלא
 לשם חיווק הפרישה הטורריסטית. אי-הנכונות
 למסור את הנשק לרשות צבא-ישראל, העומד
 במערכה עם האויב החיצוני, מעידה, שהנשק
 נועד לצרכי מלחמה פנימית ביהודים.

"מועצת-המדינה קובעת, שבמעשהו הפרובו-

אתמול שמעתי את נאומו של מפקד אצ"ל. הוא התפאר בפני העם היושב בציון, שאילו רצה היה יכול ב־רגע להרוג את ראש־הממשלה, אלא שהוא אמר לאנשיו: אל תעשו זאת. אכן, "זכות" גדולה, "חסד" גדול למדינת־ישראל שבתוכה יושב "גיבור" כזה, שהוא הכל יכול ובו תלוי גורל ממשלתנו לא רק מבחינה מדינית — אלא גם מבחינה ממשית פשוטה של חיי אישינו, חיי מנהיגינו, חיי שרינו וחיי כל האנשים שיעמדו וירצו לעמוד כחומה בצורה נגד האויב הפנימי הזה.

אני בטוח, שכל העם היהודי יצטרף לעמדת הממשלה. אולם אני רוצה לומר כאן בשם רבים בישוב: פנינו ודאי לשלום, לשלום כלפי־חוץ, ולשלום כלפי־פנים, ואנו רואים אסון במריבה הפנימית. אך אם המרידה הזאת תימשך, ופניה מועדות לעירעור מדינתנו, — אז יעמדו פועלי ארץ־ישראל, ואני בטוח שגם חוגים אחרים בישוב, כחומה בצורה מול הסכנה הזאת, לא פחות משאנו עומדים כחומת־אש בצורה מול האויב החיצוני, ומוטב שהדברים יהיו ברורים וגלויים.

היתה ישיבת הוועד־הפועל הציוני והיה ויכוח גדול בענין ההסכם. שר־העליה מר שפירא היה אז המרצה הראשי מטעם הוועדה, שהמליצה על קבלת ההסכם הזה. פועלי א"י, חוץ מן העו־בד הציוני, התנגדו כולם להסכם והראו על סכנותיו. המציאות הוכיחה, כמה צדקנו בהתר־אותינו וכמה צדקנו בראיית כל הפגמים שב־הסכם. אמרו לנו (וכך אמר מר שפירא) שאם נעשה את ההסכם הזה, נפתור את השאלה הפ־נימית הכאובה של פרישה. הוועד־הפועל הציוני הכריע על־פי רוב־דעות, והמתנגדים להסכם קיבלו עליהם את הדין ומוסדותינו ביצעו את ההסכם. עכשיו אנו רואים הוכחה איומה ומזע־זעת להתנהגות הגוף הצבאי הזה, הקורא לעצמו עכשיו, לאחר ההסכם, גוף ציבורי כביכול. רצונו של אצ"ל להחזיק נשק במחסניו יש לו רק ני־מוק אחד — הכנת נשק למרידה, להפלת הממ־שלה, לפוטש כדוגמת תנועות אחרות במדינות אחרות ואצל עמים אחרים. כל יתר הדיבורים אינם אלא חיפוי, שתמימים נלכדים בו על

לבצר עכשיו את המדינה; לאחר שהממשלה מוכנה לאמנסייה ורוצה לעשות חקירה ולשחרר מיד את אלה שיש לשחררם — אין בזה מן האחריות המלאה לבוא עכשיו ולהציע הצעות תוקפניות וקיצוניות נגד כיוון זה. מי שאחראי לממשלה צריך לתמוך בהחלטות הממשלה, וכל היושב בממשלה — החלטותיה מחייבות אותו. אני מלא הערכה לממשלה על אורך־הרוח שהיא מגלה ועל נכונותה לתת אמנסייה למורדים, אם יבינו, שאין עוד ללכת בדרך זו.

ואשר לירושלים. אינני יודע מה היו ההסכמים שנעשו כאן, אך צבא־ישראל בירושלים הוא בעינינו חלק בלתי־נפרד מצבא־המדינה. לא ייתכן שירושלים העברית תסבול, שהצבא שה־מדינה אחראית לו (והמדינה הגנה על ירושלים וצבא־ישראל הגן על ירושלים) — יהיו בתוכו אירגונים, שאינם מכירים במרותו. הסטאטוס הבינלאומי של ירושלים נתערער על־ידי אחר־ים; אך צבא־ישראל נשא באחריות והמדינה נשאה באחריות לירושלים ותוסיף לשאת באחר־יות זו. יש להגיד בענין זה דברים ברורים: לא נסבול פרובוקאציות בירושלים; בירושלים מחייבת מרות המדינה ומרות צבא־ישראל כמו בכל מקום אחר במדינה.

י. קוֹסוֹי: מועצה נכבדה! חושבני שלא אגזים (מפא"י) אם אומר, שכל אזרחי מדינת־ישׁ-

ראל והעם היהודי בגולה, וכל אויבינו וידידינו בעולם נושאים עכשיו את עיניהם אל ישיבה זו של מועצת־המדינה, ובעמדתה של מועצת־המדינה, לגבי השאלה הנידונה תלוי במידה רבה גורל מדינת־ישראל הצעירה, הנאבקת והנלחמת מלחמת־ידים על עתידה. אני רוצה לומר בראשית דברי: בטוח אני, שכל טוב ונאמן בישוב ובעם, החרד לשלום המדינה, לכו־חה של ממשלתנו לבצע את המשימה הקשה שהוטלה עליה, יברך את ממשלתנו, שנהגה כפי שנהגה כלפי אלה, הקוראים לעצמם בשם אצ"ל, ואני רוצה לומר כאן בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: אני ורבים כמוני רואים באירגון זה כיום — בין אם תינתן לו אמנסייה ובין אם לא תינתן — אירגון של אירנדטה, שיחבל קשה בקיומה של המדינה העברית.

אני רוצה לומר לרב ברלין: בטוחני, שלא זו היתה כוונתך. אולם בתוך עמי אני יושב ואני יודע שנאומך — שלא בכוונה, אני מדגיש זאת! — שופך שמן על המדורה ומחזק את ידי הפורשים ונותן להם אחיזה בקרב תמימים ושור־טים בתוך הישוב. היית צריך לשקול היטב, כבוד הרב ברלין, לפני שדיברת מה שדיברת בשאלה האיומה הזאת, החותכת את גורלנו. לא התכוונת לכך, אך תראה, איך יפרשו מחר את תוכן דבריך.

אנחנו נגד רצח יהודים ונגד משפטי־מוות, אבל גם נגד אהבת־ישראל קיצונית במידה כזאת, שהיא מוכנה לפגוע בגורל ישראל.

כולנו מצטערים על הדם שנשפך, אך גינתה פקודה בשם ממשלת־ישראל, ואת הפקודה הזאת צריך למלא ולקיים כאזרחים נאמנים, ולא לסי־מוך על כך, שממשלת ישראל תיכנע, ושאחר כך אפשר יהיה לצחוק לממשלה זו, שאין לה תוקף מדיני, אין לה נכונות לבצר את השלטון הפנימי שלה ולהסיק מזה מסקנות לגבי מרידות חדשות, לגבי פעולות־הרס נוספות.

הרב ברלין אמר, שלא רק דם יהודים נשפך, נשפכו דמי הממשלה. נכון, הרב ברלין, הממ־שלה ודאי לא רצתה באינצידנט הזה, אך לולא נהגה הממשלה כפי שנהגה, היה נשפך דם־הממשלה, כי שפיכת־דמים של ממשלה פירור־שו: ממשלה שאינה יודעת למלא את המשימה שהוטלה עליה, וזה עכשיו העיקר, אפשר לדבר על גמישות; אך לא בתקופת המלחמה, לא בימים אלה.

אני בטוח, שמעשה זה של הממשלה יבצר את ממשלתנו ויוכיח ליהודים כאן ובגולה, שהממ־שלה גמרה אומר לתמיד לנהל את ספינתנו במים הזיזוניים האלה בתוקף ובכוח — לא מתוך אהבת הכוח (ידוע כמה אנו משלמים, כדי שיקום שלום והסכם פנימי בתוכנו), אלא מתוך חרדה לציפור־נפשנו של ענייננו.

ואלה הדו־אגים כל כך לאחדותה של הממשלה, לשלמות הפנימית שלנו, להם אומר: איך תפוך רש הסתלקותם של הרב פישמן ומר שפירא? —

אותה המגמה, אותו הרצון, אותה השיטה, שמ־תכנים אותה תוך־כדי עמידה בשורות צבא־ההגנה לישראל בחזית־האש.

מה ראינו לפנינו בימים אלה? ראינו בריחה מן החזית, בריחה בכוח הנשק, אי־ציות לפקודות! ומתי? בזמן של מלחמה, כשהאויב עומד בשער ואורב לכל חולשה בתוכנו! זאת לא מרי־דה — זוהי בגידה!

עכשיו טוענים שהאניה נשרפה, הנשק יכול היה להיות בידי הממשלה והיו משתמשים בו בחזית נגד האויב מבחוץ. באיזו רשות מאשימים עכשיו את הממשלה בזה שהאניה בוערת? האומנם צריכה היתה הממשלה להיכנע, לקבל אולטימטום של אצ"ל?! האם קבלת אולטי־מאטום של אצ"ל היתה מוסיפה כוח לממשלתנו, למדינתנו? הן היינו לבוה, ללעג ולקלס בעיני העולם וגם בעיני יהודים! ואל יבואו אלינו בתביעת רחמים על יהודים, אצ"ל גם הם יהו־דים ומה עדיף בשבילים: צבא־ההגנה לישראל מאוחד ומלוכד, משמעת לממשלה בעלת־תוקף, או אמביציות מרדניות ואירדנטיות שלהם? מי מונע מהם אהבת־ישראל ומניעת שפיכת־דמים!?

אינני יודע, אם תהיה אמנסטיה או לא, ואם היא נחוצה לאור מצבנו עכשיו, בתקופה מרה ואי־מה כזו בחיינו, אך גם אם תהיה אמנסטיה — יהיו עינינו פקוחות, ולא נלך שולל אחרי מלי־צות והבטחות, וזה אויב פנימי, ששם לו מטרה אחת לנגד עיניו: לחכות לשעת־הכושר, לעשות כל אשר יעלה על רוחו בכוח הנשק, הרב בר־לין, בשפיכת דם יהודים, בעריפת ראשים! (הרב ברלין: אני לא דיברתי בשם הרחמים!) יש בתוכנו הרבה מפלגות וחילוקי־דעות קשים, אולם כולנו מרגישים, שלפחות למשך דור שלם אנו מצווים על אחדות בתוכנו כדי לבצע את המשימה הגדולה המוטלת עלינו — לנצח את האויב ולבנות את מדינתנו, האם נוכל לסבול בתוכנו כוח פנימי עויין כזה, המחזיק כל הזמן חרב ביד ומניף אותה כל רגע מעל לראשינו ואנו חיים בחסדו, שהמפקד שלו ברצותו יתן פקודה להרוג וברצותו יפנה לחייליו ויאמר: אל תרצחו, אל תהרגו, עוד לא הגיע הזמן!?

אך אני מביטה על השאלה העומדת היום לדיון לא כעל שאלה פוליטית, אלא כעל שאלת חיים ומוות. לדעתי, כל חלק בציבור, הנוטל חלק בעניני המדינה, חייב לחוות היום את דעתו.

אם ב-14 למאי, ביום הכרות-המדינה, היתה לי הרגשה של אשה העומדת ללדת; כולה חרדה, מה תלד השעה הזאת, — הרי אתמול הייתי כולי חדורת רגש, שאנו עומדים כמו לפני קבורת תינוק שנולד. — אין לי צורך להתעכב על עומק סבלי, כי זה היה גם סבלכם. עם כל הכאב שהרגשתי חושבת אני, שאין לנו אמצעי אחר להוסיף לתינוק שלנו חיים, אלא לתמוך בממשלתנו, לתמוך בצעד שנקטה בו.

אינני בטוחה, שכך הייתי מדברת, אילו השגנו כבר את הריבונות. אך הסכנה לריבונותנו היא כל כך חמורה, עד שכל צעד — ולו גם האכיזרי ביותר — מוצדק בעיני. שמחה אני, שהכרזת ראש-הממשלה על האמנסטיה והחקירה באה לפני שפנינו בדרישה זו. אני רואה בזה ביטוי-כוח, כי ממשלה צריכה לדעת גם לדכא וגם לסלוח. אינני תומכת בהצעת מפלגת הפועלים המאוחדת, להביא את הענין לבית-דין נוסף ולדיון נוסף. לדעתי, העונש שהם קיבלו הוא גדול, וכבוד. אינני מאמינה בעונש של הת-זת ראשים. אינני מאמינה גם בצורך, להושיב בני-אדם בבתי-סוהר — ובפרט אם תנועתם היא תנועת-צעירים, תנועת-נוער, ועלינו לדעת שהאצ"ל הוא תנועת-נוער.

רוצה אני לפנות באפלאציה אל המזרחי ואל הפועל המזרחי: בדקו את דרככם! עליכם לבדוק, אם הדרך שבחרתם בה היא הנכונה. לדעתי, עשויה דרך זו להשתיק את מצפונכם האישי, הציבורי והמדיני, — דרך זו מביאה נזק ולא תועלת. אם לא תסתלקו, תוכלו להשפיע מבפנים על המתקת הדין.

אם צירפנו גם למועצה וגם לממשלה נציגים של תנועות שהחרימו את תנועת התחיה, שלא הכירו בציונות, אלא העמידו תנאים על-גבי תנאים, היה זה רק למען אחדות-העם — ואני שמחתי על כך. לאחדות הזאת אתם מחוייבים לסייע גם ברגע זה.

אנשי אצ"ל יגידו: אלה הם שני השרים היחידים בממשלה, שאינם מצדיקים את צעדי הממשלה. — לא חשוב, איך תסבירו את הדבר אחר-כך, זה יהיה הרושם שיתקבל. האם זהו אקט פאטריוטי? האם כך נוהגים בשעה חמורה כל-כך? האם זוהי הדרך לנהוג, במקום להצטרף לעמדת הממשלה? והרי ברור, שעמדה אחידה של כל המפלגות בישוב היא הערובה היחידה לכך, שנוכל להתגבר על האצ"ל. ברור, שכל פירצה בממשלה מגבירה את כוחם, מוסיפה להם העזה וחוצפה.

בישיבתה הגורלית הזאת צריכה מועצת-המדינה לומר לעם היהודי במלים פשוטות: כאן קם אויב פנימי, ואין רחמים בדין כזה, כי האויב הזה מסוגל לחבל במדינה היהודית, בכוח קיומה, בכוח מלחמתה ובכוח התגוננותה. ואם זה ייאמר בפי כולם, בפי כל חברי-הממשלה — יהיה לזה משנה-תוקף. אולם גם אם חלק אחד לא יסכים, ויגרום משבר ע"י עצם הסתלקותו, לא ישנה הדבר את עמדתנו לגוף הענין ולא יכה את עינינו מלראות את מצב הדברים ואת הסכנות החמורות הנובעות מהמצב הקיים. מועצת-המדינה צריכה לאשר את פעולת הממשלה ולהביע את דעתה קבל העם היהודי, שכך תנהג גם להבא, אם נסיונות המרד והחבלה יימשכו.

ורק אם כך תנהג מועצת-המדינה, ואם תיתן ייפוי-כוח כזה ותוקף מוסרי לפעולת ממשלתנו — נוכל לסכל את הסכנה הזאת.

אין בלבי אשליות — כאלה שהיו לכם בוועד הפועל הציוני — שעם חתימת ההסכם תחלוף סכנת-הפרישה. ההתפתחות היא הרבה יותר איומה ומסוכנת והיא מחייבת אותנו ליתר אחר-דיות לשם מלחמה בסכנה הזאת.

ואם מישהו רוצה לתת תוקף למעשה האצ"ל — גם אם אינו מתכוון לכך בפירוש, הרי הדרך הטובה ביותר לכך היא, לנהוג כפי שנוהגים אנשי המזרחי והפועל המזרחי בישיבה זאת.

רחל כהן: איני נוהגת לקחת חלק בוויכוחים פוליטיים, אינני נציגת תנועה פוליטית, ואין לתנועתי דעה פוליטית מגובשת.

שהקונסול הכללי של מדינת-ישראל בפאריס העביר את החומר האינפורמטיבי הזה, על-כל-פנים את השמועות ואת ההשערות, לשר החיצון. (מ. ש. ר. ת. ו. ק. : אין קונסול כללי למדינת-ישראל בפאריס!) טוב, לנציג מדינת-ישראל, אל, או מי שעתיד להנות קונסול כללי של מדינת-ישראל בפאריס. בעיני הוא קונסול כללי של מדינת-ישראל בפאריס וקונסול מוצלח מאד. יש מקום להניח, שלידי הממשלה הגיעה כבר מזמן אינפורמציה על התחלת „האינצידנט” הזה והיה מחובתה של הממשלה, שהיא זמנית ושהיא אחראית כלפי המועצה המחוקקת הזאת — המוסד היחיד המחוקק שאף הוא זמני — לש-אול לדעתו, לשאול לדעת המועצה, אם רואים את הנולד ואם מוכשרים לנחש את תוצאות ה„אינצידנט” הזה — ולא קשה היה לנחש זאת בתנאי מתיחותנו ובנסיבות יחסינו ההדדיים — הרי היה על הממשלה הזמנית והאחראית כא-חד (וכאן היא השאלה!) — לכנס את המועצה.

ואם כבר מכנסים את המועצה ומספרים לה כיצד התרחשו הדברים, אל ישתמשו בטרמי-נולוגיה בריטית: „אינצידנט”. הגדרה זו היתה מקובלת ב„סטייטמנטס” של ממשלת-המאנדאט לשעבר. „אינצידנט”? — תופעה מחרידה זו על כל תוצאותיה לא רק הפיסיות, כי אם גם הפסיכולוגיות, הרוחניות והציבוריות — כלום אפשר להגדירה כ„אינצידנט”? „אינצידנט” זה — תוצאותיו המעשיות אולי נסתיימו או יסתיימו, אבל תוצאותיו המדיניות והרוחניות יישארו עוד לזמן ממושך.

אינני מקבל את הדעה שכל יהודי המדינה וכל היהודים בתפוצות-ישראל תומכים במעשי-הממשלה. יש כנראה בידיכם איזה מכשיר מאג-נטי, הקובע תיכף-ומיד, מהי דעת-הקהל. אנו מטילים ספק בכך. גם אנו טיילנו אתמול בר-חובות תל-אביב והקשבנו — והקשבנו היטב.

ה„אינצידנט” הזה גרם למשבר הקואליציה. כי יציאת שני שרים — זהו משבר הקאבינט. ומשבר הקאבינט פירושו: כאן מתייצבת בעיה רצינית ויסודית על קו-מדיניותה של הממשלה.

ואם מוסרים עובדות על התפתחות הענינים,

אני מבקשת שנית סליחה, על שאני מרשה לעצמי לומר את מה שאני אומרת. נכון אמר ראש-הממשלה: לא רק בכוח הצבא אפשר לדר-כא, לא רק בכוח הצבא אפשר לעקור את הרע — נחוץ לעשות זאת גם בכוח הציבור. ואני פונה אליכם: שתפו בכך את הציבור במידה המאכסמיאלית.

ועוד מלה: מקנאה אני באלה, שיש בידם אמ-צעים בדוקים ומהירים. אני יש לי אמצעי בדוק, אבל לא מהיר: חינוך-הנוער. שטח זה הזונה, ואנו מדברים על כך שנים על שנים. גם בזמן המלחמה מחוייבים אנו להמשיך. ואני רוצה להפנות את תשומת-לבכם לכך, שכל בתי-הספר שלנו סגורים, גני-הילדים סגורים, בתי-החינוך אינם עובדים — כי מגייסים את המ-חנכים הצעירים ושאינם צעירים. עלינו לדאוג לכך, עלינו לדעת שפעולה זו — אם כי אין השפעתה גלויה כל כך — היא מהמהירות והבטחות ביותר. שירות זה הוא חיוני לא פחות מתעשיית-כדורים. יש לדאוג לכך, שלא לגייס את המחנכים, יש לחלץ את הנוער מהש-פעת נאומים, שאינו צריך להיות מושפע מהם; זהו האמצעי שאני מציעה לחיסול הבעיה הק-שה הזו.

ב. וינשטיין: מועצה נכבדה! אפיני הדבר, (הצה"ר)

יזמת הממשלה, שמחובתה היה מיד לאחר קב-לת הידיעות הראשונות על הפלגת האניה ועל התחלת „האינצידנט” הזה, לכנס את מועצת-המדינה; אלא לפי יזמת חברי-המועצה, שחשבו בהתאם למצפונם וגישתם הציבורית, שהמועצה היא שצריכה להשמיע את דעתה.

צריך להניח, ורשאי אני להניח, שחממשלה קיבלה את הידיעות הראשונות על האניה העו-דת להפליג, לא בשבת. בשביעי ליוני הת-קיימה שיחה עם הקונסול הכללי של מדינת-ישראל בפאריס על נושא זה. הוא הזמין כמה עסקנים ציוניים ובנוכחות נציג ההגנה המטפל בענף-פעולה זה, שאל שאלות והתעניין בעולים העומדים להפליג ב„אלטלנה”. ניתנו לו תשו-רות, שאין אני יודע את תכנון, אך יש להניח

נית, בריבונותה, בזכויותיה. כי רצינו באמת ובתמים לעזור לגרעין עצמאותנו הממלכתית. וממשלה זמנית, שמקור זכויותיה וסמכותה אינו בבחירות העם, אלא בהחלטת מוסד ציוני, — צריכה להיות זהירה בנצלה את זכויותיה אלו. במקרים האלה ובבעיות האלו דרושה גישה עדינה וזהירות רבה. רשאים אנו לדרוש זאת מממשלתנו, דווקא מממשלה זמנית (ואני מדגיש את אפיה זה, אל נשכח אותו! וגם אנו, חברי-המועצה, זמניים אנו), כי מה שמותר לממשלה, שנבחרה בבחירות עממיות, אינו מותר — לא מבחינה פורמאלית, כי אם מבחינות אחרות — לממשלה זמנית, בתקופת מעבר זו, בנסיבות מסובכות שלנו, כשלא הכל חלק כל-כך וכשאי-אפשר לגשת לבעיה גישה ריבונית-ביורוקרטית ומיניסטריאלית גרידא, בהסתמך אך ורק על פקודת סדרי שלטון. ביחוד מנציגי מפלגה סוציאליסטית, שטענו תמיד — (ואני מכיר את הספרות הזאת) — ולימדו אותנו, שדמוקראטיה פורמאלית בלבד איננה מספיקה, וכי דמוקראטיה פירושה: תוכן, תוכן סוציאלי, חינוכי ורוחני. הממשלה הזמנית, שבראשה עומד איש המפלגה הציונית הסוציאליסטית, חייבת לא לשכוח את הדברים האלה ולא ללכת בעינים עצומות בדרך של תיאבון שלטוני בלב-תימרוסון.

כבר קרו דברים כאלה גם בתנועות הסוציאליסטיות בעולם, ויש לנו דוגמה, דוגמה קלאסית, כשנציגי התנועה הזאת, בעברם את המפתח מחדר סיעתם לחדר מיניסטריאלי, שכחו הרבה דברים.

יש להניח שהממשלה — ביתר דיוק: ראש-הממשלה ושר-הבטחון, — מתייחס לתפקידו בהתלהבות יתירה; גישתו יותר מדי אימפולסיבית, ובזמנים העצבניים דרושה דעה צלולה ומחושבת. אני אהיה גלוי יותר, כדי שתראו שאין דברי מכוונים כלפי מפלגה אחת. אולי טועה אני, אבל זוהי הרגשתי, כי אילו היה יושב במקום ראש-הממשלה ושר-הבטחון הנכבד כחי חברו דוד רמז, — מסופקני אם שר-הבטחון וראש-הממשלה דוד רמז היה מוציא בן-דגע על רגל אחת פקודה לירות מתותחים בזמנים אלה ובמצב כזה.

יש צורך למסור את הכל. מדוע לא סופר לנו על המשא-ומתן בין הממשלה — או בין נציגיה, או אולי נציג שר-הבטחון — ובין אצ"ל על חלוקת הנשק? האם נכונה העובדה, שבשלב הראשון של המשא-ומתן דובר על מסירת 20% של הנשק שבביל ירושלים? והאם נכונה העובדה השניה, שאי-השגת ההסכם או חילוקי-הדעות בין שני הצדדים נתגלעו בשאלת החלוקה של 80% הנוותרים של הנשק? מדוע לא סופר, שביום ב' ב-8 בערב הופיע במפקדת אצ"ל קצין-הקשר מטעם שר-הבטחון או מטעם המטה והודיע, שהצבא לא יעזור לאצ"ל לפרוק את הנשק וכי בזה תסתיים תשובת הממשלה לאצ"ל? וכששאלו את קצין-הקשר: אולי בכל זאת תתנו לנו לכלי-הפחות מכוניות? — ענה: זה ייתכן. וכשקצין-הקשר קיבל הזמנה להיות נוכח בשעת פריקת הנשק, ענה: ברצון אהיה נוכח. מדוע לא סופר לנו, שהפקודה שניתנה מהבית הידוע בתל-אביב ברחוב הירקון, ניתנה מפי מפקד-פלוגה בוז הלשון: „לירות באנשים, וגם באלה השוחים ביים! למה אתם מחכים?“ והמדובר היה באנשים השוחים ביים, שניצולו מהאגודה הבעורת! ומדוע לא סופר לנו, לשם הדגמת דעת הקהל והציבור, שאף במפקדת הפלמ"ח במלון „ריץ“ היתה התמרמרות גדולה בין החיילים נוכח המעשה הזה של יריות באנשים השוחים ביים? מפקד אחד (אני מצטט, ואני מוכן להזמין עד-ראיה) בראותו את הדבר אמר: „חזירים! למה אתם יורים באנשים הררי-צים להציל את נפשם?!“

אלה הן עובדות חשובות מאד שיש לחקור אותן, הן עשויות גם ללמדנו על מצב-הרוחות בציבור, בשורה ובצבא. בלי לדון ברגע זה בבעיה שאגע בה — על ריבונות הממשלה, על זכויותיה ועל סמכויותיה, — יש ראשית-כל להעריך את הממשלה, יש שתכניות הממשלה נכונות הן וגישתה נכונה וצודקת, והן מיוסדות על סמכות שאנו מכירים בה, אך המסקנות (אין חברי-הממשלה חבר של קדושים) הן פגומות ביסודן. ועל המסקנות האלה אנחנו דנים.

אנו, סיעת הצה"ר במועצה זו, מראשית השתתפותנו בה הכרנו הכרה מלאה בממשלה הזמ-

גם בצבא אסכולה משטרית ברוטאלית ויית-
כן שהם נתנו לו את העצה הזאת.

אנו דורשים מינוי ועדת-חקירה פארלאמנטא-
רית — לא חוקרים סתם ולא שרים, אלא וע-
דת-חקירה מחבריי-המועצה הזאת, שתחקור את
כל העובדות ותגלה גם עובדות סודיות. הכל
אפשר ונחוץ לגלות. היא תזמין עדים — ויש
עדים רבים גם מהציבור (גם הם טיילו ברחו-
בות תל-אביב, לא רק אנשי מפא"י היו על
שפת הים ב„נקודות החזית“); ועדת-חקירה
פארלאמנטארית, כמקובל במדינות מתורבתות,
תסיק לאחר חקירה את מסקנותיה. ואם תמצא
שהממשלה אשמה וראש-הממשלה ושרי-הבטחון
יימצא אשם במתן פקודה פזיזה ומרחיקה-לכת

זו — הרי אנו מצטערים מאד: ממשלה שכזו,
ראש-ממשלה שכזה, שר-בטחון שכזה, אינם
יכולים לאחר פסק-דין זה של הוועדה הפא-
לאמנטארית להמשיך במילוי תפקידיהם. כי
ריבונות איננה טרור. מרות איננה שרירות.
רצון כן ומוצדק לשמור על משמעת, אין פיי-
רושו חוסר-אחריות. אם מצד אצ"ל היו מעשים
בלתי-נכונים ובלתי-חוקיים — זה האצ"ל שה-
כיר בממשלה, בסמכותה וברבונותה, אצ"ל זה,
המכריז על כל צעד ושעל: ממשלתנו, ראש
ממשלתנו — הרי קיים בית-דין, אצ"ל הוא
אירגון פרטי, אין הוא ממשלה זמנית. מידת
האחריות, שאנו רשאים לתבוע מהממשלה, אח-
רת היא לגמרי מזו, שאפשר לתבוע מאירגון
פרטי.

ואל יסתמך שר-החוץ על רמזים, שהבאת הנ-
שק היתה קשורה בהכנות למרידה במלכות.
זהו אמצעי בדוק, ישן-נושן, שבו השתמשו ממ-
שלות מסוימות, ולא רק מהתקופה החדשה, כי
אם מהתקופות הקודמות, לראות בכל פינה
„קראמולה“ וע"י ניפוח ה„קראמולה“ לטשטש
את המדיניות הנפסדת. ישנה דעה, ולא רק
בציבור מפלגתי, שכל המעשה קשור לא בענין
הכנה למרד, כי אם בהכנות לכניעה מדינית
חדשה של הממשלה כלפי-חוץ, שוחחתי לא רק
עם אנשי תנועתי, אלא גם עם האורחים הפ-
שוטים, והם נתנו הסבר כזה. אינני יודע, אם
עמדתם זו נכונה, אבל מעשים כאלה מעוררים

והרי „האינצידנט“ לא נגמר. בעיר העברית
הראשונה — זו היא בירתנו הזמנית — אינן
פוסקות יריות. ישנה הרגשה, שאנו שרויים
באווירה של „סולדאטסקה“. הלילה התקיפו את
הבנין של התנועה הלאומית „מצודת-זאב“ —
מקום איכסון הפליטים, פליטי המאורעות מה-
שכונות והעולים החדשים. התקיפו את הבנין
בריומנים ובפגזים, ניתקו את הטלפון, פצעו
פליט אחד, הוציאו ממתותיהם „בצורה בריטית“
את העולים והעבירו אותם אי-שמה כשהם ערו-
מים למחצה. בית-הדפוס, בו נדפס „המשקיף“,
הותקף הבוקר בידי חיילים נושאי סטנים, מתוך
התנהגות גסה כלפי פועלי הדפוס — דבר שאי-
ננו הולם את כבודו של חייל עברי.

אלה הם סימפטומים רעים מאד. אם הממשלה
חושבת, כי „המשטר של סטנים“ יעזור לנו
לפתור בעיות פנימיות וסיכסוכים ציבוריים
וגם להשיג את ריבונות הממשלה — אינה אלא
טועה. אין אנו מזלזלים בערך הסטן. אנחנו
האחרונים המזלזלים בו, כשהוא מופנה כלפי
האויב החיצוני. היה מחובתה של הממשלה
(אם היא ממשלה אחראית) להבטיח ולאפשר
להוריד את האנשים ואת כל הנשק, ולאחר זה
להטיל את מרותה על הנשק.

היא היתה מוצאת את האמצעים לכך. הנשק
איננו כרוז בלתי-ליגאלי, שאפשר להסתירו.
ונשק זה, וכמויות כאלו, ואניה כזו! זו היא
אנית העם העברי ולא של אצ"ל. הנשק הזה
נשק עברי הוא ולא של אצ"ל. ואם נמצאים
אנשים, שלא השתחררו מירושת האתמול, שנ-
ציגי מפ"ם כל כך מתגעגעים עליה ורוצים
לחדד את היחסים עוד יותר ומחטטים לשם
כך בעבר, — הרי אני לא אחזור לחטט במאור-
רעות ליל-סיוון, ליל רצח ארלוזורוב... כי אצ-
טרך לשוב לרצח דה-האן. אל תתעסקו בנאו-
מים פרובוקאטיביים, ממשלה אחראית היתה מח-
סלת בקלות את „האינצידנט“. קודם-כל היתה
מבטיחה את הורדת האנשים והנשק הדרוש
לנו כל-כך — ומיד לאחר זה היתה מטילה את
מרותה על הנשק, אינני יודע אם שר-הבטחון
לבדו החליט מה שהחליט. אולי עומדת לימינו
קבוצת מייעצים, בעלי אסכולה מסוימת. ישנה

שרבבות מתושבי המדינה פנו עורף לממשלה, שאמונם בה הוקטן. ואת זה איש מאתנו איננו רוצה.

כמו הנואם שקדמני צריך גם אני להעמיד כמה שאלות ורק אחרי שנקבל עליהן תשובות מוסדות מפי ראש-הממשלה, אוכל לקבוע עמדה סופית לגבי הצעדים שנעשו ע"י הממשלה.

הוזכר כאן מפי ראש-הממשלה ההסדר עם אצ"ל, שהוחלט עליו בוועד הפועל הציוני. אני יודע שהסדר זה אושר בזמנו בהנהלת הסוכה נות, אך לא הסתפקו בכך ומצאו לנכון להביאו לאישור לפני אינסטנציה ציונית גבוהה ביר-תר. מדוע איפוא לא מצא שר-הבטחון לנכון, להביא את המשך ההסדר (על-ידי הסכם חתום, שעליו שמענו היום) לאישור מועצת-המדינה? אם לא עשה זאת, הרי עליו מוטלת האחריות לתוצאות שנבעו מההסדר הזה, שכנראה הוסדר על-ידי ורק על-ידי. (מ. גרבובסקי: איזה המשך של הסדר?) שמענו על הסכם מסויים, שסעיפים ממנו נשמעו פה, ויש לי רושם שנכ"ש שלו בהמשך ההסדר, כפי שהזהירו אותנו חז"ל במאמרם: "המרחם על אכזרים, סופו שמתאכזר על רחמנים" (א. ציזלינג: דבריך על-פי רוב בהירים, אבל הפעם אינני מבין לאן אתה קולץ). ראש-הממשלה קרא כאן כמה פסוקים מתוך איזה דוקומנט חתום על-ידי מפקד אצ"ל, כפי שהוא מסר. אני רוצה לראות את כל הדו-קומנט ורוצה לדעת מי עוד חתום עליו. רוצה אני לדעת את הנסיבות בהן הגיעו לידי דוקו-מנט כזה ועל סמך איזו החלטה הוסכם הסכם זה. חושבני שאם אדע את ההסכם הזה במלואו ואת הנסיבות בהן הוא נחתם, אמצא אולי את החוטים המוליכים אל התפתחות הענינים של המו"מ על חלוקת הנשק ועל תנאים אלה או תנאים אחרים שמדברים עליהם.

אך שאלותי הן לגבי כמה עובדות. אני שואל: אימתי נודע לממשלה או למישהו מראשי צבא-הגנה לישראל על בוא אניה זו בהתקרבותה, ואם היה דיון עם אנשי הצבא או הממשלה על השאלה: הלתת לאניה להתקרב או לא? אני שואל זאת, משום שהוגד שהיה דיון כזה עם

ספק, ומצדיקים את הדעה, שהממשלה ביצעה את פעולתה "המלחמתית", כדי להכשיר את הציבור לכניעה חדשה לרוזן, שאסור להעליבו במועצת-המדינה. קיבלתי הערה מהיו"ר שלנו, שאסור לדבר עליו כעל הרוזן הצבוע. לפי דעתי, זהו ביטוי פארלאמנטארי מאד. הכוונה איננה במובן הסובייקטיבי, כי איש זה בוודאי איש נחמד, אבל שליחותו צבועה, היא מיוסדת על צביעות.

ולכן מציע אני בשם סיעת הצה"ר להחליט:

מועצת-המדינה מחליטה לבחור בוועדה פאר-לאמנטארית לשם חקירת הנסיבות של הפצת אגית-הנשק והמאורעות הקשורים בה.

ד. צ. פנקס: אני מניח, שכל הנוכחים במועצה (המזרח) זו משוכנעים, שאין בה חבר הרוצה לחתור תחת ריבונות מדינת-ישראל ולמנוע ממנה לקיים בידיה את ריבונותה. השאלה העומדת לפנינו היא הערכת העובדות, שאירעו בימים האחרונים, והערכת הצעדים, שנקטה בהם הממשלה. בענין זה לא היה התי-אור שקיבלנו מאת ראש-הממשלה תיאור מלא; אילו היה ראש-הממשלה גם-כן באותה דעה, שהוצגה כאן ע"י אחד החברים הנכבדים: שהיה פה נסיון של "פוטש" מדיני וצריך היה לפעול מחר, כדי להציל את קיום מדינת-ישראל ממור-דים שקמו עליה, — אפשר היה אולי להבין את ההוראות שנתן, עד כמה שנתן, אך אינני חושב שראש-הממשלה היה משוכנע, שאנשים הרוצים לערוך פוטש נגד ממשלתו מביאים אניה גדולה ומודיעים עליה לממשלה, מתייע-צים בה ומציעים לה סידורים מסויימים — וכאן אינני קובע אם היה צריך לקבל את הסי-דורים המוצעים או לא. כל הרוצה להצדיק את מעשה הממשלה כתגובה הכרחית לפוטש, מתאר תמונה ילדותית מאד, ואני משוכנע, שראש-הממשלה כבר עבר את התקופה הזאת, שבה מתארים כך פוטש מדיני.

גם לא זאת היא השאלה, כיצד הגיב או יגיב הציבור הרחב על המעשה הזה. ההערכות הן שונות בנידון זה. יש מי שחושב, שעורף הממ-שלה נתחזק על-ידי כך ויש החושב שלהיפך —

המדוייק — הוא שמסר את ההודעה הזאת לע-תונים. אני רוצה לדעת, מי האיש האחראי לידיעה הזאת, אני רוצה שהוא יחקר על הידיעה הזו. ואם בגלל העובדה שאצ"ל פתח באש בכפרי-וייתקין היה צורך להשיב שם אש, מדוע צריך היה להפעיל תותחים בחופי תל-אביב, כדי להכניע את האויב? על האניה היו — כך שמעתי — כ-50—60 איש. האם אי-אפשר היה להכניע אניה זו שנקלעה לחופי תל-אביב עם כמה עשרות אנשים ועלתה על שרטון, האם אי-אפשר היה להכניע את האניה ואת המלחים שעליה, בלי להפעיל נגדה תותחים? אני אינני אסטראטג ומעולם לא הייתי חייל. אך אני חי בתקופת הרבה מלחמות (זהו גורלו של כל אדם בדורנו), ואני חושב שזאת היא תעודת-עניות לצבא שלנו, אם אין לו אמצעי אחר מאשר להפעיל תותחים בחופי תל-אביב נגד 60 בחורי-ים, ולהרוס אניה גדולה כזו. אני מוכן ללמוד, ילמדנו רבנו, אולי אני צריך לקבל שיעור באסטראטגיה ומבצעי-מלחמה; לי נראה דבר השימוש בתותחים נגד האניה כפזיז ביותר וכ-בלתי-נכון. ואם ראש-הממשלה כשר-הבטחון אחראי לכך, אצטער מאד על המשגה הכבד הזה.

שמענו מפי ראש-הממשלה, שבישיבת הממשלה אתמול הוחלט לדרוש את מסירת האניה למ-שלה (כבר כאן, בתל-אביב). אני רוצה לדעת, באיזה אמצעים הועברה ההחלטה הזאת לאלה, שכלפיהם היתה מכוונת? מי היה האיש שמסר את ההודעה ובאיזה אמצעים? ואם לשם מסי-רת ההודעה הזאת הופסקה פעולת האש, שהי-תה מכוונת אל האניה?

הייתי רוצה לדעת עוד, אם אותו האדם המייצג את צבא ישראל, שניהל משא-ומתן — ואני גם שואל באיזו דרך ניהל משא-ומתן — והסכים, אם הסכים, להפרשת 20% מהציוד לצרכי ירו-שלים, כפי שהוגד, האם אותו האדם היה גם האיש שהודיע בסוף את תביעת הממשלה, למ-סור את האניה בלי כל תנאי? אם לא — מדוע לא עשה זאת אותו האדם ומדוע הטילה המ-שלה, אם זה נכון, על מפקד הצבא במקום, שהוא יעמיד את הדרישה הזאת ויתן לה זמן של רגעים קצובים, — עשרה רגעים? ומדוע

מישהו מצבא-ההגנה לישראל, ובואה של האניה לא בא כהפתעה.

השאלה השניה: האם היה משא-ומתן של נציגי צבא-ישראל עם אנשים שהיו קשורים בהבאת האניה, על קביעת מקום עגינת האניה, או לא היה משא-ומתן כזה? כי התשובה לשאלה הזאת תבהיר לי את התמונה, אני מקווה לקבל תש-בה מוסמכת על השאלות האלה ועל עוד אחדות.

כבר נשאלה השאלה, אם היתה רק דרישה, או היתה גם הסכמה מצד צבא-ההגנה לישראל, או הממשלה, להפרשת חלק מן הציוד שבאניה לאצ"ל בשביל ירושלים, ומה היה תפקידו של אדם, שקוראים לו כפי שהוגד לי, דוד כהן, שהיה כנראה איש-קשר בין מביאי האניה ובין צבא-ההגנה לישראל או הממשלה?

מה היתה החלטת הממשלה לעשות באניה? מדוע דרשה הממשלה את מסירת האניה לרשו-תה, ולא ציוותה שתתרחק, כדי שלא להפר את ההפוגה? האם ידעה הממשלה, ואימתי ידעה על הכנתה והטעתה של האניה, והפגתה (מל-בד מה ששאלו את דעתה לגבי התקרבות האניה, אם לתת לה להתקרב או לא)? האם היתה לממשלה גם קודם ידיעה שהאניה עו-דת לבוא?

ועוד שאלה, שקצת קשה לי להעמיד אותה. אני יודע ששימוש בנשק, ובפרט לא בין שני עמים אויבים לוחמים זה בזה, אלא בתוך מדי-נה, בתוך עם — שימוש בנשק הוא האמצעי האחרון, האם לא היה כל אמצעי אחר להשיג את מטרת הממשלה מאשר שימוש בנשק כפי שהתחילו להשתמש בכפרי-וייתקין? האם אי-אפשר היה להקיף את מאות האנשים — (אולי היו שם מאות, אין לי מושג ברור בענין) — שרצו לפרק את האניה, על-ידי אלפים, בלי להשתמש בנשק, בלי לפתוח באש? האם נכונה הידיעה או השמועה או ההודעה, שאצ"ל פתח ראשון באש? מי מסר את ההודעה הזאת? איזה קצינ-צבא? על אחריות מי יכול הדבר הזה להתאשר? גם בזה תלויה הערכתי את העוב-דות. אם אינני טועה, הרי מר גלילי — אני מבקש סליחה שאינני יודע את תארו הצבאי

ולבסוף רצוני לומר, שאני מצטרף להצעה שהושמעה כאן על-ידי הרב ברלין, ואני רואה את זה כהכרחה, שאם הממשלה לא תוכל לתת תשובה מספקת על כל השאלות שהוזכרו כאן, תבחר המועצה ועדת-חקירה, שתביא לפניו את התשובה על כל השאלות האלה. אנו לא רק זכאים, אלא גם חייבים לדעת את כל פרטי-הפרטים של ענין חמור זה, ואם לא נתעניין, או אם נעבור לסדר-היום — לא נמ- לא את חובת תפקידנו כראוי.

ב. מינץ: בתחילת הישיבה ביקש חיושבי (פועלי אגוד) ראש מן העתונות, שלא להזכיר את ענין העולים. יש בדיון זה דברים רבים שאינם נוגעים לעולים, אך נוגעים בציפורי-נפשה של מדינתנו. אינני מבין כלל את השאלות הרבות שהוצגו כאן, בייחוד על ידי חברי-המועצה פנקס, שלא היה צריך להציג אותן. אם הוא דורש ועדת-חקירה, הרי יכול היה להסתפק בהעברת ענין השאלות הללו לוועדת-החקירה. השאלות הללו, בייחוד השאלה, אם הממשלה שלנו הפרה את ההפוגה, הן מסוכנות מאד. לכן אני מציע, להכריז על הישיבה כישיבה סגורה לגמרי שאינה נתונה לפירסום, וגם לא לפרסם את הדברים שכבר נאמרו. אני יודע את הסכנה הגדולה שיש בפירסום השאלות הללו.

ראשי-הממשלה ד. בן-גוריון: אני חושב שתכריח-המור

צעה ב. מינץ הוטעה על-ידי סימני השאלה שמר פנקס הוסיף לדבריו. הוא לא שאל שא-לות, אלא הרצה באיזו חוקיות מפליאה על דברים שאינם ידועים אפילו לחברי-הממשלה. ודאי יש לו מקורות והוא מצא לנחוץ „להר-ביץ" כאן את כל התורה שקיבל מאותם המ-קומות, ואם תהיה ועדת-חקירה, הרי הוא יצטרך לגלות ממי קיבל את התורה הזאת. אך ישנה דעה שדברים כאלה, בין שהם נכונים ובין שאינם נכונים — עלולים להזיק לענין ולפיכך מציע החבר מינץ, שהמועצה תהיה סגורה. הממשלה לא רצתה לסגור את הישיבה, ואין ביכולתי עכשיו להתייעץ עם חברי-הממשלה בענין זה. גם עכשיו הייתי

לא טיפל בסיום המשא-ומתן אותו האדם, שטי-פל בפתחת המשא-ומתן?

עוד שנים-שלושה משפטים לגבי ההתפתחות שלאחר-כך. שמענו היום על מאסרים שונים. אני פשוט מבקש כאן, כחבר במועצה צעירה זו, שיעור על החוקים הקיימים בארצנו, במדינתנו. שאלתי היום שני שרים את השאלה הזאת, את שרי-המשפטים ושרי-המשטרה: את שרי-המשפטים שאלתי, על-פי איזה חוק נאסרו האנשים? לא קיבלתי כל תשובה. אבקש להגיד לנו, על-פי איזה חוק זה נעשה, כי לא די בכך, שיש איזה איסור סתם; צריכה להיות הוראה מפורשת בחוק, איך לפעול נגד עבריינים מסוג זה. ואני רוצה לדעת, על-פי איזה חוק פעלו במאסרים שנערכו הלילה והיום, ואת השאלה הזאת שאלתי גם את שרי-המשטרה, וקיבלתי ממנו תשובה, שלא הוא ולא אנשיו, אנשי המש-טרה, עסקו במאסרים האלה. אני מבקש לדעת, מהו החוק שעל פיו פעלו. אני מבין שיש חוק פרוצסואלי בכל ענין, גם לגבי מרדן וגם לגבי ריצח. מי כמונו היהודים יודעים את הפורמא-ליות המוחלטת שיש בדתנו — ענין התראה, ענין עדים וכו'. קיימת פורמאליות מוחלטת כלפי פושעים, ונניח שאלה היו פושעים בעי-נינו — מה היתה הפורמאליות, מה היתה החו-קה שעל-פיה פעלו נגדם? ואם אין חוק — אני מציע לחוקק חוק, לא נוכל לחיות ולקיים את עמידתנו בלי חוקה, כי על כל אורח לדעת מה מצפה לו כשהוא עובר עבירה.

הגענו לכך שנציגי המזרחי, שרים בממשלה, הודיעו שהם מסתלקים מתפקידם. זהו צעד אחראי מאד, בייחוד אם נזכור, כמה נכספו הא-נשים האלה לתת את תרומתם לבנין המדינה. ואני מתאר לעצמי כמה הכביד המשא על לבם עד שהגיעו למסקנה שכזאת. ויש בצעד זה להודיע, עד כמה המצב קשה ומסוכן. אין אני בקי בענינים אחרים של הממשלה, אך אם הש-רים האלה לא ראו דרך אחרת מאשר להסתלק מהאחריות הזאת, חוששני שכל יתר השרים צריכים לחפוש דרכיהם ולראות אם אין הם טועים, כי שרים אלה שהתפטרו אינם חשודים כל-יך על אי-מסירות למטרות מדינת-ישראל.

לוקיידעות בינינו. אך לא הייתי רוצה שחיי לוקיידעות אלה ביני ובין נציגי מפלגות אחרות בדבר הקו היסודי במדיניות-החוץ — יהיו קשורים בדיון האקטואלי בשאלת אצ"ל. אין בשום אופן לטשטש את ערכו ומשקלו של הברור בו אנו עסוקים — שמחייב מס-קנות חמורות.

אנו נבחן ונבדוק לחוד את מדיניות הממשלה בדבר המשא-ומתן עם ברנאדוט הקובעת את עתידנו המדיני, את ריבונותנו, את המשך העליה ותגבורת כוחנו. אך לא זאת היא השאלה העומדת עכשיו בפני מועצת-המדינה. אנו דנים בשאלה פנימית חמורה, המחייבת מסקנות ופעולות. רשות וחובה היא לכל יחיד ולכל מפלגה לבקר את שר-החוץ ואת שר-הבטחון, אך נעשה זאת בזמן הנכון ובמלוא הכרת האחריות. הפעם אנו עוסקים בשאלה שאינה חדשה בחיינו הישוביים והציוניים. הט-רור והפרישה קיימים זה שנים; ייתכן שכיום יש חריפות מיוחדת בברור זה לרגל השינוי המדיני. רבותי, הוויכוח שהיה בוועד-הפועל הציוני אינו נפרד מברור זה בשאלת האגודה והנשק. לא היום נתחדשה ההלכה, ש"דינא דמלכותא דינא". אליבא דירי אחדות ההגנה, מרות ציונית ומשמעת לאומית, היו הכרחיים גם לפני הקמת המדינה ולא רק כשכבר יש ממשלה; גם כשהיינו נתונים בדרך למדי-נה, ראינו חשיבות מכרעת לאחדות ההגנה. יכוח זה הריהו איפוא המשך הדיון בשאלת ההסכם עם הפורשים שהיה בוועד-הפועל הציוני; מר פנקס הציג כאן שורת שאלות לראש-הממשלה, ואני מקווה שנקבל תשובה לשאלות הטכניות והאירגוניות. ונוכל לקבוע את העוב-דות; אך עלי לקבוע עובדה פשוטה: ההסכם שנתקבל בוועד-הפועל הציוני בסיסו הוא, שעם הקמת מדינת-ישראל והממשלה הזמנית, מתפרקים האירגונים הפורשים; ההסכם קובע במפורש, כי הנשק הוא רשות העם. לפי הסכם זה אסור לאירגונים הפורשים להשתלט על החיים הציבוריים, לשדוד ולהפיל אימה; בכל אופן הוסכם, שאין שום רשות להתזקק נשק פר-טי. ועלי לשאול: אם נחתם הסכם בין נציגי

רוצה שהישיבה הזאת לא תהיה סגורה, כדי לא לתת מקום למי שמעוניין לספר כל מיני כזבים "קדושים", ולפיכך טוב יותר שה-דברים יישמעו בגלוי.

מובן שיש לקוות, שלכל חבר-מועצה יש מידה מספיקה של אחריות. ויש להניח, שחברי המועצה יזהרו מדיבורים העלולים להזיק למדינה ולעוזר לשונאי המדינה.

ב. מינץ: אני מסתפק בדברי היושב-ראש, (פועלי אגו") מוריד את הצעתי מסדר-היום ופונה לכל חברי-המועצה ולאנשי העתונות, להתייחס בכובד-ראש לענין הזה.

ב. רפפור: רבותי, הננו שלושה-עשר יום (מפ"ם) בתוך ההפוגה, וחמישה-עשר יום לפני סיומה; היה רצוי, שהממשלה הזמ-נית ומועצת-המדינה ישקיעו את כל כוחם בימים שנשארו עד לסיום ההפוגה, לא לשא-לות אצ"ל, אלא להכנת התגוננותנו, להוספת עולים, לאימוני הצבא, להגברת כוח המשק והנשק, לתוספת כוח כספי ולגיוס טוטאלי — שלא תעבור אף שעה בלי שיגבר כוחנו.

וראוי היה, שמועצת-מדינה זו תעסוק בשאלת ירושלים מאחר שבפעם הראשונה משתתפים בה חברי-המועצה, שנתעכבו עד כה בירושלים לרגל המצור. בישיבה הקודמת אמר ראש-הממשלה, והיום חזר על כך הרב ברלין, שאין לדחות את הברור על עתיד ירושלים, מצבה, ההתכוננות להגנתה, ולהמשך המלחמה. אך רצה הגורל שדווקא בימי ההפוגה שנשארו נהיה נתונים לשאלות מדיניותנו הפנימית — שאף היא קובעת בשעה זו את עצמאותנו המ-דינית ואת אפשרות עמידתנו.

ואם רצה הגורל שנעסוק בכך, אל-נא נטפל בוויכוח או בחילוקי-דעות, שבין מפלגות שו-נות ובין שר-הבטחון ושר-החוץ. אף אני אי-נני מרוצה מהודעות שר-החוץ, ואמרתי משהו בנידון זה בישיבה הקודמת של המועצה בק-שר למציאותנו המדינית, בקשר למו"מ עם המתווך, לטיפול באירגון הקשרים והידידות שלנו עם ארצות שונות וכו'. יש בוודאי חי-

ואל־נא ישו את חטיבת הפלמ"ח — את לוי חמי הגליל וירושלים ומגיניהם, את אלה שמהם נפלו חללי גשר, איזיב ושרונה — עם קבוצות שפרקו את מרות המדינה עוד לפני שהיא קמה, והם ממשיכים בפריקת עול זה לאחר הקמת המדינה והממשלה הזמנית.

אם אמת הדבר שהאצ"ל התחייב להתפרק — לשם מה נחוץ לו נשק בכמויות גדולות? לשם מה נחוצים לו רובים ותותחים? לשם מה פצצות? ולמה באו החלטות הוועד־הפועל הציוני? אירגון צבאי, שכל מעשיו רק תכסיסיים — אינו להאמין לו! שום הסכם ומו"מ לא יועיל; יש רק מוצא אחד — פירוק האירגון ומסירת הנשק.

חבר־המועצה פנקס דיבר על אולטימטום לא־גיה. גם אני מצטער על הנשק שהלך לאיבוד, נשק שצריך היה לעמוד לרשות הגנת היהודים נגד התוקפים. וצר מאד על הקרבנות שנפלו על מזבח זה. אולם מדוע לא שמת לב, מר פנקס — איך פרקו אנשי אצ"ל אתמול נשק מחיילי־ההגנה? למה עשו זאת? לשם מה, אם לא לשם השתלטות, — קודם על חלק אחד של תל־אביב בעזרת האניה, ואח"כ על תל־אביב כולה?

אין להבין, מהי כוונת המדברים על „ועדה לתיווך“ — מה תעשה הוועדה? יש לקבוע קודם־כל את היסוד העיקרי: קיים צבא־ההגנה לישראל, קיימת ממשלה זמנית וישנם חוקי המדינה — כל אלה הם דברים יסודיים שהם קודש, ויש לקיימם בלי כל עירעור. אל ידברו כאן בשם דמוקראטיה סתם; ודאי שיש להבריח טיח חיים דמוקראטיים ממשיים, ואנו רוצים שמועצת־המדינה תהיה דמוקראטית, שתדון ותברר את שאלות המדינה ותקבע את מדיניותה. אך דמוקראטיה מחייבת קיום החלטות וחוקים של מוסדות דמוקראטיים, ריכוז נשק העם בידי העם, ולא בידי כנופיות משתלטות, שכוונתן לא רק ל„אינצידנט“, אלא לדברים חמורים יותר; מה שאמר מר בגין, פירושו — מלחמת־אזרחים והשתלטות. עוד לא שכחנו את ימי הטרור והרצח שהיו לפני זמן־מה,

משרד־הבטחון והאצ"ל בדבר פירוק האירגון והפסקת כל רכישת נשק בארץ ובחול — האם ההחלטה הזאת וההסכם הזה מחייבים את אירגון הפורשים, או שיש להם רשות להפר אותו ולפ"ע עול בניגוד לחוקי מדינת־ישראל, ולהמשיך בהיפרת מרות ומשמעת ציונית ישובית, כשם שזה היה עוד לפני קיום מדינת־ישראל?

מר וינשטיין, נציג הרוויזיוניסטים, עשה אפ"ל אציה נגד השימוש בסטן ע"י חיילים מצבא־ההגנה לישראל; אם הם עשו כך — הם מילאו את חובתם למדינה ולישוב. הם ביטאו בזה את נאמנותם להגנה. אולם מה הזכות לשאול שאלות ממין זה לאלה, שהשתמשו בסטן וברובה זה שנים רבות נגד יהודים; שרצחו את אנשי ההגנה; שבדרך אימה וטרור, שוד ורציח פעלו שנים רבות נגד העצמאות היהודית ונגד מוסדות לאומיים; שהפרו כל משמעת ציונית וישובית כלפי־חוץ וכלפי־פנים? הללו אינם רשאים להגיד מלה נגד מגיני הישוב ולחמיו. אל ישוּר־נא כאן את הפלמ"ח עם פורשי אצ"ל. הפלמ"ח הוא חלק בלתי־נפרד של צבא־ההגנה לישראל. הוא הגרעין והיסוד של צבא־ההגנה. רק מאות נשארו מהגדודים הטובים ביותר של צבא־ההגנה לאחר שהקריבו עצמם על מזבח ירושלים, על פריצת העיר העתיקה ועל הגנת הדרך. גדודי הפלמ"ח שאיבדו רוב אנשיהם בקרבות וברגנתה על ירושלים ומבואותיה, בהגנה על הגליל העליון ועל יתר חלקי הארץ — הם חלק בלתי־נפרד של צבא־ההגנה. ודאי נבדוק ונברר את ערכו ומשקלו של הפלמ"ח בתוך צבא־ההגנה. אך יש יסוד עיקרי שאין מערערים עליו: הנשק לרשות העם. חטיבת הפלמ"ח היתה נאמנה למוסדות התנועה הציונית והישוב עוד לפני קיום המדינה וגם בימים של ויכוח וסערות־רוח בדבר דרכי מלחמתנו עם שלטון הספר־הלבן. ידוע שהיה ויכוח חמור בתנועה הציונית על דרכי המדיניות נגד אנגליה — היו ששללו את השימוש בכוח פיסיו והיו שחייבו — ובתוך הפלמ"ח היו חלקים, שלפעמים התנגדו ולפעמים תמכו בעמדת המוסדות. — אך הם קיבלו מרות ומשמעת אפילו תוך חריקת־שיניים.

בלי שיור. אני מודאג יותר מדברי הרב ברלין ומאקט הפרישה של נציגי המזרחי והפועל המזרחי מאשר ממאורע אתמול. שכן דברים אלה, כשהם נשמעים מפי הרב ברלין, והאקט הזה של פרישה מממשלת ישראל בשבועות הראשונים לקיומה — האיזן הם קרקע המצמיחה את הפרישה הטורריסטית?

אני מחשיב את דברי הרב ברלין, אם כי אני זוכר גם דברים אחרים מפי נציגי היהדות החרדית: אני זוכר היטב את נאומו של הרב ברלין בכינוס הישובי על סכנת הטרור. נאומו בשאלה זו היה אולי המומנט הדראמטי ביותר באותו כינוס, שנסתיים בקבלת ההחלטות הידועות על המלחמה בפורשים. הרב ברלין ניסה גם להעלות בדבריו פילוסופיה ידועה, שהיא, ביחוד כעת, עם הקמת המדינה — מסוכנת ביותר. הוא אמר: „דם יהודי נשפך!“ קודם-כל, האם מותר להסיק מזה שדם יהודי אסור ודם אחר מותר? (הרב מ. ברלין; דם יהודי נשפך על ידינו!) אנחנו חיים במדינה, שיש בה אזרחים יהודים ולא-יהודים. אם לקבל את הפורמולה הזאת, הרי אפשר להתיר בתנאי ידוע את הכל: שוד, גזל ורצח. אם נמשיך בדרך הזאת נצטרך לפרק את המחלקה של מר שיטריט; זוהי פילוסופיה גלותית. אנו נמצאים בתנאים, שאין לסבול בהם שום פרישה, גם לא פרישה פוליטית. אני בטוח שלאחר שיקול נוסף יחזרו בהם נציגי „המזרחי“ מהסתלקותם.

מאז התחילה ההפוגה, התחילה הסתה בלתי-פוסקת נגד מדיניות הממשלה. אנשי הפרישה סבורים כנראה, שבכוח הטרור אפשר לכפות על הממשלה פרוגרמה פוליטית כמו שניסו לכפותה על הסוכנות ועל הוועה"ל. אני חרד יחד אתך, הרב ברלין, לגורל ירושלים; ואני מודאג מהשמעות ששמענו לפני שיצאנו מירושלים על תכניות אירדנטיות שונות. אילו היה קורה בירושלים, מה שקרה בימים אלה בחופי תל-אביב, בצורת התפרצות או בצורה אחרת — מי יודע אל מה היה זה מביא אותנו. אתה אומר, שההפוגה בירושלים באה בשעה ה-12, ואתה יודע כיצד יכול להיגמר מעשה פרובוקאטיבי כזה בשביל מאת אלף היהודים בירושלים.

ומשום כך איננו יכולים לקבל את הגישה המוצעת כאן. אין להבין שום הצעה על חלוקת נשק לפי אחוזים לירושלים. הדאגה להגנת ירושלים אינה מונפול לפורשים — אולי מתוך דאגתנו לירושלים נחלשנו בחזיתות אחרות; ייתכן שגורל משמרה-הירדן היה אחר, לולא הוצאנו שני גדודי פלמ"ח מהגליל להינה על ירושלים ולחזית לאטרון; אין צורך בשום הסכם כדי להגן על ירושלים! הננו רואים את עצמנו אחרים למלחמת יהודי ירושלים, בכל מצב מדיני שהוא. לא ע"י פריקת עול משמעת ואיומים במלחמת-אזרחים נגן על ירושלים; לא בתיווך, הסכמים וחלוקת נשק לרשות פורשים — תיבנה ותקום עצמאותנו; וגם אלה מבין חברי-הממשלה וראשי הרבנים, שראו את פעולת ההגנה והפלמ"ח בירושלים — אינם רשאים להשלים עם הפקרות ולתת היתר לפריקת-עול. חלק גדול מקרב הישוב היהודי — פועלי א"י, אותם 180 אלף פועלים בנוי ההתיישבות, ההגנה והמדינה היהודית — לא יסכימו ולא ייכנעו להשתלטות אצ"ל ושבי-רת עצמאותנו המדינית. צריך שיהיה ברור, כי בדרך של פשרה והשלמה עם האצ"ל — לא יבוא שום פתרון. אנו תומכים במלוא כוחנו בפעולת הממשלה, ואין ספק כי רוב הישוב ונאמני מדינת-ישראל יתמכו בה — כי אין דרך אחרת. ויכוח זה אין לו שייכות לקו המדיני שעליו עוד נתווכח ונחליט; בדרך של תיווך וכניעה לאצ"ל לא נגיע לאהבת-ישראל ומניעת קרבנות. הממשלה חייבת לגלות עמדה תקיפה, כדי שנוכל למלא את שליחותנו בהתגוננות ובמלחמה, בעמידה נגד סכנות מדיניות, נגד קיצוצים טריטוריאליים ונגד השתלטות כוחות זרים; נזכור את מעשה אצ"ל והאניה כאזהרה חמורה.

ד"ר א. קצנלסון: השאלה העומדת לפני (ממא"י)

המועצה היא, לא כיצד לחסל את המאורע של אתמול, אלא כיצד לחסל את הפרישה בלי שיור. אינני חושב שיכולה להיות בימים אלה, בימי ההפוגה ובימים שלפני גמר ההפוגה, שאלה דחופה יותר (גם בלי קשר עם המאורע של אתמול) מאשר חיסול הפרישה

(מישהו הגדיר אותם גם כשני צדדים שווים) — מה דעתם של החברים הנכבדים על התנהגות האירגון הצבאי הלאומי ועל המעשה, שנעשה בעצם סערת-המלחמה?

הרב ברלין אמר לנו, שלא רצינו בהפוגה, אבל חרב חדה היתה מונחת על הצוואר. היא עדיין מונחת! היא עדיין לא הורדה! ואיך נוהגים במרידה בימי מלחמה, כשאויב בשער ואין כל ערובה שיעברו עלינו עוד 13 ימים עד שהתותחנים יתחילו שנית לרעום? אין כל בטחון, שהאניה הזאת לא היתה עלולה לגרום, ומי יודע אם לא תגרום להתחדשות היריות מחר. איך נוהגים בשעה כזאת בתופעה כזאת? כיצד נוהגים במקרה כזה במערכה? והלא אנחנו במלחמה, בסכנה — ועוד איזו סכנה! כיצד יש לנהוג בתופעה כזאת, כשעם נאבק על קיומו בראשית צעדיו העצמאיים?

נאמר כאן ודובר על שפיכות-דמים, על צעדים דראסטיים, על התנהגות לא-דמוקרטית. אני מרשה לעצמי לפקפק באמת, אם מותר וצריך לתבוע סדרים דמוקרטיים רחבים בשעה חמור רה כזאת ובענין חמור כזה. נאמר לנו על ידי ראש-הממשלה, שלפני ביצוע ההחלטה היתה ישיבת הממשלה, שרוב המפלגות השתתפו בה. מה עוד היה צריך? האם אפשר לקרוא, בעצם ימי המלחמה, לכינוסים רחבים ולחקירות רחבות על כל צעד כזה? איש מאתנו איננו מזלזל בחוקה. אין אני בקי בעניני חוק, אך אם אין לנו עדיין חוקים — האם ניתן מקום להתנקשות כזאת בריבונותנו בשעה גורלית ומסוכנת כזאת, ונחכה עד שהחוקק יחוקק את החוקים הדרוים, ובינתיים לא נעצור את האנשים, שלדעת האחראים לבטחון — מסכנים כיום את מעמדנו. אם יש צורך לחוקק חוק — יבוא החוק, אך האחראי לבטחון איננו יכול לחכות עד שיבוא החוק, ואם יש צורך, חייב הוא לפעול גם בלי חוק.

אינני מבין, מה ההדגשה כאן על ממשלה זמנית. האם תפש מישהו כאן שלטון ורועה להשתמש ברכס הכוח ושומר על השלטון הזה ועל הרסן הזה? כלום היתה אפשרות אחרת בתנאים

המועצה צריכה לדון ולהחליט על זה ולא על תריסר השאלות של חברי-המועצה פנקס. נאמנים עלי חברי-הממשלה, שהם יכולים בעצמם לחקור את העובדות, ממשלה, המייצגת את כל גווי הישוב, יכולה לבדוק בעצמה, אם יש יסוד לטענות שנשמעו כאן מפי מר פנקס.

הצריחה ששמענו אתמול במשך שעותיים, הזכירה לי את הצריחה, ששמענו אותה במשך שנים רבות מנירנברג. ואם זה אפשרי עדיין אצלנו, הרי אין להאשים את הממשלה בחוסר סבלנות כלפי הפורשים.

פה דיברו על אמנסטיה. הממשלה בעצמה הציעה אמנסטיה. עצם ההצעה להתפרק, בלי כל עונש שים (אפילו תלייני-הסרג'אנטים, שהמעשה שלהם עלה לנו ביוקר רב) — האם אפשר לדרוש יותר מזה מאת הממשלה? האם פתיחת שערי-הצבא לפניהם איננה הענקת זכות אולי קדושה ביותר?

לי נראה, שזוהי הנקודה שצריכה היום להעסיק את המועצה, וההצעות, שהביאה לפנינו הממשלה, הן הבסיס לחיסול ההופעה הזאת בתוכנו. חיסול בלי שיוור של הפרישה במדינה, ולא פחות מזה (אולי עוד יותר מזה) מחוץ לתחום-מיה — בירושלים.

ע. וילקומיץ: זאת הפעם השניה, שיש לי (מפא"י) הכבוד להשתתף בישיבת מועצת-המדינה. לאחר הישיבה הראשונה סיפרתי לחברי על החוויה הגדולה, שהיתה לי בהתכנס יחד נציגי מפלגות זורמים שונים בישוב ובעם, ועל רוח החרדה המשותפת, שפיעמה את כל המשתתפים, רוח הכבוד ההדדי לגורל המועצה, לגורל המדינה ומאבקה המסוכן והקשה.

צר לי מאד, שכבר בישיבה השניה התמונה היא שונה כל כך. קשב רב הקשבתי לדברי חברי-המועצה המקטרגים על צעדי הממשלה בענין הנידון, רציתי לשמוע משפט אחד על כך, מהי דעתם על עצם הענין, שמענו שורת האשמות על דרך התנהגותה של הממשלה. אך נניח שלפנינו סיכסוך בין שני צדדים

ואילו הרגיש אירגון זה את עצמו מבודד מבחינה ציבורית ואילו ידע שדעת-הקהל מת-קוממת נגדו — כי אז היה נכרת הענף אשר עליו הוא יושב. אך הנה, במקום זה אנחנו כבר שומעים: „יש משבר בקאבינט”. רק זה חסר לנו בשעה זו: משבר בקאבינט. זוהי הת-רומה שאנחנו תורמים לעמנו, בשעה שהאויב בשער; מעמידים את שני הגופים האלה כש-וונים זה מול זה ודורשים לבחור בוועדה שתקבע מי צודק; אם מדינת-ישראל וצבא-ההגנה שלה, או האירגון הזה!..

אינני יודע, מדוע גורל אומלל כזה רודף אח-רינו, שכאשר התותחים אינם רועמים רגע ממש על ראשנו, מיד משלים אנו את עצמנו, שהסכנה כאילו חלפה והננו מרשים לעצמנו — לשם נסיון של התדיינות פנימית וכדי להשיג עוד ויתור כאן ועוד ויתור שם — לסכן בשעה גורלית כזאת את הענין שכולנו שותפים לו.

משום כך עלינו לאשר במלוא הסמכות ובמלוא החיזוק את כל צעדי הממשלה ולתת לה את החופש הגמור לבדוק את כל הענין, אם הגיעה השעה לבדוק את ההסכם על סעיפיו האחרים או לבטל אותם — ניתן לה את הסמכות הזאת. תשקול היא וכאשר תכריע — כן יקום.

ו. ר. ה. פ. ט. י. ג.: לפני כמה שבועות ישבנו ביי-הפועה(י) רושלים בישיבה בה דנו: אם להסכים להפוגה או לא להסכים. מובן, שהיה יסוד לחשוש שחיות-דעתנו לא תגיע בזמן לתל-אביב ובכל זאת חשבנו שבתור חברי מועצת-המדינה חובתנו לדון בשאלה זו. אחד הנימוקים בעד ההסכמה להפוגה היה נימוק פוליטי — שאויבינו שאינם חיים כליכך בשלום יתחילו לריב בינם לבין עצמם. והנה אנחנו רואים, שמדינות-ערב אינן רבות ביניהן והן מנצלות את ימי ההפוגה להדק את הקשרים; עבדאללה נוסע לפארוק ואבן-סעוד נפגש עם עבדאללה. היריבים שלנו עושים שלום ביניהם, כדי שיוכ-לו כתום ההפוגה להתקיף אותנו בכוחות מאוחדים, ודווקא אצלנו מתחיל אותו הריב ואותו הפרץ, שהוא כליכך מסוכן למלחמה שלנו, שתתחדש כתום ההפוגה.

שבהם קמה המדינה? היש מדינת אחרת, השור-רת בארצה, שתוכל להקים את ממשלתה הקבו-עה לא בצורה זמנית תחילה?

כשקראתי ועקבתי אחרי הדיון והמו"מ, שקדמו לישיבת הוועד-הפועל הציוני, לא היה חלקי בין אלה שהאמינו, שהצד השני הוא ברי-הסכם, אך אמרתי בלבי וקיוויתי, שלפחות האנשים המתור-כים, נציגי המפלגות שהגנו בשמן על ההסכם, אם גם הם ייווכחו שהגוף הזה אינו ברי-הסכם ואינו מקיים הסכמים גם בהיעלם הסיבה הפור-מאלית ובשעה שכבר תהיה מדינת-ישראל, — ימשכו ידם ממנו.

קשה לי להסביר את התנהגותה של מפלגה ציבורית נכבדה, בעלת מסורת, שבשעתו הגנה על ההסכם הזה, תוך הבטחה שהוא מציל אות-נו, — ועתה כשנוכחה שאין הוא מציל אותנו, אלא מופר על כל צעד ושעל, במה נאחזים דבריהם וכיצד הם מדברים — בלי להסביר הסברה כלשהי את מעשיו של הצד השני — על כוח לכיבוש-היצר. כאילו שאלת כיבוש-היצר היא השאלה, כאילו מעט כיבוש-יצר גילינו עד עכשיו. השאלה היא, שבכל רגע ורגע עלולה המערכה להתחדש מבית ומחוץ, ואי אפשר למנוע את המערכה מבית על-ידי חיזוק אירגון, המצטייד בנשק ושומר את הנשק לעצמו במפורש, והלא נחשפו בינתיים עמדות, עמדות מסוכנות מאד, תוך מערכת המלחמה שלנו, כדי להילחם בצבא-ישראל, כדי למנוע את הנשק מצבא-ישראל.

אנחנו מתחילים את חיינו העצמאיים המדיניים לא עם הקמת מדינת-ישראל בלבד, הם התחילו כבר זמן רב לפני-כן, אך קיווינו, שמשעה שיהיה לנו גם השלטון הפורמאלי — יחוסל סדר פרישות ואיומים ולחץ על ידי עויבות. היה לנו היסוד לקרות, שנהיה מדינה דמוקרא-טית וממשלה דמוקראטית שתדון ותחליט. נו-כחנו, כי אם דעתו של מישוהו איננה מתקבלת — הרי הוא פורש... וזה מתוך רצון „לחזק, להאדיר ולבצר את המדינה שלנו”.

לולא התמיכה הזאת שאתם תומכים בהם (וגם אני מקווה — שלא מתוך כוונה רעה),

מפני מיעוט מזויין באשר הרוב גם הוא מזויין, ומזויין יותר טוב. אינני מפחד כל-כך מפני קבוצת אצ"ל, אפילו אם אינם מוסרים עדיין את כל נשקם — נקבל מהם את הנשק, הם סבלו השבוע מכה ניצחת, ואותה מכה שסבלו אולי תלמד אותם לקח. השאלה היא, איך לא לתת לפרץ זה להתרחב, איך להביא עכשיו לידי-כך, שההסדר שהיה קיים יפעל גם להבא, איך למנוע בעד שפרכת-הדמים שלא תימשך. אינני חושב, שצריך תמיד לנהוג לפי מידת-הדין, יש זמנים שאין ממצים כל-כך את הדין, משום כך אינני רואה תהום עמוקה בין ההצעות השונות, אם נשתחרר קצת מיצררים, אם נעשה מאמץ לכבוש את היצר. אינני מבין מדוע ועדה, שנת-מנתה על-ידי הממשלה, היא כשרה, וועדת-בירורים, שתתמנה על ידי מועצת-המדינה אינה כשרה, אם הממשלה הזמנית חושבת גם היא, שיש צורך בבירור הענין. אין זו ועדה לבירור סיכסוך עם צד שני — זו ועדה לבירור ענין לגופו.

אנו דורשים ועדת-בירורים, שתיבחר מטעם המועצה, והוא הדין בבירור ענין המאסרים. הממשלה אומרת שתשתמש בזכות אמנסטיה, שוב אינני רואה הבדל גדול בין בקשה לשיחרור ובין אמנסטיה. כל עוד אין שום בסיס חוקי למעצרים, אינני מבין, מדוע לא לשחרר ולאפשר על-ידי כך לוועדת-הבירורים לבדוק את הענין. נדמה לי, שאם נקבל את שתי ההצעות הללו, נוכל להביא לידי שקט במחנה, שהוא כל-כך נחוץ לנו למען נוכל במשך שבועיים אלה להתכונן למערכה הגדולה.

הייתי מציע לבחור בוועדה מצומצמת של שנים-שלושה חברים, שיוטל עליה לנסח הצעה מוסת-כמת. לדעתי הדבר החשוב ביותר הוא שמועצת-המדינה תחליט החלטה פה-אחד — אם הדבר אפשרי, וזו תהיה התרומה הגדולה ביותר להשקטת הרוחות ולהגברת הפרסטיז'ה של מדי-נתנו הצעירה הן כלפי-פנים והן כלפי-חוץ.

א. ברלין: מן היום הראשון שהנהלת הסוכ-
(ציונים כלליים) נות העמידה לפנינו את שאלת
ההסכם עם האצ"ל ועד קבלת ההחלטה — הייתי

אנו, אנשי ירושלים, מרגישים אולי יותר מאחרים את הסכנה שבאותו ריב, ולא רק משום שאנו נמצאים בחזית מסוכנת יותר, גם לא מפני שירושלים מוקפת שישים תותחים, כפי ששמענו על כך מפי ראש-הממשלה (בירושלים לא ידענו את המספר הזה), אלא גם מפני שאותה הסכנה הצפויה מכוחות הפרישה, שעדיין לא נקלטו בצבא העברי, גדולה בירושלים הרבה יותר מאשר בכל שאר חלקי המדינה. על כן אנו מביטים בחרדה כה רבה למה שהולך ומתרחם בימים האחרונים.

השאלה העיקרית היא באמת, איך לחסל את המחתרת, אותה תנועה שהיתה במשך שנים במחתרת, אני מסכים שצריך לפתור את השאלה, אך איך עושים זאת? מתוך הנסיון שלאחר המלחמה, בהרבה ארצות שבהן התקיימו תנועות מחתרת, אנו יודעים שהמחתרת לא חוסלה במשך חודש ואף לא במשך שנה, עוברת שנה ולפעמים אפילו שנתיים, עד שמצליחים לחסל מחתרת ולקלוט אותה בתוך הצבא הרגיל, אך אנחנו עמא פזיזא הננו, אנו אומרים לחסל מחתרת במשך שבועות ספורים.

היו לנו הרבה צרות מאותם הגופים שהיו במחתרת ועוד יהיו לנו צרות, אך דרוש יותר סב-לנות, סבורני, שכל המעריך את המצב כמו שהוא מאז מושב הוועד-הפועל הציוני ועד עכשיו יודה, שההסדר שהסדרנו בוועד-הפועל הציוני היה בו הישג גדול. צריך לחשוב מה היה לולא ההסדר ההוא, עובדה היא, שבמשך כל ימי הקרבות הסתדרו הענינים ואותם הפורשים גלחמו שכם אחד אתנו, המפקד המחוזי בירושלים אפילו ציין כמה פעמים לשבח את פעולותיו של אירגון-פורשים זה או אחר, אף-על-פי שירושלים סבלה הרבה מזה שהאירגונים הפורשים לא היו חלק בלתי-נפרד של הצבא, ואם בימי ההפוגה שוב נתקלנו בהתנהגותם — אני סבור, שאם נגלה קצת יותר סבלנות, קצת פחות פזיזות, קצת פחות רצון לחסל במהירות דברים שחיסולם תובע זמן רב — בסופו של דבר יסתדרו הענינים.

אינני שותף לפחד מפני כוח מזויין זה, מתוך נסיון היסטורי אנו יודעים, שאין לפחד כל-כך

לעצמי להגיד, שגם הצעד האחרון, הטראגי מאד, שהיה על הממשלה שלנו לעשות, יוכיח גם לאויבים וגם לירידיים, שכאן לפניהם לא ממשלה חלשה שאין להתחשב בה, אלא להיפך. ואני מתפלא, איך אפשר מבחינה הגיונית להר- ציא מסקנה הפוכה מזו לאחר שבכל זאת עלה בידי הממשלה, לגמור את העניין במשך יום- יומיים? ובצורה הנותנת כבוד לכוחנו.

שאלו כאן על פרטי ההסכם. זמן רב עבר עד שעובדו הפרטים בסוכנות ובוועד הלאומי. אי- לולי כן, אי-אפשר היה להכניס אותם בהסכם שסוף-סוף הושג, ובניסוח חשוב הרבה יותר מניסוחו הראשון לפי הצעת הסוכנות עצמה. דווקא מבחינה זו היה בדחייה משום תועלת.

בפני הממשלה עומדת הברירה בין שתי דרכים: דרך אחת של נקמה כפי שראינו ברוסיה (כש- נתפסו מתנגדי הממשלה, לא עמדה שם שאלה של חוק וצדק, כי אם רק שאלה של נקמה); ויש דרך שניה: עדיין קיימים בארץ חוקים כאלה, הנותנים בידי הממשלה אפשרות להש- תמש בהם להענשת הפורשים שלא בדרך נקמה.

הממשלה לא הביאה לפנינו החלטה על אמנס- טיה שלמה, אך את המלה "אמנסטיה" שמענו. ואם היו מאסרים — עלינו לפנות לממשלה, דווקא אחרי הנצחון הזה, שתנהג בהם מידה של חנינה.

ופה תרשו לי חברינו מ"המזרחי" שאלה: אתם יושבים פה בשם שתי מפלגות כה חשובות בחיינו, אתם שבאופן אישי תופסים מקומות כה חשובים בחיי הישוב והמדינה — האם בגלל זה שקרה יש באמת בלבכם הכרה אחראית בהחלט, בכל המובנים, שיש לעשות צעד העלול להביא להרס הממשלה, ז. א. להרס המדינה? כי אין הבדל אצלנו בין המדינה ובין הממשלה. בהנהלה היו מקרים, שמפני סיבות מסויימות מצאו חברים לנחוח להגיש התפטרות — הם חשבו שעל-ידי זה יתקנו את המצב. כולנו יודעים שלא זו הדרך. ואז היתה לנו החלטה: לא לקבל התפטרות. אני מציע, שאנו נפנה בבקשה נמרצה לחברים ונדרוש מהאסיפה הזאת,

כולי בעד ההסכם ונשארת בדעתי זו גם עכשיו. שמעתי או ממתנגדי ההסכם נימוקים חשובים מאד להתנגדותם. אחד הנימוקים נתא- מת דווקא בימים אלה. הם אמרו לנו: כל ההס- כמים לא יעזרו, כאשר יבוא הרגע המתאים בשבילם לבטל אותו — יבטלוהו. אני חושב שהיה בזה משגה גדול, שדחינו את ההסכם במשך חדשים לאחר שבסוכנות כבר נתקבלה ההחלטה הפרינציפיונית. ולא רק משום שהדבר נתן אפשרות לאירגונים הפורשים לעשות מע- שים שלא ייעשו (רצח חיילים במטותיהם, פי- צוץ בתים, תליית הסרג'אנטים וכו' וכו') שאילו היה קיים הסכם לא היו נעשים; אלא גם משום שאירגונים אלה התרגלו במשך הזמן הזה עוד יותר לעשות כטוב בעיניהם.

הזכירו כאן את המאקי בצרפת. ההשוואה הזו אינה במקומה, מפני שהפארטיזאנים לא היו פורשים — הם קיבלו נשק ועשו את מעשיהם בידיעת הממשלה ובהסכמתה. אך נכון, שלאחר המלחמה היו צרות גם עם הפארטיזאנים. כל אירגוני המחתרת יצאו מן המלחמה בהכרה, שהם הצילו את המולדת וחשבו שתמורת זה צריך השלטון לעבור בחלק ידוע לידיהם. ואז התחילה מלחמה הרבה יותר חריפה וקשה נגד אירגונים אלה בצרפת ובבלגיה ובשאר מקומות, וכולנו זוכרים באיזה אמצעים היו נאלצים לנ- קוט כדי לשמור על הפרסטיז'ה של המדינה, וזה נגד אנשים שעזרו לממשלה ועשו מעשי טרור בהסכמתה.

אצ"ל התחיל בפעולותיו לא מאתמול. פעולותיו היו ידועות לכל העולם. הכל ידעו שהם נעשים בניגוד לממשלה-בדרך שלנו, בניגוד לסוכנות היהודית ולוועד הלאומי. ועמדה השאלה: אם כל המוסדות האלה יחד, בארץ ובחוץ-לארץ, אינם יכולים להכריח את קבוצת הפורשים להפסיק את פעולותיהן ולקבל מרות — מה תקוה יש לקומץ היהודים בארץ-ישראל, שפעם יהיה כוח בידו להשליט סדר ומשפט באותה מדינה, שהוא דורש לעצמו? אני חושב, שהסכם זה גרם אכזבה לאויב שקיווה כי כוח הפורשים יגדל עד כדי-כך שלא יישאר זכר לכל אותה מדינה-בדרך, שאנו מדברים בשמה. ואני מרשה

את השלטון, היו למוקראטיות מאד, היו נגד הקאפיטאליזם והאימפריאליזם וכו' וכו' ובעד דמוקראטיה מסוג חדיש, בעד "סדר חדש". עכ"שיו אנחנו יודעים, מה היה טיבו של הסדר החדש ההוא. ולכן, אם אין כוונה לבצע סדר מזויין נגד רצונו של רוב העם, הרי אין כל סיבה לצבירת הנשק ולכל מה שקשור בזה. אין פה מקום לשאלות צדדיות. אינני מוכן להצדיק כל פרט שנעשה ע"י כל מפקד. אינני יודע מה היה בדיוק, אך אין זה משנה את עיקר הבעיה העומדת לפני מועצת-המדינה.

הבעיה היא, שקבוצה מסויימת בישוב איננה עושה פוטש, מכיון שאין לה עדיין די נשק ותמיכה מספקת לשם כך. מתפקיד כולנו, מתפקידו של הישוב, לפתור את הבעיות הפוליטיות, הסוציאליות והמעמדיות בתוכו, בדרך של מלחמה דמוקראטית פוליטית על רכישת דעת-הקהל, על רכישת הציבור בדרך נכונה, כפי שכל מפלגה מבינה זאת.

אינני מסכים לחבר-המועצה שאמר כאן, כי בזמן-חירום אין מקום לדמוקראטיה. אינני חור"שב שזה נכון. בשם הדמוקראטיה אני מצדיק את ההתנגדות להזדיינות של אצ"ל, לא מפני שאין עכשיו אפשרות לדמוקראטיה, אלא דווקא לשם דמוקראטיה! לא ייתכן להרשות ולהעלים עין מדבר זה. אינני סבור שיש כאן אנשים תמימים עד כדי-כך, שאין הם רואים בפניהם את המימרא הידועה: ש"הדרך לגיהנום סלולה כוונות טובות". אינני מכיר את האנשים האלה אישית. גניח שבאמת יש להם פה ושם כוונות טובות; אך אני מזכיר מימרא זו עכשיו, כדי לחסוך דם של בחורים יהודיים כעבור חודש וחודשים ושלושה חדשים. שאם הדבר יגדל עוד יותר, אז יישפך דם הרבה יותר כדי להגן על הדמוקראטיה. אני חושב, שזה לא רק ענין של ציבור הפועלים ושל ההסתדרות, כפי שרמ"ז הרבה חברים. זה עניינו של כל יהודי דמו-קראטי מכל השכבות להגן על הדמוקראטיה ועל העצמאות ולא לתת, שבמדינת-ישראל יתקיים פעם "מארש על תל-אביב", או מארש על ירושלים או מקום אחר.

לא לקבל את ההתפטריות האלה בשום אופן ובשום תנאים.

מ. וילנר: חברי המועצה! לפנינו עומדת (מק"י) היום לא שאלה של הערכת מעשי הממשלה הזמנית של מדינת-ישראל אלא בעיה עקרונית, שאי-אפשר להשתמט ממנה ע"י שא"לות הנוגעות בפרט זה או אחר של המקרה שקרה; בעיה שהמועצה צריכה היום להחליט עליה, והיא: היש צבא-הגנה אחד במדינת-ישראל, או מותר לקיים בצורות שונות גם צבאות אחרים? זו היא הבעיה שעליה צריך להכריע. אינני מוכן להיכנס לפרטי-פרטים של שאלות קטנות, ששאל כאן חבר-המועצה מר פנקס, אין זה משנה מן העיקר, שהמועצה צריכה להחליט עליו: אם מותר או אסור כיום לקיים את האירגון הצבאי הלאומי. (ד. צ. פנ"ק ס: אסור!) אם אסור, הרי במסקנה הגיונית (אם יש דבר ששמו הגיון) — אסור גם לארגן קניית נשק בשביל האירגון הזה, שלפי דעת כל החברים שדיברו כאן אסור לו שיתקיים, ולא רק שאלה פורמאלית ועקרונית יש כאן (רבים) מאתנו אינם נוהגים לפעמים לפי פורמולות; אבל במקרה זה, כשכל חברי-המועצה — ואני רוצה להדגיש זאת — תומכים תמיכה משותפת ומלוכדת במלחמת העצמאות של מדינת ישראל — אל — ניתן בלי כל ספק תוקף מיוחד להסכמת כל החברים כאן, שיתקיים צבא אחד ואחיד של מדינת-ישראל) — אלא יש פה עוד בעיה: עובדה היא, שהאירגון הצבאי הלאומי לא התפרק, הוא הכריז שהוא לא יתפרק, שהוא ימשיך להתקיים בחלקים אחרים של הארץ, כאירגון צבאי נפרד, עם פיקוד משלו, עם מדיניות משלו, ואני שואל לשם מה הנשק הזה? זוהי אולי השאלה המכרעת.

כמדומני שברגע זה לא היתה בעיה של מרד צבאי. אך אין ספק, שזה היה אחד הצעדים להכנת מרד צבאי — זהו שלב; כי אחרת — לשם מה נחוץ להם הנשק? עדיין המרד איננו מבוצע, לא מפני שיש החלטה דמוקראטית כזו. אינני מאמין בדמוקראטיה של האנשים האלה. אני יודע, שתנועות אנטי-דמוקראטיות, לפני שהגיעו לשלטון, או נכון יותר, לפני שתפשו

שר-החוץ מ. שרתוק: חברי המועצה! שנים רבות נשאנו על שפי תנו את מלות-הקסם: מדינה יהודית. ותמיד היה הדגש החזק נתון במלה השניה — יהודית. אך משקמה המדינה היהודית, עלינו להעתיק את הדגש למלה הראשונה, היא — מדינה. לא די בזה, שמה שהקימונו יהיה יהודי. הדבר היי-הודי שהקימונו, אם לא יהיה מדינה — לא יתקיים ולא יהיה גם יהודי. מדינה זו עדיין נאבקת על היותה יהודית, עדיין נערכת בה התנקשות זדונית בתור מדינה יהודית. אבל אם תוך כדי היאבקות ולשם היאבקות לא תצליח להיות למדינה ולא כמדינה תנהל את ההיאב-קות הזאת — היא תיפול ולא תשיג את מט-רתה.

כשהקשבתי לדברי ידידי הנכבד והיקר מאד הרב ברלין, ראיתי שאין ענין המדינה מעסיק אותו כלל, הוא מרחף עדיין באיזה עולם של מושגים ערטילאיים על אחדות כלל-ישראל ועל אחוה יהודית. ודאי טוב, שהכל יאהבו איש את רעהו ויהיה שלום במחנה, אך כשאנחנו נלחמים על נפש המדינה, ואם ניפול במלחמה זו, הרי כל ענינו אבוד, בשעה כזו אין כל ערך לשלום יהודי ולאחווה יהודית ולכל האידיאלים של כלל-ישראל בארץ הזאת — את ההבנה הזאת לא קלטתי מתוך דבריו.

בשבילי היתה זו מטאפיסיקה — ההבחנה הזאת בין מדינה ובין ממשלה, שהממשלה מותר לה להיות חלשה, ועל כן תהיה המדינה תקיפה, ולא עוד אלא דווקא הא בהא תליא — ככל שהממשלה תהיה חלשה יותר, כן תהיה המדינה תקיפה יותר. ראשי אינו תופס את זה, אולי לא למדתי די, ואולי לא התמחיתי בשיטות ידועות של לימוד. ראשי מסרב לתפוס את זאת. איך יכולה לקום מדינה תקיפה על יסוד ממשלה חלשה?

איזה ערך יש למועצה הזאת, אם החוקים שאנו מחליטים עליהם הם בבחינת "הלכה ואין מורים כן"? אם יש מיעוט שדבר מה אינו מוצא חן בעיניו, והוא מוכן בכוח הנשק לתת תוקף למרי שלו, בעוד שלנו אסור להשתמש בכוח הנשק כדי

נכון, יש לבקר את הממשלה על מדיניותה החיצונית, על זה שהיא שומרת את הסוברניות רק כלפי-פנים ואינה שומרת עליה כלפי-חוץ. אני מקווה שמחר יהיה דיון פוליטי וידובר על זה. לעינינו חודרת מעצמה זרה לארץ — אמריקה חודרת לארץ ישראל! — ועל הסוב-רניות כלפיה אין שומרים כלל וכלל. אך ביקורת זו כלפי הממשלה אינה אומרת שאין לשמור על הסוברניות כלפי-פנים. אין זו המס-קנה ההגיונית כלל וכלל, וביחוד כשאין זה בטוח, כלל לא בטוח, שאותה מעצמה, המסכנת כיום בראש וראשונה את הסוברניות של מדי-נת-ישראל ואת שלום העולם, לא תראה בפוטש של אצ"ל צעד שאינו בניגוד לכוונות שלה או של חוגים ידועים בתוכה.

אני בא מפולין, יושב פה איש הבקי ממני בענינים אלה — מר גרינבוים. אך גם אני זוכר, שאחרי שקיבלנו פעם מכות מאנטישמיים והיה דיון בפארלאמנט, התייצבו כמה צירים בכל החריפות נגד זה, שאיזה קומנדאנט נהג במקרה לא לפי הקו — אסר מישוה או עשה פעולה נגד מישוה שפגע ביהודי. הם אמרו: איך זה פולני פוגע בפולני? הנוצר שלנו מי כמוהו, — איך אפשר בכלל לפגוע בו? — או הבינונו, שהדברים לא רק שאינם צודקים, אלא מובילים לתהום לא רק את המיעוט היהודי אלא גם את העם הפולני עצמו. צריכים ללמוד מן הנסיון של עמים אחרים. מה שאירע אמש, האופן שבו נתקבלו הדברים בציבור החושב קצת, הטון הזה, המנהיג הזה — מזכיר רים לעם היהודי דברים שאינם נעימים ביותר. עלינו להחליט כאן על הדבר העקרוני ולבצעו. ובמדה שהממשלה תדע לשמור על רבוגותה כלפי-חוץ ולא תפקירה, כשם שאיננה מסכימה להפקירה כלפי-פנים, בה במידה ייעלם גם אחד מאמצעי התעמולה החשובים ביותר לגבי הנוצר ושכבות שלמות של הישוב, שאותו איר-גון מתיימר להשתמש בו, — כאילו הוא נלחם, בניגוד לממשלה, בעד הריבונות הלאומית, בעד ריבונות המדינה. הממשלה צריכה לקחת על עצמה אינציאטיבה: שום ויתור על ריבונות מדינת-ישראל, לא כלפי-חוץ ולא כלפי-פנים.

שיהם מצבא-ישראל (אל תצטטו זאת מפי, כי שמעתי זאת מפי אחרים). לא היה צורך בהודי-עה כזו. ההסכם בוטל עם הפרתו הגלויה בידי-הם. כל הסכם מחייב שני צדדים, ולא צד אחד בלבד. את ההסכם אי-אפשר להציל עכשיו, אחרי הפרתו הגלויה.

הרב ברלין ראה צורך לשלב בבירור הזה בירור אחר לגמרי, שאין לו כל שייכות לענין; האם צריכה להיות ועדה בממשלה לעניני הגנה או לא, ואיזו סמכות נוטל לעצמו שר זה וזה? אני רוצה לומר, שכחבר-הממשלה היה זה עלבון בשבילי שתהיה הנחה בציבור, כאילו בשאלות כאלה פוסק כל אחד משרי-הממשלה על דעת עצמו. להווי ידוע, שנתקיימה ישיבת ממשלה שלא-מן-המנין, שנקראה על ידי שר-הבטחון (היתה באותו יום ישיבה מן-המנין של הממשלה), ועד לישיבה ההיא לא ננקפה אצבע בענין זה. בישיבה זו נמסר דו"ח על המצב, ומתוך יומת חברי-הממשלה — ולא דווקא בכל שלב ביזמתו של שר-הבטחון — נתגבש שיקול-דעת בממשלה על הצעדים שיש לנקוט בהם, והיה דיון, ונתקבלה החלטה לפי איזה קו ומתי לפעול. ואז ניגשו לפעולה, ונמסרה הודעה על כך לציבור. והפקודה שניתנה — ניתנה על יסוד החלטת הממשלה הזמנית. כלום מפרסמים אנו דברים כאלה בעתונות כדי שתבריי-המועצה הזמנית לא יקראו, או שיקראו ולא יאמינו? ניתנה פקודה למפקד (אחת היא מי הוא) על כפרי-יתקין — להתקיף, ועד כמה שאפשר לא לפתוח באש, אבל להיות מוכן גם לכך כשלא תהיה ברירה. והפקודה הזאת ניתנה על יסוד החלטת הממשלה הזמנית.

אשר לוועדה: אני התנגדתי לוועדה, והנני מו-סיף להתנגד לה. ואילו הייתי במקום חברי שר-הבטחון, הייתי מתנגד לה. כל חבר שיעמיד עצמו במקום שר-הבטחון יתנגד לוועדה. כי מה עושה ועדה — כלום מנהלת ענינים היא? — לא, היא מתכנסת לישיבות. אפשר לשבת יום שלם בישיבה, אך אחריותו של שר-הבטחון אינה פוסקת כל 24 השעות ביממה. כלום ועדה יכולה לעבוד כך? ומי יתן הוראות בין ישיבה לישיבה? כלום אפשר לכנס ישיבה בכל

להביא אותו לידי צייתו איזה ערך יש לשבתנו כאן במועצת-מדינה, ואיזה ערך יש לממשלה בכלל? החלטנו על הפוגה. הממשלה הזמנית הח-ליטה, ומועצת-המדינה אישרה את ההפוגה. מובני של משלוח הנשק ומובנה של פריקת הנשק ברור: הם היו עלולים להביא לידי הפרת ההפוגה. נניח שיש שיקול מדיני להפר את ההפוגה, אך מי יחליט על כך? — האם הממשלה תח-ליט על כך, או שהדבר יוכרע מתוך הצטרפות נסיבות, שהממשלה יודעת עליהן, אלא שהיא תהיה אדישה לא מתוך שאין לה כוח להשתלט על אותו כוח הרוצה להפר את ההפוגה, אלא מתוך שדורשים ממנה להיכנע לכוח הזה, רק כדי לא להגדיל את רשימת ההרוגים? אפילו אם נניח, שכלפי הפרה כזו של ההפוגה היו הערבים מתנהגים בחסידות ולא היו מתחילים מיד באש בכל החזיתות, ורשימת ההרוגים והפצועים לא היתה גדלה — גם אז אסור היה לנו להיות אדישים לענין זה.

אמרתי במסיבת עתונאים כלפי-חוץ וכלפי-פנים, ואני מרוצה שמישהו מצא לטוב להדגיש את הדבר כך: שאמנם ענין הפרת ההפוגה היה דבר חשוב מאד, אך לא זה היה העיקר בדבר, אלא הפגיעה בריבונות, במרות המדינה, אך גם לגבי ההפוגה היה זה העיקר: אין ההפוגה יכולה להיות מופרת על-ידי אנארכיה, על-ידי כך, שעל דעת מישהו יעלה — מתוך חוסר-משמעת — להפר אותה. זה צריך להיות מוחלט במקום המוסמך להחליט החלטות כאלה.

המסקנה אינה איפוא כפי שמסיק הרב ברלין: לא במקל-נועם ובקירוב-הלכות יש להילחם בהופעות כאלה. הרי אין אנו עומדים בראשית הדרך, הרי היה הסכם, הוחלט עליו — וגם המיעוט שהתנגד לו קיבל עליו את דין הרוב. הדבר הוגשם במידה שהיה תלוי בנו — וההס-כט הופר. בהסכם הזה היה כתוב, שנפסקת רכי-שת הנשק — והרכישה לא נפסקה. בהסכם היה כתוב, שהנשק שברשות האצ"ל יימסר לממשלה — והנשק לא נמסר.

עכשיו מודיעים לנו מהרחוב, שמי שקורא לעצמו מפקד האצ"ל הודיע שההסכם בטל, שהם אינם מכירים בממשלה והם מוציאים את אנ-

נית? אמרו לנו: כשתקום המדינה, נציית. עכשיו אומרים: עוד לא היו בחירות, ואין עלינו לציית. לא אייגע את דמיוני בניחושים. איזה תירוצים ימצא מר וינשטיין להפרת המשמעת על ידי אצ"ל לאחר שהממשלה תקום על-ידי בחירות. אני משוכנע, שיימצאו לו נימוקים לרוב. אני רוצה להוקיע את הפאטריוטיזם המזויף הזה.

ופסוק שני כלפי חברי סיעתו של מר וינשטיין: לא תוכל להיות נייטראליות בין שמירה על החוק ובין הפרת החוק, — על-כל-פנים לא במסגרת האורגאנים החוקיים של מדינת ישראל, אלא מחוץ להם.

אם יש טעם וצידוק לשיבתנו כאן, הרי זו קביעת חוקים מתוך שיקול משותף, הכרעה משותפת, ואח"כ — שמירה על החוקים האלה. מי שנוטל לעצמו את הזכות להשתתף בדיון, בהצבעה והכרעה על חוקים ואח"כ מתיר לעצמו את החופש ללמד זכות על הפרת החוקים האלה — הוא מפקיע את עצמו מן המסגרת הזאת. הברירה כאן היא בין מילוי חובתנו כלפי עצמנו ובין התכחשותנו לעצמנו. המדינה שלנו תקום על מילוי חובה ולא על התכחשות.

י. רובין: אדוני ראש-הממשלה! מועצה נכ" (הצעה^ר) בדה! שר-החץ הדגיש בדבריו, שהקמת מדינת-ישראל מטילה עלינו חובת שמירה עליה לא רק על היותה יהודית, אלא גם על היותה מדינה. יש בכך הד אמיתי לשינויים שחלו בחיינו, שהתחלנו להסתגל למסגרות של חיים ציבוריים בדומה למסגרות של כל העמים. ואם מישו מהחברים כאן ניסה להעלות דוגמות מחיי העמים האחרים, ארשה גם אני לעצמי להעלות דוגמות הקשורות במלחמתנו לעצמאות והקשורות גם כן ביחסן של ממשלות לחיילים שהעזו להפר פקודות צבאיות; יושבים כאן אנשי שים, בכל אופן אדם אחד, הזוכר יפה מאד מאורע שאירע לגדוד הראשון של חיילינו בזמן חנותו במצרים, כשנתפסו חיילים עברים על הוצאת נשק ממחנה בריטי. הוא זוכר בודאי גם את התגובה של הגויים, הוא זוכר גם את האימים, אך לא הוציאו נגדם את המסכנות תוך לילה! זאת היתה ממשלה לזרה, ואנחנו היינו חיילים זרים, ואנחנו היינו

רגע? ואם לא תכונס הישיבה — הרי יאמרו שהשר פעל על דעת עצמו! זה מגביל בלי כל הצדקה את אפשרות פעולתו של שר-הבטחון. זה מרוקן את הממשלה מתכונה. כי מה תעשה או הממשלה?

למחרת (גם כן בישיבה שלא-מן-המנין) קיבלה הממשלה החלטה לגבי קו ההתנהגות ביחס לאניה, ועל פי הקו הזה פעלו. לחינם ניסה מר וינשטיין על ידי להטי תעמולת-זוועה כוזבת, לחפות על עובדות ניצחות: נעשה נסיון לכבוש חלק מהחוף על ידי כוחות האצ"ל, נעשה נסיון מטורף ואווילי לפרוק את הנשק מעל אנשי-ההגנה בתל-אביב, כשלא היתה ברירה, ועל זה, כשלא היתה ברירה, נפתחה אש. מר וינשטיין שכח לספר מה קרה: מדוע בא הסיורב למסור את האניה הזאת על נשקה לרשות הממשלה? כלום היה הסיורב הזה מוצדק? וכלום יכול חבר מועצת-המדינה להצדיק קו זה? כלום יכול הוא לשאת בסמכות ובמרות של מועצת-המדינה ולדבר כך? וגם אילו היה הדבר נכון שירו בשוהים — לא היתה לכך שייכות לענין זה; אבל זה שקר!

רוצה אני לסיים בשני פסוקים, האחד כלפי חברי במזרחי: אנחנו חיים קצת בעבר — התפטרות מן הממשלה אינה התפטרות מהנהלת הסוכנות. את הנהלת הסוכנות אפשר היה לערער בקלות הרבה יותר, על ידי התפטרות ועל ידי עירעור הקואליציה, מאשר את הממשלה. ממשלה מוכרחה להיות — הנהלת הסוכנות יכולה גם לא להיות. לא תהיה אנארכיה במדינה הזאת, הממשלה תתקיים.

הצטערתי צער רב על הצעד הזה ועשיתי את כל מה שביכולתי כדי למנוע אותו, ואצטער מאד אם יעמדו בהחלטתם. אני אומר לחברי המזרחי כחבר וכידיד לתנועתם (אני אומר זאת ביחוד כלפי מר מ. שפירא): הם יזיקו לעצמם יותר מאשר לממשלה. הפאטריוטיזם הממלכתי של מר וינשטיין אומר: זאת היא רק ממשלה זמנית. כלפי מי היא זמנית? כלפי הציבור שהקים אותה? ובכלל מה פירוש הדבר? כלום זה מחליש את סמכות הממשלה, כלום היא יכולה לוותר בעניני ריבונות מפני שהיא זמ-

טחה הזאת? כלום יש יסוד לכך, שערב בוא האניה עוכב התהליך של השתלבות אצ"ל בצבא-ההגנה לישראל?

נמסרו ונשאלו שאלות, ועליהם לא שמענו עד עתה תשובה. שודרו גם פרטים בראדיו, והייתי רוצה לשמוע באיזו מידה יודעת עליהם הממ"שלה, או מכחישה אותם? באיזו מידה היתה הצעה, שהנשק הזה יפורק ויועמד תחת פיקוח צבא-ההגנה בהשתתפות חיילי אצ"ל, ועצם הפיקוח על גורלו של הנשק צריך היה להימסר לממשלה?

הנכון מה שנמסר אתמול? (ד. בן-גוריון: נמסר — על-ידי מי?) בשידור של אצ"ל (ד. בן-גוריון: אצ"ל לא יקבל ממני תשובה!) זה נשאל גם ע"י מר פנקס.

יש עוד שאלה, שכולנו חייבים לשאול את עצמנו, דווקא בגלל ההאשמה שמטרתו של הנשק הזה היתה ברורה, להמרות את פיה של הממ"שלה ולהתבקש בסמכויותיה: כלום אין זה משונה קצת, שמטען נשק, שזו היתה תעודתו, הגיע דווקא לחופו של כפר-ריותקין? כלום אין זה מעורר תשומת-לב מיוחדת של החברים הנכבדים הנמצאים פה? כלום זה לא היה מוסכם מראש?

אך אני רוצה לחזור לשאלה העיקרית, בה נגעתי בתחילת דברי, האם אי-אפשר היה להטיל את מרותה של הממשלה גם באמצעים אחרים, לפני שנקטו בשימוש בנשק? ואני רוצה לענות על שאלתו של שר-החוק, כל אחד מאתנו היושבים פה — ובגלל זה אנחנו יושבים פה — מכירים במרותה של הממשלה, בזכותה העקרונית, שכל נשק המגיע לארץ יימסר לה. אך אנחנו חושבים, שבמצב זה, בו אנו נמצאים היום, אי-אפשר לנהוג לפי החוק בלבד, לפי האות המתה ועל קוצו של רגע, על קוצה של דקה, אני סבור, שעלינו ללמוד מנסיונם של עמים, שמדינות עתיקות-ימים להם; אני משוכנע, שהממשלה שידעה להכניע גם את האנשים שעמדו על חוף כפר-ריותקין וגם לקבל לידיה את הנשק, היתה מצליחה לעשות אותו הדבר גם בתל-אביב, אולי לא אתמול, אולי היום.

או בארץ במשטר של הספר-הלבן, ולמרות זה היתה התחשבות כזאת. והיה גדוד שני בבנגאזי, שבמלחמתו לדגל עברי המרה גם הוא את פיהם של השלטונות הצבאיים, גם שם היינו זרים, מוקפים צבאות זרים, ולא היה קל יותר מאשר להפנות — גם לפי החוק הצבאי בימי מלחמה — את הנשק כלפינו ולחסל את כולנו ולהעמיד את המנהיגים של ההתמרדות הזאת למשפט. והדבר הזה לא נעשה.

ממשלה צריכה להטיל מרות, ובזה כולנו מודים. אין מדינה, אם כל אורחיה אינם סרים למרות ממשלתה, אך השאלה היא, כיצד להטיל מרות? — הממשלה חייבת להבטיח את מרותה, אך היא חייבת לבחון ולבדוק באמצעים, שבהם היא אומרת להבטיח את המרות הזאת. יש להטיל ספק, אם היה הכרח, תוך תקופה כל-כך קצרה, להשתמש באמצעים כאלה לשם הטלת מרות על חוג אנשים שניסו, כפי שנמסר על-ידי הממ"שלה, להמרות את פיה! עצם פעולותה של הממ"שלה, כפי שנמסר על-ידי ראש-הממשלה ושר-החוק, באה כתגובה לנסיון מכוון ומחושב להפר את עקרונות מדיניותה ואת עקרונות-היסוד של מדינתנו. אני הייתי רוצה באמת לשמוע תשובה על השאלות שהועמדו עד עכשיו, האם באמת חושב משהו במועצה ואם באמת משוכנעת הממשלה הנכבדה, שאפשר תוך תקופה קצרה כזאת של שבועות מספר, מאז הכרזת עצמאותנו, לרכוש כמות כזאת של נשק? כלום באמת לא היה ידוע לממשלה, שאניה כזאת נמצאת בחופי ים-התיכון? כלום לא היה ידוע לממשלה לפני כמה שבועות, שהאניה הפליגה ועומדת להגיע ארצה? (מ. שרתוק: אבל מדוע סירבו למסור את הנשק לממשלה? מדוע אתה משתמט מתשובה פשוטה על שאלה זאת?) כלום באמת לא נמסרה כל הודעה לממשלה על כך?

נמסר כאן, שבסעיפי ההסכם, ההסכם הנוסף שנחתם באחד ביוני כפי שמסר ראש-הממשלה, התחייב אצ"ל למסירת נשקו ולהעברת אנשיו לצבא-ישראל. אני רוצה שוב פעם לחזור ולשאול: כלום העברה כזאת, שהתחילה להתגשם, תיתכן תוך יום או יומיים? וכלום לפני בואה של האניה היה גסיון לעכב את ביצוע ההב-

העוזר להם, ואנו בלי נשק, בלי סמכות ובלי האמצעים הדרושים. עדיין לא השתחררנו מן האבל העמוק השורר במשפחותינו, ורבות עוד המשפחות שאינן יודעות היכן בניהן.

והנה דווקא בימים אלה ובאותם הימים הספורים שניתן לנו קצת לנשום, בימים שאפשר לחשוב בהם על התגוננות והתכוננות, ושצריך לשקול בהם היטב את מצבנו המדיני — דווקא בימים אלה, קרה מה שקרה.

הופתעתי לשמוע במועצה הזאת, המועצה הראשונה למדינתנו הצעירה, את הגאומים, ששמעתי אותם פעם. דרשו כאן לכבוש את היצר ולגלות מאכסימום של לויאליות, אם כן, מדוע כבשתם דווקא אתם את היצר הטוב שלכם? איפה היתה השפעתכם? מה עשיתם אתם כדי להשפיע על קבוצה זו? אתם, האנשים השייכים למפלגה זו, וזו, מה עשיתם, כדי למנוע את האסון שנתרחש בתל-אביב ובחופי כפר-ויתקין?

לא שמעתי זאת מכם. אלה שניסו להתערב, ניסו להאשים את הממשלה הזמנית הזאת (ואין ערר כה נופל בגלל זה שהיא זמנית; שאם אינה רשאית לפעול, — אזי גם אנחנו איננו רשאים, משום שאנחנו גם כן מועצה זמנית; אין לנו, איפוא, לדון את הממשלה, כאילו היא פחותה בערכה). אך אם קרה מה שקרה, מדוע אותם האנשים, שראו כיצד מתפתחים הדברים והיתה גם חרדה בלבם, שיכול להתרחש אסון (ואכן, נתרחש האסון! והאסון הפעם הוא לא בזה שיהודי נלחם ביהודי; האסון הוא עמוק הרבה יותר; כי ישנן משפחות שבהן יצא אח נגד אח, תרדו-נא אל עומק הרגשת הורים, שיש להם בנים בשני המחנות) — מדוע נהגו אותם האנשים בלויאליות כזאת? מהי הצגת הדברים בצורה זו, שמצד אחד הממשלה ומהצד השני האצ"ל? מדוע אינכם רואים, שאין כאן מקום להשוואת שני צדדים?!

יש לנו נסיון רציני להכניס את עצמנו למסגרת של מדינה, ליצור ממשלה שתפעל לפי חוקה. כולנו תקוה, שתהא פועלת לפי חוקה פרוגרסיבית ושלא יהיה לנו צורך במאסר ובשימוש בנשק. אולם אתם, הדרושים מן הצד האחד

אולי מחר, אבל לטובת כולנו, לטובת שמירת האחידות ולטובת שמה הטוב של מדינתנו בעולם כולו, טעות יסודית היא לחשוב, שהפגנת כוח פירושה כוח אמיתי. מדינה בעלת-כוח, ממשלה בעלת-כוח יש לה גם אורד-אפיים, היא גם יודעת לסלוח — כמוכן עד גבול מסויים — והיא יודעת להשתלט כשאין דרך אחרת ואין מוצא אחר. אין אנו יכולים לשכוח, שלא דין מדינה זאת כדין כל מדינה רגילה, אנו מקימים אותה, אורחיה צריכים להגיע אליה, אנחנו קשורים בדעת-הקהל העולמית, אנחנו מצפים לבאים, לשבי-ציון, איזה רושם יעשה עליהם הדבר, אם בראשית צעדינו נוהג כך יהודי ביהודי די (י. קוסווי: מדוע אינך שואל את השאלה הזאת את אצ"ל?), אשאל גם אותם, אם תהיה לי הזדמנות.

אני שואל, באיזו מידה גוצלו באמת כל האפר שריוות עד תומן, כדי למנוע את האסון הזה? לא רק על העבר רצוני לדבר, קרו מקרים וקרו רים לעינינו מאורעות נוספים, ואין איש מביינינו יודע, לאן יתגלגלו הדברים, ואנו לא רק לשם עשיית חשבונות התאספנו פה — אלא כיצד למנוע, שלא נתגלגל כולנו במדרון זה, לתהום שבה רוצים שונאינו לראות אותנו.

בפעם הראשונה אני משתתף במועצה. יש רבים המכירים אותי ואת מעשי במקומות אחרים. מעולם לא היה חלקי עם ריב ומדון, אני רוצה לפנות מבמה זו גם לחברי-הממשלה, גם לחברי-המועצה, ברגע האחרון הזה, למנוע את התפתחות הענינים כפי שהם עלולים להתפתח, ול- החזיר את ההתפתחות אחרנית. את זה אני מציע להחלטתה של המועצה — להפסיק את כל הפעולות, שכיוונן הוא כאותה פעולה, שנתעתה על שפת ימה של תל-אביב.

בבה אידלסון: נדמה לי, שבשלושת הימים (מפא"י) האחרונים, משבת עד היום,

נוכחנו לדעת עד כמה אנו חסרי חינוך כאזרחים בארצם, ונוכחנו לראות עד כמה מתהלך כל אחד מאתנו עם מועקה גדולה בלב! עברו עלינו חדשים של היאבקות קשה, מלחמה והתנגשות עם כמה ארצות הסמוכות לארצנו, עם כוח זר

על הענין הזה לממשלה. לכן, שאלתי היא (ולא בפעם הראשונה): מדוע אי אפשר היה לכנס את מועצת-המדינה ביום א' בבוקר, כדי שה פעולה הזאת תהא לה אוטוריטה של מועצת-המדינה? זוהי שאלה, שלא אחדל לשאול אותה כל פעם.

כשמעתי את הרב ברלין ואת מר ורהפטיג, היה ברור לי, שהרב ברלין צודק באמרו, שה מדינה בצורה כזאת איננה יכולה להתקיים. אך צודק גם מר ורהפטיג באמרו: חשבנו שב זמן הפוגה תהיה מלחמת-אזרחים בקרב הערבים, וביתניים — היא אצלנו. כל זה נכון, אלא שהכתובת, שאליה מופנים הדברים, איננה נכונה. בכל הטענות האלו צריך לפנות אל אצ"ל.

צריך לדעת מה גרם בעצם לכל הענין הזה, והנה, על מה שגרם — אין אנו שומעים אף מלה מצד ידוע, אנו רק שומעים את שאלותיו של חבר-המועצה פנקס, שנתגלה כעורך-דין טוב למדי, אך עדיין אין כאן משפט, קודם-כל צריך לא להגן, אלא להגיד מה קרה. השאלה של שר-החוץ מר שרתוק היא באמת נכונה. גם אחרי כל מה שמעתי ממר וינשטיין וממר רובין ואחרים, אינני מבין דבר אחד: מדוע לא נמסר הנשק לממשלה? תענו לי תחילה על שא-לו זה, ואז אולי אתווכח אתכם.

חבר-המועצה וינשטיין אמר לנו: „האניה היא של העם והנשק הוא של העם”. והנה כשבאיי-כוח העם באו לדרוש את הנשק ואת האניה — לא נתנו להם, על מה איפוא אתם מתווכחים? אינני מבין. (ב) וינשטיין: לא נחוץ היה לירות בתותחים! תותחים — זה דבר טוב, אך אם הם בידי אויב — הרי הוא רע מאד. אם האניה הביאה 500 טון נשק, הרי אני רוצה לדעת: למי הוא נועד? בשביל הגיבורים של אצ"ל בדיר-יאסין וירושלים, שעזבו את ראש-העין כדי לערוך הפגנה ברחובות פתח-תקוה עם דגל עיראקי שנתפש והשאירו במקום 40 חברים שישחטו אותם? האם בשבילם נועד הנשק הזה? מהי הכתובת? ואם הכתובת היא של אצ"ל, הרי אני אומר: הנשק הזה מכון נגדנו, נגד אותו העם, שלפי דברי מר וינשטיין הנשק שייך לו, לא אצטט הרבה, אך גם אתם קראתם

לויאליות ודמוקראטיות וגם רחמנות (ומי זה אומר, שאנחנו מוותרים על הרחמנות? כולנו רחמנים בני רחמנים!). מדוע לא פניתם אל הקבוצה הזאת ולא אמרתם להם פעם אחת ואח-רונה: „הנה יש משטר ואתם מוכרחים לקבל אותו. אנחנו יושבים במועצת-המדינה והננו נותנים יד ליצור את המשטר הזה”? מדוע לא אמרתם להם דבר פשוט ואלמנטארי: „אתם בני הארץ הזאת ועליכם להישמע לממשלה, ואם הממשלה עושה דבר לא-נכון — אנו נדון אותה במועצה”.

ואשר להסתלקות מן הממשלה, זה לוכסוס גדול יותר מדי. אני תמהה מאד על מפלגות, היושבות בהסתדרות הציונית כבר עשרות שנים, ומשתתפות אף בממשלה הצעירה הזאת, כיצד יכולות הן להודיע על עזיבת הממשלה לא מתוך הזדהותן עם אלה שעשו מה שעשו ולא מתוך הסכמתן למעשים של הקבוצה הזאת שלא רצתה להיכנע לממשלה, אלא מתוך רחמים, מתוך דאגה ליצר הטוב?

חסר לנו חינוך של אזרחים לארצנו, למדינתנו, ומותר לכולנו ללמוד עוד בשטח זה, אך קודם-כל נלמד-נא דבר אחד פשוט: אנו נמצאים בתוך המלחמה, בנינו משרתים בצבא הנמצא בידי הממשלה הזאת, לבנינו אלה בצבא נחוץ הנשק, אין זכות למישהו — לא לאירגון ולא לפרט — אפילו על „כזיית” נשק במדינה זו. הממשלה היא המנהלת את המלחמה והיא האחראית לחיי בנינו.

ואם אנחנו כולנו מתאספים במועצה הזאת מלאי צער על האסון שקרה, שומה עלינו לדעת, שה ממשלה נאלצה לפעול כך, חובה על כולנו לדאוג לכך, שהממשלה לא תיאלץ בצעדיה הראשונים לפעול נגד רצון עצמה, כי אכן על-ידי מעשים בלתי-אחראיים כלפיה הכריחוהו לצעדים בהם נקטה הפעם.

ג. ניר-רפאל קס: לטענה אחת של מר וינשטיין (מפ"ם) שטיין אני מצטרף: נכון, שלא היתה אינפורמציה מן הקונסול, לא שב-צרפת, אלא מהקונסולים של אצ"ל בתל-אביב, אך מדברי היו"ר שמעתי, שכבר בשבת נודע

שמענו את קולכם אז? מדוע לא דיברתם אף מלה על הפשע הזה? פתאום: — "יהודי שופך את דמו של יהודי". ואם היהודי הוא בוגד ונבל — הגם הוא בחינת יהודי? אנו במצב של מלחמה ובמלחמה משתמשים בנשק. אין לנו עצה אחרת. ומניין פתאום הרחמים האלה כלפי אנשים, הרוצים להמיט עלינו את כל הצרות מידי אויבינו?

אין לחזור עכשיו על כל פרשת אצ"ל של משך שלוש שנים, שכל הנעשה היה לתועלת האימפריאליזם והבריטיזם, החל מן ההפצצה בבתי הזיקוק ואילך. וכעת מציעים לנו למנות ועדת חקירה. ועדת-חקירה על מה? האם על מעשה הממשלה שדיכאה את המרד הזה? חברי-המועצה וינשטיין מספר לנו, שבפארלאמנטים תרבותיים בוחרים ועדות-חקירה. אמנם, בוחרים ועדת חקירה, אם קורה איזה דבר לפקיד. אך ועדת חקירה על מעשי הממשלה — אין בעולם אומה תרבותית שתקבל דרישה כזאת. (אגב, אני מת-רעם על הממשלה שלנו: אם זה נכון, שהיה מו"מ על 20% של הנשק, לא צריך היה להיות מו"מ כזה).

אני עוד מבין, שהממשלה החליטה למנות שופט-חוקר. מובן מאליה, שכל בן-אדם שמאשימים אותו — בתור עורך-דין אני יודע — יש לחקור אותו. ואני מקבל את ההצעה, ששופט-חוקר יחקור את הנאשמים, אך אני מתנגד לוועדה שתגיד מראש: אמנסטיה! (קריאה: אתה תמיד אומר כך?!). אני אומר בכל נסיבה את מה שמתאים לאותו רגע, ובהתאם להשקפותי. ואם זה מחר יהיה בנסיבה אחרת — אני יכול לדבר אחרת. אינני נותן שטרות לא על העבר ולא על העתיד.

אני איש-פשרות, אני מוכן ומזומן לאמנסטיה ולשכוח הכל, אך בתנאי אחד: שמישהו יתן לי ערובה שמהיום והלאה הכל נגמר. והנה בא חברי-המועצה ורהפטיג ומבטיח לי, שהם ימסרו את הנשק לצבא-ההגנה לישראל. אילו אמר זאת בגין — הייתי אומר שיש לו ייפוי-כוח והייתי בטוח שלא יקיים. ולעומת זה אני מאמין למר ורהפטיג במאה אחוזים, אלא שאין לו ייפוי-כוח להבטיח זאת.

כמוני את הדברים: "ואני קורא לאחי באירגון הצבאי הלאומי לא לפתוח באש. אני מצווה עלי-כם להחזיק בנשק (הוא מצווה להחזיק בנשק!) — כל אחד על נשקו, בירושלים, בתל-אביב ובכל מקום. אך אנו לא נפתח באש. לא תהיה מלחמת-אחים בעוד האויב בשער. אך אם ירימו יד על מישהו מבינינו — גורלם נחרץ". — מדוע אתם אינכם מדברים על זה? למה אתם באים בטענות לממשלה?

גם אני לא תמיד תמים-דעים עם הממשלה וב-יחוד בעניני הבטחון, שעוד לא דנו בהם. אך ברגע זה אינני מסיק מסקנות. אם הממשלה עשתה דבר שצריכה היתה לעשות — מדוע אני צריך לבוא עליה בטענות? בשעה שכולנו רוצים, שהעומד נגדנו הוא אויב, אומרים לנו: "חוק זה חוק, אבל אין לנהוג לפי האות המתה של החוק". מה זאת אומרת? אם החוק אומר, שיש צבא-הגנה לישראל, כלום פירוש הדבר, שהאות המתה זה צבא-ההגנה לישראל והאות החיה — הוא האצ"ל?! אומרים לנו, שצריך להתרגל לחוק. כאילו אנחנו עד עכשיו במשך עשרות שנים חיינו לגמרי בלי חוק. אנו עם תרבותי, היודע מה זה חוק, ואתם קיבלתם יחד אתנו את החוק הזה. אם כך, מדוע אתם באים הנה למועצת-המדינה, שכולה צריכה להיות בצוותא עם הממשלה — ובאותה שעה עצמה אתם מגינים על אלה המפירים את החוק?

אני הולך תמיד לפי דרכו של שופט-חוקר: לראות מה שקרה ולדעת למי הביא כל הענין הזה תועלת. אני בדעה שהחשבון היה: הפרת ההפוך גה, ואם הנשק יהיה בידי אצ"ל נגדנו — הרי זה לטובת האנגלים והערבים; ואם תהיה מלחמת-אזרחים — גם זה לטובת האנגלים והערבים. ולכן אני טוען, שאנשים, המעוניינים במלחמת-אזרחים בתוכנו, הם סוכני הערבים והאנגלים, ובבלוק הסוציאלי-פאשיסטי הזה של בוויין-עבדאללה-בגין — מוכרחה המדינה להילחם. להילחם.

והנה באים ומציעים לנו ועדת-חקירה ואומרים: "יהודי הורג יהודי". נכון, רצח הוא דבר רע מאד. אני יהודי לאומי, אבל אם שוחטים נשים וטף בדיר-יאסין — הרי גם זה רצח. מדוע לא

אתמול: אנו פה בישיבה סגורה ואני מדבר לא לחלון והנני שוקל כל מלה ומלה, ואני מצטער להגיד (ומה שאני אומר — אומר אני בשם כל חברי אחרי התייעצות אתם), שאין אנחנו בטוחים ואין אנחנו משוכנעים שממשלתנו עשתה את הכל כדי למנוע שפיכות-דמים. הדברים כואבים, אך אנו מוכרחים להגידם.

ואשר למחר, אנו רואים לפנינו ולפני המועצה הזאת שני תפקידים: (א) אנו מצווים להימנע מכל צעד, העלול להתפרש כחולשת הממשלה שלנו. ואסור לנו לעשות כל דבר העלול להחליש את הממשלה. אנו נמצאים באמצע המלחמה, ובמצב זה הננו זקוקים לממשלה חזקה. משום כך לא ננסה כל הצעות, שיימצא בהן ביטוי כלשהו לחולשת הממשלה. (ב) אנו צריכים להימנע מכל צעד, העלול להביא לידי-כך, שחלק מן הישוב, אם גדול או קטן, חשוב או בלתי-חשוב, ירד שנית למחתרת. מאפשרות ליצירת מחתרת חדשה בתוך מדינת-ישראל אנו חייבים להימנע בכל כוחנו. לפיכך נתמוך בהצעת הממשלה, להקים ועדה שתפקידה יהיה להסדיר את הענין הסדר גמור ומוחלט. לא נוכל לעמוד בעת-ובעונה-אחת נגד אויב מבחוץ ונגד מחתרת מבפנים. במצב זה כרוכות סכנות מרובות. הש"תוממתי לדברי כמה נואמים שאמר, כי הואיל והצדק אתנו — עלינו לנהוג בכל חומר-הדין, לא זוהי השאלה, אם אנחנו צודקים או איננו צודקים. אילו התנהל הכל לפי מה שאנו חושבים לצודק, לא היה צורך בשום החלטה של הוועד-הפועל הציוני ובשום הסכם. אך המצב הוא כמו שהנהו, ואנחנו ראינו צורך בהסדר; אנו חיים עד היום הזה לפי הסדרים אפילו בשטח הצבאי. ולכן אסור להשמיע פה דברים העלולים להחמיר את המצב עוד יותר. לא צדק שר-החוץ באמרו, שאנו עומדים לא בתחילת הדברים אלא בסופם. אני משער שלא היתה זו אלא פליטת-פה. מי כמוהו יודע, שעודנו נמצאים בתחילת הדרך (מ. ש. ר. ת. ו. ק.): כך אמרתי גם אני!). עוד הדרך רבה לפנינו, ובדרך זו שעלינו ללכת בה, אנו צריכים להשתדל לגייס את כל הכוחות, ליצירת האווירה הדרושה כדי שהעם כולו יעמוד מאחורי הממשלה ושנוכל

נניה, שאחרי שבוע-שבועיים יקרה דבר-מה, ושוב ידרשו אמנסטיה. תסלחו לי מאד, אך זאת תהא אמנסטיה לבוגדים, אמנסטיה לאלה שרצו להכניסנו ומוכשרים להכניסנו למצב גרוע בהרבה מזה, שאנו נמצאים בו כעת. אסור לתת אמנסטיה סתם! יש מקום לחקירה מיוחדת, לשחרר את אלה שאינם אשמים. אך אלה שאשמים — יש להתנהג אתם בכל חומר הדין!

ד"ר א. ס. ט. פ. מועצה נכבדה! עצם העובדה, (ציונים כלליים) שבשבועות מספר לאחר שנוס-דה הממשלה שלנו והמועצה, הננו נמצאים בישיבה שסדר-יומה הוא מאורע זה — היא עובדה מעציבה מאד, ביחוד בשבילנו הציונים הכלליים, שכל-כך הרבה כוחות השקענו בכ"י נוס האחרון של הוועד-הפועל הציוני, כדי להביא להסדר הענינים ולאחדות הנחוצה לנו כל-כך.

עם הקמת ממשלתנו רצינו לראות אותה כממשלה, שמאחוריה עומד כל העם בציון, רצינו, שפקודת הממשלה תהיה פקודה בשביל כל יהודי. כי זוהי הממשלה שלנו, וממשלה צעירה עדיין, הבינונו שזה דבר יסודי, אחד היסודות העיקריים. ואם יש דבר שעליו יש לממשלה מונופול, — הרי זה ענין הצבא וענין הנשק. רק לממשלה זכות הבעלות על שני הדברים האלה, אין אנו חושבים, שיש מקום אפילו לספיק-ספיקא, אם איזה גורם אחר יש לו זכות על שני הדברים האלה. זה אינו ענין לוויכוח, זה אינו ענין אפילו לדין. קראתי היום בעתונים אחדים, שישנם חוגים המצדדים בזכות האנשים ההם, אך אותם חוגים שיש לי הכבוד לדבר בשמם, חושבים כמוני: שכל הענין הזה הוא מונופול של הממשלה בלבד.

אם אנו מתווכחים על הענין הזה, הרי לפי דעתי עלינו להתווכח ולהביע דעה על שני דברים: (א) מה אנחנו חברי-המועצה חושבים על המעשה של אתמול; ומה אנו חושבים, שצריך להיות מחר.

במעשה של אתמול רואים אנו אסון גדול, כשראיתי מרחוק את האניה הבוערת, לא יכולתי להשתחרר מן המחשבה: מי יודע אם רק ספינה אחת בוערת פה בים? — ולהערכת המאורע של

לצערי, לא יכולתי להשתתף בישיבה הראשונה, בה טיפלה הממשלה בבעיה זו. כשחזרתי מירושלים ונדודע לי מה שקרה, נזדמנתי עם מספר חברים ובשעה מאוחרת בלילה נסע הרב פישמן הישיש לבן-גוריון לשוחח אתו על המצב. כתוצאה משיחה זו נתקיימה למחרת היום ישיבה דחופה של הממשלה. חיפשנו דרך, כיצד למנוע את האסון והצענו הפוגה ל-24 שעות. מסדרים הפוגות גם לשלושים יום; אם זה טוב בינינו לבין הגויים, אולי אינו רע כל-כך גם בין יהודים לבין עצמם, ואם אין עושים בהשפעת אימפולסים, ויש שהות של 24 שעות, אולי אפשר בכל זאת למצוא איוו דרך. הצעה זו לא נתקבלה.

היו עוד הצעות. אני חושב, שהדרך הפשוטה ביותר היתה, לתת לאניה להפליג מחופי הארץ, ותלך באשר תלך (מ. שרתוק: מניין לך שהיתה מפליגה?) (מ. בנטוב: היא עלתה על שרטון ולא יכלה להפליג). הם טוענים, שלא נתנו להם להפליג, וזו טענה רצינית, שצריך לברר אותה. לפי תנאי ההפוגה לא היינו מחוייבים להוריד בכוח מה שהיה באניה. זה היה מונע מאתנו הרבה דברים. אותו אסון שקרה לאניה... (ד. בן-גוריון: איזה אסון?) אני חושב, וכל יהודי צריך לחשוב, שאם נשק יהודי, שהיה יכול להיות בידי הממשלה, הועלה באש, ואם אניה כזאת עלתה באש — הרי זה אסון. רק מי שחושב, שהנשק הזה היה מיועד להילחם בנו — ואני סבור שזוהי מחשבה פסולה — רק הוא יכול לראות אושר במה שקרה. אך בשביל מי שאינו חושב ככה — ואני אינני חושב ככה; הם אמנם עשו דברים שלא ייעשו, אבל הם לא התכוונו להתקיף בנשק זה את השלטון היהודי ואת מדינת-ישראל, עד כדי-כך אינם מטורפים — הרי זה אסון, שהנשק הזה הלך לאבדון.

בינתיים היו גם מאסרים. לא היתה החלטה אצלנו על מאסרים. מאסרים כיום, זה לא רק ענין של הגנת המדינה, זה גם ענין פוליטי. ולא עלה על דעתנו, שיהיו מאסרים בלי החלטה של הממשלה עלי-כך, וביחוד שגם דובר על זה בממשלה. היה לנו רושם ברור, שאם יהיה צורך במאסרים — יובא הדבר לדיון בממשלה. זה הסעיר לא מעט את הרוחות. בישיבת הממשלה,

להיות דרוכים לקראת מצבים קשים, שאולי מחכים לנו עוד.

שר-העליה-הבריאות מ. שפירא: אדוני היוזם! אינני חולה במחלת ההתפטרויות. הייתי שלוש-עשרה שנה, והנני גם עכשיו, חבר הנהלת הסוכנות היהודית, וחברי יעידו שמעולם לא התפטרתי; ואם הגעתי לידי-כך בממשלה, הרי סימן שקרה דבר-מה יוצא מגדר הרגיל.

אכן, אשר יגורנו בא לנו, ומה שרצינו למנוע במשך כל הזמן — הולך ובא עלינו, אנו בכל-זאת עומדים על סף מלחמת-אחים.

אני מודה ומתוודה, שאני אחד מאבות ההסכם עם אצ"ל. ולא שיש לי חלילה סימפאטיות לתנועה הזאת. אני שונא כל צורה של דיקטאטורה: תהא זו מימין או משמאל, או גם דיקטאטורה של דמוקראט — אין כל הבדל בשבילי. אם השקעתי כוחות בעשיית ההסכם הזה, הרי רק מתוך כוונה אחת: לרפא את המחלה המסוכנת הזאת, כי אני רואה את הפורשים כמחלה מסוכנת מאד בגוף הישוב שלנו. אך הרגשתי כל הזמן ואני מרגיש גם עכשיו, שאת המחלה הזאת אפשר לרפא רק בדרך אחת — במקל-נועם ולא במקל-חובלים. האמנתי באמונה שלמה, שע"י קירובי הלבבות נתגבר על שנאת-אחים. אמנם ידעתי, שאנשי אצ"ל אינם פארטנר קל לא למו"מ ולא להסכם; אלה הם אנשי מחתרת, שאחת מסגולותיהם היא העקשנות העיוורת. ידעתי כל זה מראש, ובכל זאת הלכתי בדרך זו, כי לא ראיתי לפני דרך אחרת.

השאלה העומדת לפנינו היא, אם מה שקרה בימים אלה היה מחוייב-המצאות, או לא? לפי הכרתי ואמונתי אפשר היה למנוע אסון זה שקרה לנו.

עם הקמת המדינה הם הודיעו על פירוק ארגונם, בסייגים שונים שהסכמנו להם. נכון, הם לא עמדו בנסיון הראשון, הם חטאו ופשעו נגד המדינה. אך השאלה היא, כיצד היינו צריכים להגיב על פשע זה, ואם הדרך שהלכנו בה היתה הדרך היחידה, ולא היתה לפנינו שום דרך אחרת?

חלילה להצמית את המדינה בראשיתה. אני מקווה, שתימצא פה הדרך, כיצד להשכין שלום בישוב, כדי שנוכל לעמוד בפני השונאים מבחוץ.

מ. גרבוסקי: קודם כל הערה לחברי-לגשק (מפא"י) רובין: הדוגמה שהביא מן המרידות נגד הפיקוד הבריטי וההתנהגות במקל-נועם של הבריטים אתנו, כדי ללמד זכות על מרד אצ"ל, היא דוגמה מזורה מאד. מקל-הנועם של הבריטים כלפינו היה לא לתת לנו להיות לוחמים בכלל. הם סלחו לנו מאות חטאים, ובלבד שלא נהיה חיילים לוחמים. זו היתה המדיניות שלהם. גם חבריך וגם חברי לא הפרו אף פעם את החוק הצבאי בתור שכזה; אתה נכנעת לכל סרג'אנט בריטי מבחינה צבאית. אך כאן לפנינו מרד לאומי נגד ממשלה יהודית! ואין כל מקום להשוואה.

והערה למר וינשטיין. מר וינשטיין השתמש פעמים רבות במושג „זמני”. שנינו מרוסיה ושנינו זוכרים ממשלה אחת זמנית. — ממשלת ה„קרנשצ'ינה” — שהפכה שם-נדרף לחוסר-כוח. לחוסר-אונים. לחוסר-החלטה. לחוסר-פרסטיג'יה. היא תמיד היתה זמנית, תמיד היה מישוהו אחר שולט שם, וסופה היה מר מאד.

אילו היתה הממשלה היהודית נכנעת אתמול, אין איש יכול לחתום כאן על ערובה, שאצ"ל לא היה עושה את הצעד השני. לאצ"ל יש ספקולאציה, שאנחנו לעולם לא נעזי להשתמש בכוח, ואילו הם יעזו להשתמש בכוח, הם יעזו לפתוח באש.

הם היו בטוחים שגם הפעם תיכנע הממשלה. מה היה אומר מר שפירא, ומה היו אומרים חברים אחרים, אילו קמה קבוצה אחרת — לאו דווקא מהגוון הזה — והיתה רוכשת לה נשק ומביאה אותו הנה, והיתה דורשת שינהלו אתה משא-ומתן בצורה כזו? נזכור את הימים והלילות של הטרור, כשכולנו ישבנו והתחבטנו בשאלה, כיצד להתגבר עליהם? זכרו-נא איך לעגו לנו, לרוולוציות שלנו, לקריאות שלנו, לקריאות הרבנים לכל הישוב — איך בוז לנו! מניין אתם בטוחים שהיו נשמעים הפעם? מה ערכו של מקל-נועם זה?

שנתקיימה סמוך לישיבת המועצה, באנו בהצעה ואמרנו: למען השקטת הרוחות, מוטב שנשחרר את האנשים. רק חלק מהצעה זו נתקבל: שיחרור העולים מבין הנאסרים ושיחרור כל איש שנתפש בלי נשק, אך לא נתקבלה ההצעה לשיחרור כל העצורים. חשבנו, שאם יש תקוה כלשהי להשיג שקט ע"י שיחרור העצורים, הרי מחובתנו לעשות זאת. אך רוב החברים משום-מה לא הסכימו לכך.

אין לי כל ספק, שמה שנעשה עד עכשיו היה בו בשביל הרבה חברים משום חרדה לקיום המדינה; לא תמיד מצליחים להשליט סדר ביד חזקה. אני שואל את עצמי וגם את חברי: בשביל האנגלים היתה עליה בלתי-לגאלית ענין של הפרת החוק והסדר — כלום איננו זוכרים כמה הרעשנו עולמות שהם ירו ורצחו עולים יהודים? אני יודע שיגידו: איזו השוואה היא זאת? אבל, רבותי, יש בכל זאת איזו השוואה. לי לא הוכח כאן, שהנשק הזה היה מיועד לשימוש נגד המדינה. ואם נכון מה ששמעתי מפי אנשים, שהם כאילו היו מוכנים למסור את שאלת הזיון של גדודי אצ"ל להכרעת הממשלה — דבר שלא ידעתי עליו — הרי זה ענין מאד רציני בשבילנו, כי או היינו יכולים למנוע הרבה דברים בלתי-נעימים. אני אומר: משוכינו לתפוש נשק ביד, עלינו לדעת כיצד ומתי להשתמש בו, שאם לא כן — עלול הנשק להרוס את אשר אנו בונים ורוצים לבנות.

ההתפטרות שלנו באה לא חלילה מתוך רצון להחליש את הממשלה. יודעים אנו את המצב, שהאויב מבחוץ; וגם מבפנים כנראה לא יהיה קל. התפטרותנו באה רק כאזעקה על רצינות המצב. אנו רואים את המצב כרציני ביותר, במקום לגייס את כל הכוחות למלחמה בשונאים מבחוץ, נצטרך עכשיו, לאחר ההודעה האחרונה שלהם שאינם מכירים יותר בחוק, לסדר מחנות-ריכוז, לתפוש אותם ולשמור עליהם. זה לא יהיה ענין פשוט בשבילנו ואנו נבזבו כוחות לא מעט למלחמה זו. אני רואה את המצב על כל הסכנות שבו וסבור, שמחובת המועצה ומחובת הממשלה לעשות ברגע האחרון את כל המאמצים, כדי להימנע משפיכת-דם ומריב-אחים, העלול

מחט, שדרכו קשה גם לחברי מועצת-המדינה לבוא לישיבה. בענין שאלת ירושלים הגשנו דרישה בחתימת עשרה חברים. כפי החוק, להעמידה כסעיף מיוחד בישיבת-המועצה לשם דיון והחלטות, ואני מקווה שמחר תוקדש שעה לענין זה.

ואל הענין: אני מצטער, ובוודאי כולנו מצטערים על מה שהתחולל. ירושלים הנצורה לא תקבל מזה שום עידוד. הדבר קרה בתל-אביב, אך יכול היה לקרות גם בירושלים, ואילו קרה בירושלים — היה המצב גרוע בהרבה, אם נעשתה הפעולה בתקיפות — הרי זה הודות להחלטה תקיפה והודות לתוקף ולכושר הביצוע. אינני בטוח, שבירושלים יכול היה הביצוע להיות כל-כך יעיל, בראש וראשונה עומדת לפנינו השאלה: מה היתה הממשלה צריכה לעשות? — לפעול או להיכנע? ומה היו יכולות להיות התוצאות במקרה רתיעה? אילו היו באים לידי פשרה בנקודה זאת — נקודה ברורה כל-כך — מה היו התוצאות לכך? מתווכחים הרבה על ענין הנשק, אך קיימת עובדה פשוטה אחת, שאין להתעלם ממנה: אילו היה הנשק הזה לטובת המדינה והמלחמה — כי אז היה צריך להימסר לידי הממשלה היהודית בלי שום דחיה; אך הנשק לא נמסר, הם סירבו למסור אותו, ופרץ קונפליקט. היה מו"מ, היו הבטחות, והעובדה עובדה היא — עובדה מאלפת ומכריעה: הנשק לא נמסר, וקרה מה שקרה, דבר המצריך לא ויכוח, אלא החלטה תקיפה — אם המועצה הזאת רוצה באמת להיות מועצת-מדינה ממש, וישנה עוד שאלה: מה הלאה? אנחנו עומדים לפני מלחמת-אחים, בעצם ימי המלחמה אנו עומדים לפני חזית שלישית, חזית נגד המחתרת, וישנה הצעה מצד הממשלה — אינני חושב שזה יחסל את המחתרת, אבל לאחר שהמרידה חוסלה, הרי זוהי הצעה נאה — לשחרר את העולים ואת אלה שנתפשו בלי נשק, וכן למנות ועדת-חקירה, יש לקבל את ההצעה בשלמותה ולהסתפק בהחלטות אחת על כל חלקיה, אך בזה עדיין לא נגמר הדבר, אם אני תומך בהצעה השניה שהוכנסה עליידי הממשלה, הרי בשים לב לעובדה, שכרגע התגברנו על האצ"ל, לימדנו אותם לקח, הצלחנו

ואם הם הודיעו אתמול בראדיו (ואני שמעתי את הנאום במלואו), שמכריזים על הממשלה הזאת כעל כת בוגדים, ההולכת לרודוס, ההולכת למכור את העם — לאחר נאום כזה יכול כל בחור בישראל בעל אידיאולוגיה כזאת לחשוב, שמותר לרצוח ממשלה כזאת. היו מקרים כאלה בהיסטוריה, וגם בימינו אנו, כך נרצח ראטנאו, וממשלתנו לולא עשתה מה שעשתה — היתה מאבדת את עולמה. גם אני שותף להערכה, שזה היה אחד הימים המרים ביותר לקיומנו במדינה זו כיהודים.

בשנים האחרונות רודפת אותי תמונת חורבן בית-שני, אני מדפדף בדפים האיזמים והשחורים ההם ומבקש גללות, מדוע נחרבנו מבפנים, אני יודע על קנאים, על רודפי-שלום ועל סיקריקין ששרפו מחסני בר, גם כאן לפנינו כת מסויימת — אין היא משתמשת בסכינים, אלא בנשק חדיש, והיא רואה את עצמה ככוח שני, כצד שני, כלוחמים עיקריים, כפאטריוטים עיקריים — וכל זולתם בוגד הוא בעיניהם.

מה הוא הפאטאליזם הזה? כיצד אפשר להאמין, ששאלה זאת תיפתר מאליה? לשם מי מקל-נועם? מי יכול להיות בטוח, שאילו היתה האניה מפליגה בחזרה, היה הנשק שב לידי יהודים? מי יכול להבטיח לנו, שהנשק היה נמסר לידינו בעוד שבוע, שבועיים? מדוע יש למסור את הנשק הזה לגדודי אצ"ל? האם יכולים אנו להיות בטוחים, שהם לא היו משתמשים בו למטרות אחרות, כדי להכתוב לנו תנאים לאומיים או פוליטיים מסויימים? האם אפשר להבטיח, שהיינו מקבלים 80% מהנשק, ושלא היו מעמידיים אותנו בפני עובדות?

נאמנות לממשלה נבחנת ביום-מבחן, ולא בשעת הצבעות על חוקים, הצבעות פוליטיות. אתמול היה יום-מבחן, יום-מבחן קשה ונורא; הממשלה עמדה במבחן ועלינו לתת לה את התמיכה המלאה.

י. בן-צבי: זוהי הפעם הראשונה, שיש לי (מפא"ח) זכות להשתתף במועצת-המדינה ואני מודה ומתוודה, שבראש וראשונה עומדת לפני שאלת ירושלים, ירושלים עדיין נצורה ומנותקת, ואין קשר — מלבד קשר כקופה של

לקבל את ההתפטרות — באופן פורמאלי כללי — ודרישה מהמזרחי לעמוד בשורה, במקום שהעמידו אותו אלה, שהקימו את המדינה — הוועד הפועל הציוני, הוועד-הלאומי, הסוכנות היהודית והמועצה הזאת, שהכריזה על המדינה והיא אחראית במישרים לקיומה ולקיום הממשלה הזאת.

שר-הסעד הרב י. מ. לוי: אם כתוב „והמשל” כיל בעת ההיא ידום, הרי זה נאמר על המצב האיום שאנו נמצאים בו כיום: מלחמה מבחון ומבפנים. אינני יודע אם לאשרי או לצערי — באתי לפני כמה שעות מירושלים ולא יכולתי להשתתף בכל הדיונים בימים האחרונים הנוראים האלה. עמדתנו כנגד הטרור ידועה: „צדק צדק תרדוף” — אם כי לא תמיד אנו יודעים לבחור בדרך הנכונה והצודקת באמת.

כמו מר גרבובסקי, כן גם רבים מאתנו מדפינים בדפים של חורבן הבית השני. אין הרגעים הללו כשרים להתעמקות בשאלה: מי הוא שגרם באמת לכל התסוככות, שאנחנו נמצאים בה היום — על זה אפשר לדבר הרבה. זאת היא מלחמת-אחים נוראה, שאין מוצא קל ממנה. זה כמה שנים, שמלחמה זו נמשכת. רעות רבות הביאה עלינו המלחמה הזאת, אם כי יכול להיות, שכוונתם של אלה שגרמו לה, היתה לטובה, אבל מעשיהם לא היו רצויים.

אני רוצה לתמוך בהצעה אחת, ששמעתי מפי מר ורהפטיג ואחרים: רצוי שכל מועצת-המדינה תקבל החלטה פה-אחד. לפי מושכל ראשון, זה בלתי-אפשרי בשעה שיש כל כך הרבה חילוקי-דעות בינינו, אך גם בפארלא-מנטים אחרים נהוג שבמצבים כאלה בוחרים למרות חילוקי-הדעות בוועדה מצומצמת. ואני מציע לעשות זאת גם היום: שוועדה מצומצמת תביא לישיבה מחר החלטה שתוכל להתקבל על דעת המועצה כולה.

ראש-הממשלה ד. בן-גוריון: התחלתי את דברי באסון החמור והכבד שנפל בתוכנו. אני צריך להשלים את דברי באסון גדול עוד יותר, שנמנע

ייתכן כי ברגע אחר או במקום אחר לא היינו מצליחים.

והמסקנה מזה: תקיפותה של הממשלה מרשה לה לעשות גם את האקט של אמנטיה, שהממשלה בעצמה מציעה. ואת השאר צריך למסור לממשלה.

ואני רוצה לפנות אל המזרחי ואל הפועל-המזרחי: אני מבין שהיתה בשעתו התאמצות גדולה לחסל את פרשת האצ"ל ע"י הסכם. היה דיון והיו חילוקי-דעות חריפים בוועד-הפ הציוני ובמוסדות הישוב; אני הייתי בעד ההסכם. לא הייתי מרוצה מן הסעיפים של ההסכם, ולא הגעתי לידי חוות-דעת בוועד-הפועל הציוני. הוועד-הלאומי החליט לא להצביע על כך, כי היו גם בתוכו חילוקי-דעות. ראיתי את כל הסכנות שבהסכם, אך חשבתי שהוא פותח פתח. אינני חושב שזו היתה שגיאה, והנה, בא הדבר לידי ביטוי מעשי, היה ויכוח, על העבר ועל העתיד — ביחוד על העתיד, והיו הצעות שונות. המזרחי הכניס את הצעותיו — יש לו רשות לכך, אבל צריכה להיות החלטה, וממנה צריך להסיק מסקנות. הצעד הזה של הסתלקות — אני אינני מעריך אותו כמו שר-החוץ הטוען ש„אנחנו כבר ממשלה ולא הנהלת הסוכנות”. אני מתייחס לענין זה כלענין הרה תוצאות חמורות — הוא לא רק הסתלקות בצמרת. ישנם אלפי חברים שלכם בתוך שורות ההגנה, איך תסבירו להם את הדבר הזה? — אתם תומכים במדינה, אתם מבוני המדינה, ואתם מסתלקים? — אין לכם רשות לכך.

ולענין הממשלה הזמנית: הממשלה הזמנית היא ממשלה לאותו הזמן, שנועדה לו. יבוא זמן ויהיו בחירות, אך עד אז הממשלה היא ממשלה. כרגע גדולה היא האחריות כל-כך, שאין אתם — המזרחי והפועל-המזרחי — יכולים להמיש צוואריכם ממנה. אין לכם רשות לכך. אלה האחראים להקמת המדינה — והזכות הזאת זכותכם היא — ידעו את ענין המחלתת ואת ענין הסכנות, וגם את סכנת מלחמת-האחים; אבל הם ידעו גם את האחריות לקיום הממשלה הזאת ולקיום המדינה. וקיום המדינה ברגע זה שלוב וקשור בקיום הממשלה. משום כך אני מציע, שכאן תתקבל בנידון זה החלטה, שלא

שהוא יקר עלי — מזמן שהכרתיו בהנהלת הסוכנות, — כיהודי וכציוני וקודם-כל כאדם) — היא הצטרפות לאצ"ל ברגע זה. וכאן הסכנה.

האצ"ל כשלעצמו לא היה מעולם מסוכן כל-כך. אין סכנה בכנופיה של טרוריסטים. אין הם יכולים להעמיד בסכנה ישוב ועם בריא. אך תמיד היתה סכנה, שיהיו לו תומכים חשאיים לאצ"ל, לא מתוך איזה יחס שהוא לשלטון המאנדאט, אלא מטעמים פנימיים. שאין להם שייכות למטרתו הגלויה של הטרור. ולולא ידע אצ"ל שיש לו תומכים כאלה, לא היה מעיו לעשות מה שעשה. המעשה שעשה היום המזרחי, ולו גם מתוך כוונה טובה ביותר — הוא חיזוק גדול לאצ"ל, זהו פרס בעד מעשהו אתמול.

הואיל ולכולנו כוונות טובות — לא נשפוט איש את רעהו; ההיסטוריה תשפוט כל אחד מאתנו על התנהגותו בימים החמורים האלה. וטוב שיחשבו עוד פעם ועוד פעם כל אלה המרגישים כל כך את נפשו של אצ"ל ומת-חשבים ברגשותיו — שיתחשבו גם עם הישוב ועם המדינה ועם חבריהם בממשלה, ואל יבעטו בהם בקלות כזאת.

ועוד מלה לרב ברלין. הוא טען על יסוד דבריי הפתיחה שלי, שענייני מלחמה ובטחון מתנהלים בידי איש אחד, אך הוא לא הקשיב כנראה לדבריי. מה שסיפרתי בנידון הפעולה נגד אצ"ל, היה בדיוק ההיפך. אמרתי שהפשרות והוויתורים שנעשו בהסכם זה — אחריותם עלי. והסכמתי לויתורים מפני שהוועד-הפועל הציוני ני עשה אתם הסדר, שאמנם חשבתיו לאסון או למשגה, אך הוועד-הפועל הציוני מחייב אותי ואת כל אחד מאתנו, ומה שהחליט עלינו לקיים. ולקיים לא לפי רוח המתנגדים להסכם — ואני הייתי בין המתנגדים להסכם — אלא לפי רוח הרוב שהחליט בחיוב. ראיתי חובה לעצמי למלא באמונה את רצון הוועד-הפועל הציוני, את רצון הרוב, אם כי חלקתי עליו. הוועד-הפועל הציוני חשב, שבהסדר אפשר לחטל את האסון והקלון הזה הקרוי פרישה; שאם אנשי אצ"ל רוצים לחזור בתשובה — יש לסייע בידם

אתמול. האסון שקרה יש לו תקנה — מעשי-הממשלה התקיפים והמהירים תיקנו לא במעט את אשר קילקלו אנשי אצ"ל. האסון שנמנע — לולא נמנע — מסופקני, אם היתה לו תקנה. נמנע אסון ע"י זה, ש-5000 רובים ו-250 מכונות-יריה לא נפלו בידי כנופיה טרוריסטית. אילו זה לא נמנע, היו הטרוריסטים מוכשרים לרצוח בבת-אחת את המדינה היהודית ואת חירותו של הישוב היהודי.

אני מצטער, שהרב ברלין איננו כאן. הוא סיים את דבריו בהודעה על התפטרות שני חברי המזרחי מהממשלה. אני רוצה להשלים את דבריו ולהעמיד אותם על דיוקם: המזרחי לא התפטר כשהחלטנו על הפעולה בכפריזיתקין; המזרחי לא התפטר אתמול כשהחלטנו על הפעולה נגד האניה, למען האמת עלי לציין, שאמנם שניהם התנגדו אתמול להחלטה, אך הם נשארו בממשלה, וקיבלו על עצמם את החלטת הרוב ואת אחריותה. הם התפטרו מהממשלה רק היום כשלא נתקבלה הצעתם לשחרר את כל האסורים כולם, אלא הוחלט לשחרר רק אסורים, שלא נתפשו עם נשק ביד ולא עשו מעשי פשע. בגלל הבדל זה התפטר.

כששמענו את דברי הרב ברלין, נזכרו רבים בדבריו בישיבה האחרונה של הוועד-הציוני, והצטערנו, שהיום נשמעה מפיו נעימה אחרת. ואם כי גם אני בין המצטערים, הריני בטוח שכוונתו טובה וטהורה כמו שהיתה בדבריו בוועד-הציוני. גם כוונתם של הרב פישמן ומר שפירא היא בלי ספק טובה; הם מתכוונים לטובת ישראל, בדיוק כמו אלה שחולקים עליהם, וההבדל הוא בראיה. אני חושב את שריפת האניה הזאת לדבר גדול, כי זו היא אניה שנשאה בתוכה סכנת חורבן לישראל.

אולם, אם אין שום ספק בכוונתם הטובה, הרי יש במעשיהם של הרב פישמן ומר שפירא משמעות פוליטית אובייקטיבית, שאיננה קשורה בכוונתם, והמשמעות היא: הצטרפות לאצ"ל. אצ"ל הכריז שיש שני צדדים: הם והממשלה, ומשמעותו הפוליטית של הדבר שעשו החברים האלה, וביחוד הרב פישמן (חבר

לאצ"ל בשביל ירושלים או איזה מקום אחר. הממשלה אמרה כל הזמן: את האגודה עם הנשק יש למסור לממשלה, ורק לה. ואת לא רצו אנשי אצ"ל לעשות.

אילו גם לא היה שום הסכם מראש עם אצ"ל, שעליו למסור לממשלה את הנשק בין אם זה יחיד ובין אם זה ציבור, חובת הממשלה, האחר-ראית לבטחון ארצה ועמה, לתפוס את הנשק הזה בכל האמצעים שבידה, ולא לתת לפרטים או לפרט שישלטו בנשק, ואם הממשלה אינה עושה זאת, היא מועלת בשליחות מרכזית ועי-קרית של ממשלה — לשמור על בטחון עמה.

נשאלו כאן המון שאלות ע"י מר פנקס — מפיו של בגין. "המנהיג" של אצ"ל הוא אולי אדם חשוב ופאטריוט נלהב ולוחם כביר ומצביא גדול — ואולי זה כבוד למישהו להיות לבגין לפה. אני אינני חייב לענות על שאלות מנהיג-אצ"ל, גם כשהן נשאלות ע"י מישהו אחר; אך חייב אני לענות על כל מה שנוגע למועצה. לא קראתי ולא שמעתי את הנאום של מנהיג אצ"ל, ואינני רוצה לדעת כלל מה אמר. הדברים הנוגעים לענין, ושמר פנקס יכול היה לשאול כחבר-המועצה — עליהם אענה בפסוק אחד: —

נעשה הסכם והוא הופר ע"י אצ"ל מן ההתחלה ועד הסוף. קראתי כאן את נוסח ההסכם, ובו כתוב בעברית פשוטה ובהירה, שהנשק והציוד המלחמתי שבידי אצ"ל יימסר לצבא-הגנה לישראל, לרשות הפיקוד העליון, בלי כל תנאי. גם אילו לא היתה התחייבות כזו בכתב מצד אצ"ל, היו מחוייבים למסור את הנשק, ובכל התנאים היתה חובת הממשלה לקחת מהם את הנשק — ואם נחוצ גם בכוח.

הריני מודה ומסכים לדעת הרבה חברים, שהתפקיד של הממשלה הוא לא תמיד לקיים את החוק. יש לפעמים שתועלת הענין דורשת לעצום עינים. — במה דברים אמורים? כשאין היא עומדת בפני מעשה המסכן את בטחון המדינה, הם שלחו אנשים לחטיבות של צבא-הגנה לישראל בלי נשק, וקיבלו מידינו נשק, ואנו לא שאלנו אותם או — מדוע אינכם מביאים את הנשק? קיבלנו אותם לצבא,

לחזור בתשובה. אני לא האמנתי בכך, אך מכיון שהרוב החליט ככה הרי זה היה רצון התנועה וכבוד התנועה, ונהגתי לפי רצון זה במתן ויתורים לאצ"ל.

וגם כשהייתי צריך לפעול נגד אצ"ל — לא פעלתי על דעת עצמי, אם כי הייתי מוסמך לפעול בתוקף החוק. ידעתי את חומרת המעשה ולא רציתי שנוסף לעצם הענין תתעורר השאלה: באיזו סמכות פעלתי, הבאתי את השאלה לממשלה, והממשלה זיינה והחליטה, ואני פעלתי בתוקף החלטה זו, אם כי אינני מן החששנים לקבל על עצמי אחריות קשה. רציתי שתהיה לצבא פקודה ברורה לפעול על אחריות הממשלה כולה, ובא-יכוח הצבא הש-תתפו בישיבת הממשלה כשנתקיים דיון יסודי, ונשאלו שאלות וההחלטה נתקבלה פה-אחד. ועל פי החלטה זו פעל הצבא, והוא פעל בתבונה. הוא יכול היה להשמיד את הכנופיות האלה. ולא עשה זאת מפני שידע, שלא השמדתם היא המטרה, אלא מניעת הפשע; הצבא התקיף אותם באופן כזה, שהיו מוכרחים להיכנע, והם נכנעו ומסרו את הנשק; ובוזה כאילו נגמר הענין — אלא שהענין לא נגמר, כי האגודה התחמקה, וכל הדבר היה סוף-כל-סוף האגודה והנשק.

עלילה אחת אני חייב להכחיש: אמרו שירו על השוחים בים. ההיפך הוא אמת: אנשי האגודה ביקשו עזרה מאנשי הפלמ"ח שבחוף, אותם אנשי הפלמ"ח, שהאצ"ל ירה בהם והרג מהם שנים — והם. שחו ועלו על האגודה שיכלה להתפוצץ בכל רגע, ובסכנת-נפש הצילו אנשים.

אני לא אעמוד בפני חקירת שתי-וערב של בגין ואפילו אם מישהו אחר יעשה במועצת-המדינה את שליחותו, אך אומר לכם על מה היה הוויכוח; מר וינשטיין רצה מאד לדעת, מתי נודע דבר האגודה לממשלה. לי נודע הדבר בשבת זו, כשבא אלי שליח מיוחד, אחד מעובדי המטה, והודיע שמאצ"ל מסרו לו שעומדת לבוא אגודה עם נשק, והם מבקשים עזרה לפריקתה. נאמר להם: יש למסור את האגודה לממשלה. ואצ"ל סירב, על זה היה הוויכוח. לא היה שום הסכם, מר פנקס, למסור חלק מן הנשק

בערבים? לשם כך ניתן להם נשק מידינו. מידי הצבא. והממשלה הזאת והצבא הזה הוכיחו קצת במשך ששת החדשים האלה שהם יודעים לעמוד בפני ערבים. הצבא הזה עמד במלחמה. לא אומר, שלא היו לו כשלונות. היו כשלונות. אלה ישנם בכל מקום. אפילו בצבא הקיים זה מדורות, וגם במדינה עתיקה ועשירה וגדולה ותקיפה. אך הצבא הצעיר שלנו הגן עלינו. ולא בלי הצלחה. — קצת דרך-ארץ! אפשר גם לעשות שגיאות. ויש בצבא דברים הטעונים תיקון, ויש מעשים שצריך לעקור אותם. אבל, אל תדברו בטון כזה, אל תדברו על "השתוללות של מחזיקי-סטנים". אנשים שצריכים לשול את נעליהם בפני הצבא היהודי — אל ידברו בפישוק-שפתיים על "מחזיקי-סטנים". אלה שעוד לא החזיקו בחייהם סטן להגנת הישוב מוטב שיהיה להם קצת דרך-ארץ בפני "מחזיקי-סטנים" שהצילו את הישוב. קצת כבוד — מר וינשטיין! הם הגנו עליך בחירוף-נפש ועוד יגנו! הם מוכנים לכך. — ומדוע איפוא סירבו האנשים ההם למסור את הנשק לצבא זה ולממשלתו? הלא "הממשלה הזאת עומדת במערכת-דמים עם האויב! המדינה עומדת במלחמת חיים ומוות, ודרוש לה נשק, — והנה, הביאו יהודים נשק — ולא סתם יהודים, אלא "פאטריוטים" ו"לוחמים אמיצים" מאין כמוהם, — ואיך לא נשאל: מדוע לא מסרו את הנשק למדינה? יש הסכם, אין הסכם — אנחנו גל-חמים על קיומנו, והללו מסרבים למסור את הנשק לצבא. לצבא זה שנשבעו לו שבועת-אמונים, ושחבריהם משרתים בצבא זה. שלושה גדודים מאנשי אצ"ל היו בצבא, ומשלושה גדודים אלה ברחו אנשי אצ"ל. למנוע בכוח את מסירת הנשק לצבא ולממשלה ולעשות שיישאר בידי אצ"ל. לשם מה? — למר שפירא היתה הצעה מחוכמת, שהאניה על נשקה תפליג לים. חבל שאין מר שפירא מפקד אצ"ל ואין זה בידו, שהאניה תפליג. אניה זאת קיבלה פקודה עוד בכפר-ותיקין, לזוז מערבה (פירוש להתרחק מן החוף) — וסירבה. היא פנתה דווקא לת"א, ונשקעה במתכוון בחולות החוף. — אך נניח, שהוא מדבר לא בשמו הפרטי, אלא בשמם, והוא מציע לנו שהאניה תברח. האם

בלי לגרום להם קשיים יתרים, הם קיבלו נשק כמו אחרים. ובמשך שלושת השבועות האלה לא קרה שום דבר שימש להם יסוד להפר את התחייבותם הפשוטה והברורה, מר פנקס! וכשהביאו אניה עם נשק — מדוע סירבו למסור את האניה על נשקה לממשלה? כל אחד מוכרח לשאול את השאלה הפשוטה: מדוע לא מסרו את הנשק לממשלה?

חבר-המועצה ורהפטיג אומר: מה בכך, מה הפחד ממיעוט מזויין? יש פחד גדול, מר ורהפטיג, פחד עצום. כמדומני שאין אני בין הפחדנים הגדולים ביותר בישראל, אך אני מפחד מאד ממיעוט מזויין. לשם מה הוא מזויין? לנו? כל דבר יש לו תפקיד מסוים. נשק — זה אמצעי להרוג אנשים, פשוטו כמשמעו. אין לנשק שום תפקיד אחר. הנשק נועד להריגת אנשים, ואוי ואבוי לאנושות, הצריכה לייצר כלי-משחית כאלה. מה עשו אומות מתוקנות? עשו סיגים חמורים להחזקת הנשק. ואנשים שנותנים בידם נשק, כלי-משחית לאבד חייהם של אחרים — שמים אותם בכבלי משמעת חמורה, מלבישים אותם מדים מיוחדים, ממנים עליהם מפקדים, מכניסים אותם למחנות מיוחדים או לקסרקטין, מחייבים אותם להצדיע ולעמוד דום בפני קצין — ומטילים עליהם חומרות רבות ושונות. וכל כך למה? כדי שהאנשים המזויינים שקור-אים להם צבא לא יעשו בנשקם מה שלבם רוצה, אלא יהיו כפופים למשמעת חמורה שאין שום בן-אדם אחר כפוף לה. וכאן שואל מר ורהפטיג: מה הפחד ממיעוט מזויין? מן ההכרח שיהיה פחד גדול. לשם מה מיעוט זה מזויין, בשם מי, ומה תפקיד כלי-זינו?

הרב ברלין דיבר מתוך רגש עמוק נגד שפיכות-דמים. זהו הדבר — אין אנו רוצים בשפיכות-דמים, וכשיש מיעוט מזויין — חזקה שיישפכו דמים, ונשפך דם יהודי על-ידיהם — לא פעם! ויש סכנה שיישפך דם לא-יהודי על ידיהם — וגם דם לא-יהודי אסור לשפוך. אי-אפשר לא לשאול: לשם מה נחוצים להם 5000 רובים? רובים אלה הובאו לא לעם, לא לצבא, לא למדינה. לשם מה איפוא הובאו? האם להילחם

כמה אנשים, וב־5000 רובים אפשר לרצוח ישוב שלם. כשאין מטרה לרצוח את הישוב, אין צורך ב־5000 רובים. אם לשם מלחמה באויבינו — הרי לשם כך קיבלו אנשי אצ"ל נשק מאת המדינה.

אכן, במניעת אניית־הנשק מאצ"ל, נמנע אסון איום שריחף עלינו. ומעולם לא מילאה שריי־פת־אניה שליחות כה נאמנה לשלום הישוב, כשריפת אניית־אצ"ל זאת.

ופה לא כליכך חשוב — אם כי יש גם בזה משהו חשוב — דבר הפרת התחייבות המדינה בתנאי־ההפוגה. אני עוד ארחיק לכת. בעיני לא חשוב כליכך במקרה זה אפילו דבר הריי־בונות של המדינה, — אם כי זה ודאי דבר חשוב מאד, יותר מן ההפוגה. די לנו שבויין כופר בריבונות מדינתנו וגם נוקראשי־פחה ושונאים אחרים שלנו. למה יצטרף אצ"ל למק־הלה זו? אך אינני רואה בזה את הסכנה הגדולה ביותר. הסכנה הגדולה שבמעשה אצ"ל היא הפגיעה המסוכנת בכורש־התגוננותנו מפני צבאות פולשים של מדינות־ערב. שערנו בנפ־שכם שלא קרה מה שקרה אתמול, והאניה לא נשרפה והנשק לא נהרס — אלא שאצ"ל הצליח לקבל את הנשק במלואו ולהעבירו למחסנים שלו. ואני אינני חבר־ממשלה. אני סתם יהודי, וכסתם יהודי שאינו בממשלה יש לי קצת שכל בקדקדי ואני שואל את עצמי: מה קורה כאן? יש כאן מלחמה. אנשי אצ"ל הם בצבא, ויחד עם זאת יש להם נשק מיוחד. לשם מה? נגד ערבים יש להם נשק מהממשלה. ברור איפוא — לשם המשכת הטרור הפנימי, לשם פרעות ביהודים, שאינם רוצים לתת להם כסף, כמו שהיו מקרים שרצחו יהודים, ואני אחד היהודים שאינם רוצים להיכנע לטרור של מישהו. והממשלה שלי איננה מסוגלת לשמוד עלי ולמנוע נשק מידי טרוריסטים, היא מפחדת להחרים את נשקם, היא נכנעת להם למעשה. ואני מסיק את המסקנה: עלי למנוע פחד הטרור בכוחי־אני — הרבה יהודים כמוני יש בארץ, שאינם רוצים בשום אופן להיכנע לטרור של אצ"ל או של מישהו אחר. הם קורצו מחומר כזה שאינו נכנע לטרור. מה יעשו

חשב עד הסוף על הסכנה שיש בדבר? לאש־רנו קרה דבר האניה בימי ההפוגה. אך שערנו בנפשכם שזה לא בימי ההפוגה ואניה כואת מטילת בים. — בעוד שבוע תסתיים ההפוגה, והצבאות שלנו — אחד יהיה עסוק באשדוד והשני בלטרון והשלישי בג'נין. וכשנהיה טרו־דים עם הערבים, יביאו או הגיבורים האלה 5000 רובים, בשביל עצמם. כבר עכשיו, כש־עדיין אין בידם שפע כזה של נשק, הם מנסים להכתיב לנו תנאים. והם עושים זאת בעזרת אנשים התומכים בהם ביודעים ובעזרת אנשים התומכים בהם בלא־יודעים, — כשם שגם מר שפירא הוא אחד מהתומכים בהם בלא־יודעים, כי ביודעים הלא הוא מתעב אותם לא פחות ממני. — אלא שעדיין אין בידם הרבה נשק, וכוחם להזיק עודנו קטן. אך מה היה מצבנו, אילו היו בידיהם 5000 רובים ו־250 ברנים? באיזו לשון היו מדברים או אל הישוב ואל העם ואל המדינה? האם אתם מתארים לעצ־מכם את הסכנה שהיתה או מרחפת עלינו? את הסכנה הזאת עלינו למנוע! ואותה אי־אפשר למנוע בכפפות־משי, אלא אך ורק בכוח. — אוי ואבוי לנו שעלינו להשתמש נגד יהודים בכוח. אבל שבעתיים אוי ואבוי לנו שיהודים מכריחים אותנו להשתמש נגדם בכוח. שיהודים מועלים בהתחייבויותיהם ובהצהר־ותיהם ליהודים! — ומר שפירא היה האיש שהבטיח לנו בוועד־הפועל הציוני בשמם, שאם נעשה הסדר, הרי אחרי הקמת המדינה יתפרקו ברצונם הטוב. אני לא הייתי בטוח כמר שפירא בהבטחה הזאת, אך עובדה היא שהם חזרו על הבטחה זו בכתב ותתמו עליה. והנה מונה לפני ההסכם ועליו חתימת "המצביא הגדול" בעצם ידו. — והמצביא וחבריו בגדו בו. ועדיין מר ורהפטיג שואל, מהו הפחד ממיעוט מזויין? מובן, שעכשיו, כשנשק האניה לא הגיע לידם, אין הרבה פחד (אף־על־פי שיש גם עכשיו יסוד לפחד, כי אפילו עם רובה אחד יכול אדם לרצוח אנשים); אין אנו רוצים להסתובב בארץ בלווית שומרי־ראש, בושתי משומרי־ראש. ואני יודע ששומרי־ראש לא יע־מוד לך, ואם מישהו ירצה לרצוח אותך — הוא ירצה אותך. ברובה אחד אפשר לרצוח

מסדר לעצמו נשק פרטי וצבא פרטי — הס-
 בורים אתם שרק לאצ"ל יהיה מונופולין על
 כוח מזויין מחוץ למדינה? משטר זה שאתם
 ממליצים עליו הוא מלחמת-אזרחים, אירגון
 צבאות נפרדים והתוצאה הראשונה — הרס
 מאמץ-המלחמה. כי שני חיילים יכולים להילחם
 יחד רק בתנאי אחד: אם הם מרגישים שהם
 חברים שווים וש אחד ימסור את נפשו למען
 השני; כל חייל שומר על חיי חברו — כשם
 שחברו שומר על חייו. אך לא תיתכן מלחמת
 שני חיילים יחד, כששניהם מקבלים נשק
 בתנאים שווים מאת הצבא — ואחד מהם יש
 לו עוד איזה נשק מוסתר פרטי, שאין לחברו
 חלק בו. היילחמו שנים אלה יחד כחברים? —
 נשק פרטי לאצ"ל או לאירגון טרוריסטי אחר
 מן ההכרח שיפוצץ את צבאנו לשני צבאות
 (ומדוע רק לשנים?) — עם פחד הדדי, עם
 תחרות הדדית, עם ציוד נפרד. המלחמה תרם
 נגמרה. אנו עומדים רק בהפוגה. אין זה בידינו
 להאריך אותה, או לא להאריכה. ההפוגה יכולה
 להיגמר מחר, ושוב נצטרך לעמוד במלחמה.
 האם נעמוד במלחמה? כשאינן רשות אחת,
 כשאינן צבא אחיד, כשאינן נשק משותף, כשאינן
 מרות אחת, כשכל כנופיה טרוריסטית יכולה
 לעשות בגלוי מה שעשו אנשי אצ"ל? הם
 הזמינו את העתונאים עוד לפני שהאניה הגיעה
 לתל-אביב, כדי לפרסם ברבים את מעשי-
 גבורתם, וכדי להוקיע על עמוד-הקלון את
 הממשלה הזאת, הרוצה לקחת את נשקם בשביל
 המדינה.

האם כך נילחם? מתר-מחרתיים תתחדש המל-
 חמה וניזקק כולנו — גם מר פנקס וגם מר
 וינשטיין וכל אחד מאתנו — לפלמ"חניקים
 האלה, שאתם מזלילים בהם, ונתפלל כולנו
 לצבא אחיד — כי רק צבא אחיד יעמוד לנו.

המאמץ המלחמתי הוא שהועמד בסכנה; אניית
 אצ"ל עשויה לפוצץ את הכוח המלחמתי שלנו.
 ואת זה היה מן ההכרח למנוע, ואני מאמין, שמה
 שנעשה לאניית הנשק היה ישע גדול, שבא
 בעקב האסון. לאסון — אחראי אצ"ל, ולישע
 הגדול אחראית הממשלה, שלא נתפסה לרח-
 מנות מטעה; אני מאמין ברגש הרחמנות של

איפוא יהודים כאלה? גם הם צריכים לדאוג
 לנשק לעצמם. מדוע יהיה רק לאצ"ל נשק
 פרטי? מדוע לא גם אצ"ל, מדוע לא גם אצל
 בני, מדוע לא גם אצל חברי? גם אנו יודעים
 אדרסה של נשק, אנו ידענו עוד לפני 40 שנה,
 ואנו יודעים גם להביא אניות. ואפילו בוויין
 יודע זאת. — וזה לא „אנחנו“ אחד, כי הישוב
 איננו חטיבה אחת, וככה יביא לו אלמוני נשק
 ויקים לעצמו צבא פרטי, ופלמוני יעשה אף
 הוא כדבר הזה, ורק מר שפירא לא יעשה זאת.
 כי הוא מפחד מאצ"ל, ולא ידאג לנשק פרטי
 ולצבא פרטי; אבל אני שייך לפחדנים, ומפחד
 מכל אדם שיש לו רובה שלא ברשות, ויש עוד
 אנשים כמוני, ויהיו לנו או צבאות פרטיים,
 ויהיו לנו סוכנויות לרכישת נשק כמספר המפ-
 לגות והגופים, ויהיו לנו אניות מובילות נשק
 כמספר המפלגות והגופים. משטר תהוירובוהו
 זה לא יהיה מלחמת-אזרחים, זאת תהיה „אחזה“,
 „אחדות-ישראל“, שמליצי היושר של אצ"ל
 מתגעגעים עליה כל-כך. — אני יודע שמר
 שפירא איננו רוצה בכך, אבל מה שהוא מבקש
 לעשות, מוכרח להביא תוצאות כאלה.

יש אנשים, שהיה להם נשק פרטי. היה זמן
 שכוח מזויין יהודי בארץ היה פרטי, כשעדיין
 לא היה ועד-לאומי, ולא היתה סוכנות יהודית,
 ולא היה כל מוסד כללי שידאג להגנת הישוב —
 והיתה „איניציאטיבה פרטית“ של בחורים
 צעירים, פועלים חלוצים, שלקחו על עצמם
 את דאגת השמירה על הישובים והגנתם. ושמרו
 דווקא לא על משקי-פועלים — כי לא היה
 כדבר הזה אז בארץ, אלא על משקים „בור-
 גנים“ כפי שקראו להם אז. רוג'בסקי בסג'רה
 היה „בורגני“, — ואני שמרתי על „רכושו“,
 ויחזקאל ניסנוב, גם הוא פועל ציוני כמוני,
 היה מוכן למסור את נפשו על זוג הפרידות
 של בעל-הבית שלו — ובאמת מסר את נפשו.
 וכך עשו חבריו השומרים. והם עשו זאת מתוך
 יזמה פרטית — כי לא היה מוסד ציבורי
 שידאג לדבר. אבל כשקם אירגון כללי להגנת
 הישוב — מסרו השומרים את נשקם לכלל
 והעמידו עצמם לפקודת הכלל, ועכשיו כשיש
 לנו מדינה — והמדינה מגינה על העם, ואצ"ל

סרה — הדבר הטוב ביותר שאפשר היה לעשות היה — להטביע אותה.

טענו פה, שממשלה זמנית אין לה סמכות לעשות מה שעשתה. נכון שממשלה זו היא זמנית, ואני מקווה שתיפטרו ממנה בקרוב, אם ננצח ונוכל במהרה לסדר בחירות, אם כי אינני מתלהב מאדיקותו של מר וינשטיין בבחירות — ראיתי איך התייחס לבחירות הקונגרס, ראיתי איך התייחס לבחירות לאסיפת הנבחרים — אבל נכון הדבש שזוהי ממשלה זמנית, אולם הזמן הקצר של קיום ממשלה זו, בו, רבותי, מקופל עתיד האומה היהודית אולי למאות שנים, בכל אופן לעשרות שנים, חדשים ספורים אלה יכריעו את הגורל. ואם נדע בזמן קצר זה, לפחות בתקופת המלחמה, לעמוד כאיש אחד, תחת מרות אחת, עם צבא אחיד — נהיה למקור ישע והצלה להרבה דורות בישראל.

וכיון שכך, יש צורך שהמועצה כולה תתלכד סביב הממשלה במלחמתה נגד הפורשים ותיתן אישור מלא לפעולה, שמנעה את האסון שהיה צפוי לנו במעשה זה של אצ"ל, ותחזק ידי הממשלה ברצונה להבטיח למעשה צבא אחד ומשמעת אחת ומרות אחת; ואם זה יקריים בפועל — נסלח לכל חטאי הפורשים בעבר.

אלה הן ההצעות שהממשלה מביאה למועצת המדינה, בניגוד להצעות מר וינשטיין ומר ורהפטיג.

הישיבה נפסקה ל־10 דקות.

אחרי ההפסקה הועמדה להצבעה ההצעה של ב. וינשטיין ונ. ורהפטיג: לבחור בוועדת חקירה מטעם מועצת המדינה, ההצעה הנ"ל לא נתקבלה.

הוחלט לדון בהצעת הממשלה (לאשר פעולת הממשלה ומינוי ועדת שרים מטעם הממשלה) בישיבה הבאה.

הישיבה ננעלה.

הרב ברלין, אך זוהי רחמנות מטעה, העלולה להביא לשפיכת דמים הרבה יותר איומה מזו שהיתה עכשיו, וכל מי שרואה את הנולד חייב למנוע אותה.

אין איש בתוכנו המבקש להתנקם במישהו. אילו היה הענין מחוסל, היינו מוכנים לשכוח אותו. אני אחד מאלה המוכנים לשכוח ולסלוח — אם הם יחדלו, אך עליהם לחדול קודם. ולא בחתימה על נייר — שערכו יהיה כערך הנייר הזה המונח לפני; אלא אם יחדלו בפועל וימסרו לצבא את הנשק והציוד הצבאי, וחב" ריהם יתייצבו לגיוס כמו כל יהודי, בלי כל הסכמים, ממשלה זו לא תעשה שום הסכמים עם מישהו. מדינה קובעת חוק — והחוק מחייב כל תושב.

והרבה מאד תלוי גם בכך, בעלי הכוונות הטובות, כשתחדלו לסייע בידם, כשתתבעו מהם מה שכל יהודי חייב לתבוע, שכולם יתייצבו כחברים שווים בזכויות ובחובות להגנת העם היהודי — ייתכן שאז יחדלו ויחדלו בפועל. ואז — ורק אז — נשכח את העבר. אין צורך להתנקם במישהו. די לנו בשונאים חיצוניים.

זהו הדבר, רבותי, על כך עמדה הממשלה. אילו היתה הממשלה מונעת עצמה מתוך רחמנות מוטעה מלעשות מה שעשתה — היתה ממיטה שואה על המאמץ המלחמתי ועל המדינה בכלל. מוטב שהאגודה תישרף מאשר תספיק נשק פרטי לפורשים. יודע אני, לא פחות ממישהו אחר, מהו ערך אגודה, אני גם יודע מהו ערכם של 5000 רובים, אך מוטב שהאגודה נשרפה והנשק נהרס, מאשר היה נופל בידיהם. בידי הממשלה היה הנשק יכול להיות לברכה, אך הם סירבו למסור אותו לממשלה, ומוטב שטבע בים או נשרף. מבורך הוא התותח שהפציץ את האגודה הזאת. מובן, שטוב היה, לולא היה צורך להש"תמש בו, בנשק בכלל, ואילו היתה האגודה נמסרת לנו בשלמות — אבל לאחר שלא נמ"

תמחיר 75 מיל

המחיר : המדפיס הממשלתי. נדפס ברשות הממשלה הזמנית ב.הדפוס החדש, רח' רענן 22, ת"א